MENELAOS LUDEMIS

HERACLES

EDITURA ION CREANGĂ

Menelaos Ludemis

HERACLES

Traducere din limba greacă de
Lambros Zogas

Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1982

CAPITOLUL I

Pe lume sînt mulți bărbați puternici ori viteji. Însă bărbați care să fie și puternici și viteji, sînt foarte puțini. Pentru că una e să fii puternic și alta viteaz. Un om voinic poate să fie fricos. Poți fi uriaș la trup și pitic la suflet. Adică să ai înfățișare de leu și inimă de iepure.

Am spus că cei puternici și viteji în același timp sînt foarte rari. Dintre ei, primul în lume a fost Heracles. Faima sa l-a urmat pînă dincolo de viață.

Heracles era grec. S-a născut la Teba, într-o regiune vecină cu Atica. Strămoșii lui Heracles se trag din Peloponez, ca de exemplu bunicul său, Perseu, care fusese rege al Micenei.

Heracles a fost fiul lui Amfitrion și al Alcmenei. A avut și un frate geamăn, pe Ificles. Însă diferența dintre acești doi frați era atît de mare încît Amfitrion s-a speriat și a crezut că Heracles nu este fiul său ci sămînță de zeu. Dar în vremurile acelea, să crezi așa ceva, era un lucru obișnuit. De exemplu, dacă un om îi întrecea pe toți ceilalți în putere, era numit zeu sau fiu de zeu. Dealtfel, pe atunci erau zei destui : unul pentru soare, altul pentru ploaie, un altul pentru mare și tot așa mai departe. Din ce cauză ? Pentru că oamenii erau neputincioși și ignoranți. Ceea ce nu puteau face lăsau pe seama „zeilor".

Oamenii din vechime nu-și puteau explica puterile naturii. În afară de zei, oamenii credeau și în „semizei" sau „eroi", cum le spunem și astăzi.

În vremurile de demult, Grecia era împărțită în mai multe regate. Fiecare oraș era un regat, așa-numitul „stat-cetate". Între aceste regate domnea deseori vrajba și de aceea se războiau între ele. Regatele care învingeau erau ori cele cu populație mai multă ori cele care aveau printre războinici cîte un „erou".

Heracles era încă prunc cînd și-a arătat puterea sa neobișnuită. Alcmena, mamă-sa, se uimea și nu știa ce să creadă.

— E fiu de zeu, spuneau vecinele.

— Fiu de zeu ? se mira ea. Cînd am văzut oare vreun zeu ca să știu cum arată copiii lor ?

Ea văzuse pînă atunci doar copii de oameni. Și era convinsă că unul dintre aceștia era și Heracles al ei. Acest omuleț semăna leit cu fratele său geamăn. Aceeași gură, același nas, într-un cuvînt, aceeași înfățișare. Îi culca pe amîndoi în același leagăn. Cu greu îi putea deosebi. Dar lucrul acesta a fost numai la început. De la o

vreme, Heracles a început să se dezvolte mai repede ca fratele său, umplînd leagănul cu corpul lui. Și într-o zi, Ificles s-a trezit aruncat pe podea. Alcmena, speriată, a povestit seara soțului ei cele petrecute. Amfitrion s-a îngîndurat și el. A doua zi, s-a adresat Oracolului *. Acesta i-a răspuns că toate „semnele" arată că în casa lui se petrecea ceva neobișnuit, dar nu putea să-i arate ce anume.

De aceea i-a sfătuit să-l crească cu atenție și grijă pe Heracles pînă cînd va împlini 14 ani. Abia atunci să se adreseze Oracolului lui Apolo din Delfi.

— Ce vîrstă are ?

— Are numai nouă luni !

— Du-te și așteaptă să împlinească paisprezece ani.

— E rodul unui zeu ? Asta vreau să știu.

— Ceea ce vrei să afli acum nu ne stă în putere ca să-ți spunem.

— Dar este ?

— Ai să afli la timpul potrivit.

— Cînd ?

— Răbdare. Răbdarea este singurul sfat pe care putem să ți-l oferim.

— Dacă nu-i rodul unui zeu, atunci cum a umplut leagănul cu corpul lui în așa fel încît l-a aruncat pe fratele său afară ? Spuneți-mi !

— Tu, fiul lui Alceu, ne ceri mai mult decît putem să-ți dăm. Întoarce-te liniștit acasă și așteaptă. Atotputernicul Timp o să lămurească totul. Mergi sănătos !

Amfitrion a plecat cu inima rănită. Poftim, nici preoții nu puteau să-l ajute. S-a reîntors acasă. Copiii dormeau jos pe dușumea, pe o saltea.

— Trebuie să pun să facă un leagăn mare, a spus tatăl.

— Am așternut două rînduri de cojoace, îi răspunse Alcmena.

— E o tradiție strămoșească : copiii să doarmă în leagăn.

— Dar să-l înconjoare cu zăbrele înalte.

— Așa am să fac. Plînge ?

— Care din ei ?

— Heracles.

— Vezi tu... Despre aceasta vroiam să-ți vorbesc. Plîns e ăsta? Seamănă foarte puțin a plîns. Parcă amenință pe cineva. Zei

---

* *Oracol — La popoarele vechi locul unde zeii „dădeau" răspuns, la întrebările ce li se adresau, prin gura unei persoane cu darul de a prevesti viitorul. Prin extinderea sensului, prezicerea însăși.*

ai preaînaltului Olimp ! Ce copil e ăsta pe care l-aţi adus în casa mea ?

— Linişteşte-te, Alcmena. Vezi, tu ai găsit cu ce să-ţi răcoreşti sufletul. Plîngi, te zbaţi, te descarci. Dar eu . . .

— Ce îţi tulbură liniştea, Amfitrion ? Tot dai tîrcoale şi taci. Iar nopţile, somnul nu-ţi atinge pleoapele. Cum nu-ţi găseşti liniştea, Amfitrion ?

— Cum să mă liniştesc, Alcmena ? Copiii noştri au pierdut tronul. Acest tron moştenit de la bunicul nostru Perseu îl răpeşte acum unchiul tău Stenelos pentru fiul său Euristeus. Cum şi-au permis una ca asta zeii ?

— Legea porunceşte ca tronul să treacă în mîinile primului născut din neamul lui Perseu. Aşa e ? Şi a trecut.

— Cum, însă ? S-au adunat în casa unchiului meu din toate colţurile lumii toate otrăvitoarele şi vrăjitoarele în frunte cu stăpîna lor Ilitia din Argos şi, cu fierturi şi farmece, au făcut ca Nicippe să-l nască pe Euristeus cu două luni mai devreme, şi aşa a devenit Euristeus primul născut al neamului nostru. Iată cum copiii noştri au pierdut drepturile lor asupra tronului lui Perseu.

— Aşa e. Dar nu-ţi pierde speranţa. O să vină o zi cînd dreptul o să treacă de partea celui care-l are.

— Cînd ?

— Cît timp trăieşti şi trăiesc, cît timp trăiesc şi copiii noştri, există mereu timp ! Pe Euristeus l-au făcut „prim născut" fără voia vieţii. Contra legilor naturii. De aceea va fi pedepsit. Şi chiar dacă va trăi şi se va urca pe tron, domnia lui o să fie scurtă. Nu va fi iubit niciodată.

— Pentru noi, însă, ce folos !

— Tuturor celor care s-au urcat pe tron cu sceptre furate, pînă la urmă sceptrele le-au spart capul.

— Spune-mi tu, Alcmena, care din fiii noştri a văzut primul lumina vieţii ?

— Heracles.

— El ! . . . El este primul născut din neamul lui Perseu şi lui îi aparţin drepturile la tronul Micenei.

— Cu ce mijloace, însă, o să-şi ia aceste drepturi ? Cu spada ? Nu vreau. Decît un rege mînjit cu sînge, mai bine ca fiul meu să fie un plugar simplu şi curat. Găseşte un alt mijloc. Nu se găseşte altă cale ca să-şi ia cineva înapoi tronul furat ?

— Ba da. Se găseşte. Şi este cea mai dreaptă şi cea mai cinstită cale.

— Care ?

— Poporul. Să-i ofere tronul. Să doboare pe uzurpatori şi să pună în locul lor pe Heracles. Cum ţi se pare planul meu ?

— Aşa da !... Şi cred că este singurul drum cinstit. Pe ăsta sînt gata să-l accept.

Dintr-odată însă, aşa cum vorbeau, strigăte şi plînsete se auziră dinspre camera copiilor. Alcmena a pus mîna pe inimă.

— Ificles !... spuse şi gîndul ei a zburat spre ceva rău.

Au năvălit amîndoi înăuntru. Şi ce să vadă. Heracles ţinea în fiecare mînă cîte un şarpe şi rîdea în timp ce Ificles, retras într-un colţ, plîngea şi tremura ca o frunză. Alcmena a leşinat. Amfitrion însă şi-a păstrat calmul. S-a repezit ca un fulger spre leagăn şi a smuls din mîinile lui Heracles şerpii. Copilul însă a izbucnit în plîns pentru că i s-au luat „jucăriile". Dar degeaba s-a speriat Alcmena şi în zadar s-a repezit Amfitrion. Şerpii nu mai erau în stare să facă vreun rău. Îi sugrumase Heracles cu puterea sa neobişnuită.

Din acest moment, Amfitrion a început să-şi privească fiul altfel. Cu admiraţie, dar şi cu teamă. Unde va ajunge acest copil cu o asemenea putere ? În faţa şerpilor, şi un om mare tremură cînd îi vede. Iar un prunc, care n-a apucat să spună încă „mamă", nu numai că nu s-a speriat, dar i-a şi sugrumat. Aşa ceva încă nu se mai auzise.

Mama şi-a revenit.

— Trăieşte ? a fost primul ei cuvînt.

— Cine ?

— Heracles. Apoi a auzit plînsul lui. L-a muşcat ? a întrebat.

— Nu plînge pentru asta ! Plînge pentru că i-am luat „jucăriile".

Mama a îngenuncheat lîngă copil şi l-a strîns în braţe. Heracles s-a potolit.

— Să nu spunem nimănui, a îngînat Alcmena. O să rîdă lumea de noi. N-o să ne creadă nimeni.

— Nu pentru asta nu trebuie să spunem nimic, a răspuns Amfitrion. În ceea ce priveşte batjocura, eu nu le-o iau în seamă. Nu pentru asta nu trebuie să spunem, Alcmena. Pe mine mă nelinişteşte altceva. Mă tem că moartea dă tîrcoale în jurul casei noastre.

— Nu te înţeleg, Amfitrion, a spus speriată Alcmena. Ce se întîmplă ?

— Dacă unchiul tău Stenelos află isprava copilului nostru, o să i se pară că picioarele tronului pe care-l pregăteşte pentru fiul său scîrţîie atît de tare, încît va fi în stare de orice ca să scape de copilul nostru. N-ai aflat în ce mod creşte fiul lor ? L-au învăţat

de pe acum să spună că e „rege", deşi nu poate nici să pronunţe măcar acest cuvînt ca lumea.

— Oh ! Sărmanii de noi, ce ne aşteaptă . . . Amfitrion, strigă Alcmena la un moment dat, ia-l pe Heracles şi plecaţi !

— Unde să ne ducem ?

— Cere mai bine milă de la duşmanii tăi. Poate vor fi mai milostivi.

Amfitrion s-a gîndit puţin şi apoi se întoarse spre soţia sa şi-i spuse :

— Poate că ai dreptate, Alcmena, dar eu n-am să fac aşa ceva. Nu vreau să afle copilul nostru că prima sa ieşire din oraş a fost o evadare. Nu, Alcmena. N-am să pun pe fiul nostru să facă un lucru despre care o să regretăm într-o zi atît el cît şi eu.

— Bine, dar ei îi pregătesc pieirea.

— Ascultă o vorbă de la mine, Alcmena. Cel care soseşte pe lume ca să facă ceva măreţ, niciodată nu piere înainte de a-l înfăptui.

— Nu pot să mă liniştesc. Şi totuşi, dacă o să piară ?

— Atunci înseamnă că nu s-a născut ca să ajungă mare. Dar stăpîneşte-te. O să avem noi grijă. Pînă cînd Euristeus o să crească şi o să urce pe tron, de multe ori vor mai înflori măslinii din livezile noastre. Tu să ai numai grijă de copii, iar paza lor las-o pe seama mea.

Alcmena s-a potolit puţin. A răsuflat uşurată. Cine ştie ? Totul o să se întîmple aşa cum prevăzuse Amfitrion. Era un bărbat cumpătat şi cuminte. Nu se lăsa niciodată stăpînit nici de bucuriile mari şi nici de tristeţile adînci.

— Să fie aşa cum spui. Dar totuşi e bine ca lîngă pernă să păstrezi şi o spadă. Şi să ştii : pomii care sînt pentru smuls din rădăcină, se smulg mai uşor cînd sînt fragezi.

Bine că nimeni din Micene n-a aflat despre sugrumarea şerpilor. Dar şi mai bine e că n-a aflat Stenelos şi soţia sa, Nicippe. Pentru că atunci şerpii morţi puteau să reînvie şi să-i tulbure liniştea. Isprava lui Heracles, prima din viaţa lui, a fost cunoscută mult mai tîrziu, atunci cînd el era mort şi nimeni, nimeni nu mai putea să-i facă vreun rău, pentru că nimeni nu mai poate să-i omoare pe morţi.

În zilele următoare, Heracles n-a dovedit şi prin altceva că este un copil neobişnuit. Aşa încît tatăl său a început să creadă că întîmplarea a fost alta. Că, din motive pe care nu le cunoştea, şerpii ţinuţi în mîini de copil erau dinainte morţi şi că fiul său se juca cu ei. Acest lucru i l-a spus şi Alcmenei. Iar ea i-a dat dreptate. În

afară de voinicia sa prematură, n-a rămas nimic ciudat la Heracles. Totuşi, această voinicie a depăşit orice măsură. El era aproape de două ori mai voinic decît fratele său. Era un lucru firesc aceasta ? Nicidecum. Ori Heracles era zeu, ori era un copil bolnav. Dar zeu nu era, căci Oracolul a lămurit-o. Prin urmare ? Nu încăpea nici o îndoială, Heracles era bolnav. La acest gînd, genunchii lui Amfitrion s-au înmuiat. Sub acoperişul lui s-a născut un copil bolnav care în fiecare zi ce trecea se dezvolta şi mai mult. A discutat toate astea cu Alcmena şi au căzut de acord să se adreseze unui tămăduitor. Auzise că tocmai la Heronia trăia unul care nu numai că lecuia bolnavii, dar făcea şi minuni şi proroci.

Amfitrion a ales din grajdul lui cel mai iute cal şi, înainte de a se lumina de zi, a pornit spre Heronia.

S-a întors a doua zi împovărat de gînduri. Însă nu părea disperat. Nu. Sfaturile tămăduitorului din Heronia nu erau atît de descurajatoare. „Voinic şi sănătos e fiul tău, a spus tămăduitorul. Însă ceva nu este în regulă cu soarta lui. Băiatul o să aibă şi putere şi glorie cît îi doreşte inima."

— Atunci ? E ceva cu soarta, da ?

— Hm . . . da. Ca să ştii : soarta e ceva pe care nu poate s-o mînuiască omul. O conduce Moira. Dar dă şi omul o mînă de ajutor. Tu trebuie să ştii un anumit lucru. Că omului rău, toţi îi vor binele. Toţi îl servesc. Nici unul nu-i face rău. Omului bun însă . . . „Hm . . . este vorba de un om bun — se gîndeşte oricine — nu mi-e frică de el. Niciodată un om bun nu face rău altora. Deci, pe el ! Strîngeţi-l de gît !"

— Adică o să iasă din fiul meu un om bun, da ? întrebă Amfitrion.

— Foarte bun, mărinimos, drept. Cît despre bărbăţia sa, un lucru îţi spun. Căutaţi cu toţii alte sălbăticiuni fioroase. Pentru că astea care se află pe aici sînt, de pe acum, ca şi moarte.

— Oh . . . şi de cine trebuie să se ferească, înţeleptule bărbat. Pentru că — după cum mi-am dat seama — trebuie să se ferească de cineva. Da ? Sau nu ?

— Desigur. Aşa e. Duşmani ? Uhu ! Se găsesc peste tot. Şi mulţi ca nisipul mării. Şi ascunşi şi vădiţi. El să se ferească de cei ascunşi.

— Cine sînt ?

— De unde să-i cunosc dacă sînt ascunşi ? Sînt ascunşi, adică nevăzuţi, ca nişte umbre. Deci, păziţi-vă de umbre ! Atît. N-am altceva de spus. Pentru mai multe, du-te la Delfi. Dar nu acum.

Lasă-l să crească, să devină un flăcău puternic. Deocamdată o singură datorie ai. Să-i arăți drumul. Și cel drept și cel strîmb.

— Strîmb ai zis ?

— Da. Ca să-l îndrepte și pe el. Altfel în zadar s-a născut. Du-te acum cu bine, bunule Amfitrion. Gura mea va rămîne închisă și despre ceea ce mi-ai spus tu și despre ceea ce am dezvăluit eu. Cu bine.

Amfitrion a plecat mulțumit. A strîns în brațele lui copilul și, atent, a luat calea întoarsă. Tot mereu se gîndea și se tot gîndea la spusele tămăduitorului. Desigur, din greșeală îl numesc pe acest om „tămăduitor." El pare a fi mai degrabă un preot al lui Apollon.

Seara l-a prins pe drum. La un moment dat, pe cînd galopa, calul s-a speriat și a sărit într-o parte. Ce-o fi ? Drumul era liber. Nu se zărea nimic. Nici animal, nici pasăre. Atunci ? Amfitrion își aminti de vorbele tămăduitorului : *„Feriți-vă de umbre"*. Da, așa a fost. Calul s-a speriat de vreo umbră.

CAPITOLUL II

Anii treceau. Ificles creștea normal, ca toți copiii de vîrsta lui. Heracles însă se grăbea. A lăsat în urmă vîrsta lui. A lăsat-o, a rămas ea în urmă . . . Nu știm. Ceea ce era vădit era că băiatul, cu toate că era departe de vîrsta bărbătească, părea bărbat întreg. L-au trimis la școală. Copiii însă s-au speriat și Amfitrion era nevoit să-l retragă și să-i caute un pedagog particular. Zadarnic. Toți au renunțat. Trimisese și acolo Stenelos o vorbuliță. Dar ce legătură este între Stelenos și Teba ? El domnea la Micena. Nu e greu să-ți dai seama ce s-a-ntîmplat. Pur și simplu, Stenelos era prieten cu Creon, rege al Tebei. Amîndoi erau cruzi și neînduplecați. Așa că s-au unit cu prietenie și alianță și-și dădeau reciproc ajutor.

Amfitrion vedea cu disperare că, așa, Heracles era în primejdie să rămînă un om incult și necioplit. Dar Amfitrion, fiind un om bun, avea prieteni peste tot. Le-a cerut ajutorul. Și l-a primit imediat. Prietenii i-au trimis, pentru fiul său, pe cei mai buni și mai renumiți educatori. Ca de exemplu, pe înțeleptul Radamantus, care i-a predat filozofia. Și pe deasupra, pe cel mai glorios arcaș din acele epoci. Pe Eurytus. Alături de ei, Heracles a devenit savant și războinic neîntrecut. Numai la muzică a rămas puțin în urmă și

Amfitrion se gîndea să trimită după un muzician. Dar el s-a prezentat singur. Da, avea grijă pentru asta unchiul lui Heracles, neobositul Stenelos. De mai multă vreme, punea la cale un omor, dar în așa fel încît să nu pară deloc un omor, ci o întîmplare sau vreun accident. Așadar, aflînd că Amfitrion caută pentru Heracles un maestru de muzică, a descoperit o namilă de om care trăia în regiunile muntoase ale Arcadiei și care, cu un singur pumn, putea să doboare un taur. Ei, cu toate acestea, namila era muzician. Se numea Linus și-avea o voce atît de puternică, încît putea să sperie pînă și lupii din Arcadia. Se lăuda că era un „al doilea Orfeu" și oamenii, privind brațele lui uriașe, nu puteau să aibă o altă părere.

Acestui profesor de muzică, Stenelos i-a trimis vorbă să vină pînă la Micene. Linus a aruncat în desagă doi iepuri fripți, și-a luat un ciomag cu care putea să omoare un urs, a coborît la Micene și a cerut să fie primit de către rege.

Ce-au pus la cale atunci cei doi oameni ? A rămas secret. Ceea ce e cunoscut e că, într-o zi, Linus a sosit la Teba și a bătut la ușa lui Amfitrion.

— Nu avem, a spus stăpînul casei.

— Ce anume „nu aveți" ?

— Nu avem porc pentru tăiat. Întreabă mai departe.

— Ce „porc", ce „mai departe" ? Nu ghicești ce sînt ? Hai, ghicește !

— E, ce ești ?

— Pedolat.... Cu alte cuvinte dresor și îmblînzitor de copii. Dau minte celor ce nu au. Și îndop capete goale cu mult creier. Ai vreunul din astea aici ?

— Nu.

— E, nu-mi spune „nu !" Eu știu precis că ai.

— Nu știi nimic. Copiii mei au minte destulă. Dar tu cine ești ?

— Linus !

— Nu te cunosc.

— Pe Linus nu-l cunoști ? Păi... Pe el îl cunosc pînă și păsările și animalele.

— Copiii mei nu-l cunosc.

— Ei, nu-mi vorbi acum așa.

— Nu-l cunosc și gata.

— O să-l cunoască !

— Ai puțină răbdare ! Nici nu vor să-l cunoască !

— Așa, de ăsta îmi ești ? Atunci stai o clipă.

— Ce vrei să faci ?

— Privește. Din desagă a scos o liră. O vezi p-asta ?

— O văd. Dar ce faci cu ea ?

— E o liră. Îmblînzește animalele, fiare, păsări, șerpi. Asta — ca să știi — înainte a fost a lui Orfeu. Dar i-am furat-o eu. Ai pe cineva aici care trebuie îmblînzit ?

Atunci Amfitrion, pentru un moment, s-a gîndit la natura orgolioasă și cam aprigă a fiului său. Nu zic, era un băiat liniștit. Dar uneori, cînd îl întărîtau, devenea furios ca o vijelie. Atunci putea să smulgă un copac din rădăcini. Să-l îmblînzească ! Da. Auzise că muzica îi îmblînzește pe oameni, le potolește furia. Cine știe ? A hotărît să-l primească pe străin în casă.

— Linus ai zis că te cheamă ?

— Cu voia ta.

— Și al cui fiu ești ?

— Ce tot scotocești acum ! Am uitat. Dar tu de ce te necăjești ? Ce treabă ai cu taică-meu ! Eu am să învăț copilul, sau taică-meu ?

— Tu, desigur . . . Dar știi carte ?

— Destulă ca să car cîte douăzeci în spinare.

Amfitrion a înțeles foarte bine ce vroia să spună, dar a rămas liniștit. Știa. Dacă s-ar fi împotrivit, ar fi rămas infirm pentru toată viața.

— Mai bine, cînd e vorba de învățătură, să te gîndești la cap și nu la spinare.

— Capete ? Hm. Le aranjez eu și pe-astea.

— Atunci pleacă de aici, Linus. N-am nevoie de tine.

Linus s-a neliniștit. Pentru o clipă era gata să-și piardă „jocul".

— Bunule Amfitrion, a spus. N-am reușit să rînduiesc lucrurile bine cu vorba. Aș fi putut ticlui mai bine cu ciomagul. Dar intrînd în casa ta vreau să las ciomagul afară. Am să intru numai cu asta, a spus și a arătat lira.

— Știi să cînți cu ea ?

— Mit se pare că n-ai nevoie de un instrumentist, ci de un profesor de muzică. Ca să învețe copilul tău arta lui Apollon. Așa e ?

— Prea multe vorbe. Spune, știi să cînți la liră ?

— Nu. Știu să învăț pe alții. Acest lucru pe tine nu te deranjează. Nu-i așa ? Cred că aceasta ți-ar ajunge.

— Mă mir, Linus. Cum ai să izbutești să predai un lucru pe care nu-l cunoști. Dar fie. Poftește înăuntru. Familia mea nu obișnuiește să gonească pe străini. Descalță-te, lasă acolo desaga ta și instrumentul și așteaptă să vină femeia să-ți spele picioarele. Ești invitatul meu la masă.

Linus a intrat în casă aducînd cu el o duhoare grea de piei netăbăcite. S-a întins la masă pipăindu-şi burta şi aşteptînd s-o umple. Înfulecă plăcintele două cîte două şi servi vinul cu amfora. Plescăia tare din limbă şi rîgîia ca un cîine. Lui Heracles nu i-a plăcut deloc această purtare. Bineînţeles, nici lui Amfitrion. Dar răbdară.

— Cînd începi lecţiile ? îl întrebă la un moment dat Amfitrion. După ce se va termina mîncarea pe care am adunat-o aci ? Şi pentru că te văd hotărît să mănînci cam mult, cred că acest lucru va dura destul. Pe mîine, cu bine.

Seara, i-au pregătit să se culce într-o cameră mai retrasă. Dar Linus sforăia atît de tare încît a tulburat pînă şi somnul găinilor care toată noaptea au cotcodăcit ca apucate. În sfîrşit, s-a făcut ziuă şi Linus s-a trezit. Imediat a cerut o căldare de lapte proaspăt şi l-a băut pe nerăsuflate. Apoi l-a căutat cu privirea pe elevul său.

— Hai !...

— Ce „hai" ?

— Mergem.

— Unde ?

— Afară, în pădure. Să nu ne audă lumea.

Ce „să nu audă lumea", Heracles n-a înţeles. Bănuia că este vorba de ceva cam ciudat, dar nu vroia să mai întindă sfoara. L-a urmat. Numai cînd ieşeau din casă, Heracles s-a oprit.

— Lira, a spus, ai uitat lira.

— N-am uitat-o. Am lăsat-o dinadins. Stă foarte bine acolo unde este atîrnată.

— Dar n-o să facem lecţia de muzică ?

— Păi ce crezi ? O să jucăm „astragali" * ? Muzică o să facem. Dar muzica se face cu degetele. Şi ale tale sînt încă neinstruite. Mergem în pădure ca să le instruim. Ai vreun baltag ? Ia-l cu tine. O să ne fie de folos.

Heracles l-a urmat, cu mare mîhnire. Era curios. Ce fel de muzică urma să predea, dacă instrumentul l-a lăsat acasă şi a luat cu el baltagul ? Dar fie. A hotărît să rabde. Oricum, lucrurile se vor lămuri. Iată şi pădurea. Linus s-a tolănit sub un stejar şi l-a chemat pe Heracles lîngă el.

— Ia uite... ochii tăi sînt roşii. La fel erau şi ochii părinţilor tăi. E din cauza insomniei. Şi aceasta pentru că, fiind sănătos tun, am un somn tare zgomotos şi nu v-am lăsat să dormiţi. Dar nu-mi

---

* *astragali — un joc foarte vechi la care se foloseau oasele de la încheietura picioarelor mieilor ; arşice.*

pasă de voi. Îmi este mai multă milă de găini. Mă rog, ce vină au ele ? Apoi le iubesc pentru că sînt bune la frigare. De aceea n-am de gînd să le chinuiesc. Plec de la voi. Mă mut aici. Ce te uiți așa ? Eu o fac pentru binele tău. Hai acum ! Ia baltagul ! Mîinile tale sînt foarte fragile. Nu sînt potrivite pentru liră. Trebuie să le călim mai întîi. Ia, deci, baltagul, scuipă în palme și taie. Doboară copaci întruna. Și stivuiește-i colea. Eu am să mă întind aici ca să-mi diger laptele. Mă și mir unde pasc vitele voastre de fac un asemenea lapte . . . N-a mai apucat să-și termine vorba. S-a întins, a oftat și-a adormit. De sforăitul lui s-au speriat păsările și au fugit din pădure. Cele care au mai rămas s-au speriat de loviturile baltagului și au plecat și ele. Acum pădurea se zguduia toată. S-au îngrozit și căprioarele și au început să fugă. Numai lui Linus nu-i păsa. Cufundat într-un somn adînc, cînta pe nări fel de fel de melodii șuierătoare. Să mai zicem că Linus nu era muzician ! Spre prînz a deschis puțin unul din ochi și a privit către Heracles.

— Ai terminat ? îl întrebă.

— Am terminat, a răspuns el.

— Ia vino încoa ! Întinde palma. Nu pe asta. Pe cea dreaptă. Așa. Hm. E destul de necălită. Nu e bună pentru muzică. Mai călește-o.

— Ce să fac ? a întrebat Heracles.

— Ia uite ce cap. Să-mi construiești o colibă. Eu am treabă. Laptele mi-a stricat stomacul. De aceea am să mănînc acum un iepure.

Mînca sălbatic, gîfîind. Oasele le arunca lui Heracles. Mult a răbdat astăzi acest băiat ! Dacă îl vedea mama, desigur rămînea uimită. Ia uite-te ce blînd și răbdător era băiatul ei ! Și ea credea că o să moară de tînăr pentru că-i lipsește răbdarea.

Linus, după ce mîncase, a golit o ploscă cu vin, s-a întins, a mîrîit încă o dată și s-a lăsat din nou în mrejele somnului.

În sfîrșit, a sosit și seara. Linus parcă a presimțit-o. S-a trezit și s-a uitat înspre locul unde erau orînduiți buștenii. Minune ! Copacii deveniseră casă.

— Gata ! . . . Ești liber. Lecția a luat sfîrșit. Pe mîine.

Heracles a aruncat baltagul cu atîta putere încît intră în pămînt.

— Ce „lecție? ? îi spuse. Iarăși cu baltagul ?

— Nu. Aceasta a fost lecția de azi.

— Vreau să știu ce fel de „lecție“ ?

— Ai să afli mîine.

— Dacă ai să continui să-mi dai asemenea „lecții", într-o zi am să ți le dau înapoi toate laolaltă.

— Ei, stai nițel. Așa vorbesc elevii cu profesorii lor ?

— Nu ești profesor ! Ești un păstor de porci. Încetează odată !

Linus s-a sculat, s-a întins, a gemut, a îmbrățișat un copac și l-a smuls din pămînt, apoi l-a frînt.

— Știi de ce fac asta ? Ca să-ți arăt că mîine am să fac la fel și cu tine.

— Nu mîine, fă acum, țipă aprins Heracles. Hai, acum !

— Nuuu ! . . . Nu acum. Încet-încet. Cu timpul. Totul la timpul potrivit. O facem și pe asta. Legea mi-a lăsat mîna liberă. Întreabă pe cine vrei. Nu există nici un „pedatriv" * care să permită unui elev să ridice capul sau vocea. Dacă elevul murea, legea, în loc să-l pedepsească pe „pedatriv", îi dădea dreptate. Vreau să știi și tu, de aceea îți spun. Obrăznicia ta de azi am iertat-o. Dar dacă încerci s-o repeți și mîine, n-am să ți-o iert. Mîine, dacă îți este dragă spinarea, să n-o repeți. Auzi ?

— Și dacă am s-o repet ?

— Ți-o fărîm.

— Dacă ai să poți . . .

— Am să pot. De aceea am fost ales eu ca „pedatriv" pentru că *pot*. Sînt singurul om care pot. Acum du-te liniștit acasă. Seară bună !

*
* *

A doua zi dimineață, pornind spre pădure, Heracles a luat și lira. Nu avea de gînd să fie încă o zi tăietor de lemne. Destul. Dacă Linus încerca și astăzi să-i dea astfel de „lecții", îl va agăța de un copac și-l va lăsa acolo ca să-l mănînce corbii. Nu s-a întîmplat, însă, nimic din toate astea. Soarta lui Linus era alta. Acest ciudat „profesor" și-a sfîrșit zilele într-un mod pe care nu-l prevăzuse nici Heracles.

— Hm. Ai adus și lira, făcu Linus cînd l-a văzut. Rău ai făcut. Agață-o de o creangă și las-o acolo.

— Și cu ce o să facem lecția ?

— Cu alt „instrument". Uite-l ! și a arătat un bolovan mărișor. Îți place ?

Heracles a început să simtă tîmplele zbătîndu-i-se de o enervare care peste puțin timp se va transforma într-o adevărată mînie.

---

* *Pedatriv — educator, pedagog.*

— Linus, strigă, pînă cînd ai să te joci ? Ce, eşti copil ?

— Nu eu, tu eşti copil. De aceea am să mă joc cît am să vreau. Asta e lecţia ta. Şi roagă-te de zei să nu mă satur repede. Să nu mi se sfîrşească pofta pentru joacă. Pentru că atunci ai să sfîrşeşti tu. Legea le-a ticluit pe toate în aşa fel încît să am mereu dreptate. Am terminat. Acum începem lecţia.

S-a sculat, a luat bolovanul, l-a dat lui Heracles şi i-a poruncit să-şi frece peste el degetele.

— Să le freci pînă cînd vor sîngera. Şi apoi iar o să le freci. Altfel n-ai să înveţi niciodată muzică.

Heracles a hotărît să-şi înfrîneze izbucnirea.

— Poţi să-mi spui de ce ? l-a întrebat calm.

— Ca să-ţi ascuţi degetele. Coardele sînt mai tari decît degetele tale. Vino încoa !

— Şi dacă nu vin ?

— O să vină piatra mea.

Heracles s-a sprijinit tare pe picioare :

— Trimite-o, a spus. Nu vin !

Linus şi-a scos cojocul, l-a lăsat jos, apoi a scuipat în palme şi a ridicat piatra, luîndu-şi avînt.

— În numele regelui meu, te omor ! a strigat şi a aruncat cu putere piatra către Heracles.

În clipa aceea eroul a înţeles clar că Linus nu era profesor ci un ucigaş pus de Stenelos să-l omoare. Cu o mişcare fulgerătoare Heracles s-a dat la o parte şi piatra a nimerit un copac pe care l-a despicat în două. Într-adevăr, puterea lui Linus era putere de fiară. Pînă cînd să se gîndească Heracles ce are de făcut, Linus, văzînd că n-a reuşit să-l omoare cu piatra, a pus mîna pe baltag şi l-a azvîrlit cu toată puterea. Heracles, dîndu-şi seama că namila era pornită să-l omoare cu orice preţ, a hotărît să se apere cu singurul mijloc eficace : să atace şi el. În clipa în care Linus a pus mîna pe baltag, el a apucat piatra. Aşa că amîndouă armele au pornit simultan. Şi aici şi-a dovedit pentru prima oară puterea supraomenească Heracles. Bolovanul, cu toate că era mult mai greu, zburase cu mai multă iuţeală şi l-a nimerit pe Linus exact în cap. Văzîndu-l mort, Heracles l-a tîrît la colibă şi apoi i-a dat foc.

Amfitrion, zărind fumul, a crezut că a luat foc pădurea şi a fugit să o stingă cu slujitorii adunaţi în pripă. Ajungînd însă acolo, a văzut că ardea o colibă pe care nu-şi amintea să o mai fi văzut.

— Heracles, a spus, ce s-a întîmplat aici ?

— Nimic. În acest foc arde corpul ucigașului pe care l-a trimis unchiul meu Stenelos drept „pedatriv".

— Linus ?

— Chiar el.

Amfitrion și-a apucat disperat capul.

— Vai de soarta noastră neagră ! Unde am să te ascund acum ? De mîine, va începe răzbunarea. Hai, să mergem, a spus îmbrățișîndu-l.

— Unde mergem, tată ?

— Departe. Acolo unde n-are să te ajungă răzbunarea nimănui.

Au pornit îndată. În urma lor ardea coliba împreună cu Linus. Peste puțin timp n-a rămas decît scrumul. Scrumul copacilor și a celui care vroia să transforme în scrum neamul lor.

CAPITOLUL III

Amfitrion nu era un om ca toți oamenii. Gîndea leneș, dar acționa repede. De data aceasta însă a fost nevoit nu numai să gîndească, ci și să acționeze repede. Așa s-a întîmplat în această seară. O hotărîre luată în fugă : Heracles trebuia să dispară acum, în această seară. Ce folos că Heracles era aproape un copil. Pentru un om ca Stenelos aceasta nu însemna nimic. El era în stare să găsească un mijloc, cu sau fără lege, ca să-l nimicească pe Heracles. Trebuia cu orice preț. Altfel, tronul fiului său, Euristeus, se va afla permanent în pericol. Și la capătul lumii dacă ajungea Heracles, Stenelos l-ar fi găsit.

Dar nu era necesar ca Heracles să ajungă așa de departe. Amfitrion avea prieteni și îndepărtați și apropiați. prieteni gata să-și sacrifice viața ca să-l ajute. Însă Amfitrion nu era un om care putea să accepte așa ceva. Nu se temea atît de dușmani, cît se temea de prieteni nesiguri. Dar mai mult ca orice, se temea, cu o teamă nefirească, de soartă.

De aceea, primul lucru pe care l-a făcut după ce a părăsit orașul a fost să se-ndrepte spre Delfi ca să consulte Oracolul.

— Care este destinul acestui copil ? a întrebat-o pe Pitia.

Preoteasa l-a privit pe Heracles drept în ochi. „Copil" ? Era ceva mai mult decît un bărbat.

— Amfitrion, du-te acum și vino mîine singur !

Pe plaiurile muntelui Parnas se aflau sute de colibe unde își petreceau nopțile pelerinii care se adunau din toate colțurile Eladei. În una dintre ele și-a petrecut noaptea și Heracles cu tatăl său.

Cînd s-a luminat, Amfitrion s-a dus și a căzut la picioarele altarului.

— Ție nu ți-e milă ? Ai milă de el. Îl gonesc Eriniile *. Nu găsește liniște nicăieri.

— Tu ești cel care nu găsești liniștea, spuse Pitia.

— Da . . . Asta cam așa e.

— Și ce cauți la mine ?

— Ca să aflu ce-l așteaptă. O să moară ?

— Tu ceri să afli ceva pe care o știm cu toții.

— Vreau să spun . . . ce moarte o să primească ?

— Fiul tău o să omoare pe mulți.

— Pe nedrept ? Asta vreau să aflu.

— Nu. Pe drept. Dar în zodiacul lui se află și o ucidere nedreaptă. Și asta va strica moartea lui dreaptă.

— Aș vrea să nu văd așa ceva cu ochii.

— Fii pe pace. Ochii tăi vor fi atunci închiși.

— Vai mie ! . . . Și acum sfătuiește-mă unde să-l duc ?

— Ascundeți-l de ochii oamenilor. Asta se poate. Să nu încerci însă să-l ascunzi și de ochii zeilor. Așa ceva nu ai să poți.

— Neagră soartă ! Și ce trebuie să fac ? Dă-mi un sfat ! Nu vreau să părăsesc acest altar cu sufletul gol. Spune-mi ceva mîngîietor.

— Atunci, ascultă. Pe pămîntul nostru vor trece mii și mii de generații. Or să se stingă multe glorii și se vor aprinde altele. Însă numele lui Heracles va rămîne pe veci viu, și o să se pomenească de el milenii după ce noi vom trece de pe acest pămînt. Du-te acum !

Amfitrion a ieșit din templu, scăldat de sudori. Clipe grele a petrecut acolo. Și acum ce trebuie să-i spună lui Heracles ? Că Pitia i-a prorocit lucruri rele. Dar oare erau rele ? Faptul că el era tatăl unui nemuritor era lucru rău ? Totuși nu trebuia să-i spună. Se temea să nu devină îngîmfat și lăudăros. Și un erou lăudăros e cel mai urît lucru. De aceea i-a ascuns. I-a spus numai că n-a aflat nici un fel de prorocire pentru că Pitia s-a sufocat și n-a putut să vorbească. A apucat, însă, să spună cîte ceva. Că, adică, Heracles va fi de mare folos oamenilor și că Pitia chiar l-a denu-

---

* *Zeițele răzbunării.*

mit „salvator“ al oamenilor şi „învingător al fricii“. Şi că el trebuia să se socotească un om mîndru şi un părinte care să dorească mai mult pentru fiul său.

Îi spunea toate astea cu mîndrie, şi în acelaşi timp se gîndea : „Unde să-l ascund ca să-l salvez de mînia duşmanilor ?“

Pe tot drumul către Teba numai la aceasta se gîndea şi căuta să găsească o soluţie. În sfîrşit, puţin înainte de a intra în oraş, a găsit-o şi a respirat uşurat. „Am găsit, spuse. Am să-l trimit pe muntele Citeron, unde să-l fac păstor. Acolo pădurea e mare şi deasă şi o să i se piardă urma. Dealtfel, seamănă atît de puţin cu mine încît nimeni nu va bănui că este fiul meu.“ Şi aşa a şi făcut. Heracles a devenit cioban la turmele tatălui său. Nici unul din ciobani n-a bănuit că e fiul lui Amfitrion. Toţi l-au luat drept cioban şi l-au lăsat să trăiască în pace între ei. Heracles, însă, prefera singurătatea. Acolo, în pustietatea pădurilor, Heracles s-a maturizat la minte şi a început să se gîndească la viitorul lui. Ce o să se facă, unde să-şi consume puterea şi timpul. Pentru că nu s-a născut ca să fie un cioban oarecare pe Citeron. Aceasta nu numai pentru că aşa a prevestit Oracolul din Delfi, ci pentru că aşa presimţea şi el însuşi. Multe drumuri se deschideau în faţa lui. Ce să devină ? Călător, vînător, corăbier, războinic ? De toate, în afară de unul : cioban pe muntele Citeron. Se întreba şi iarăşi se întreba : „Ce ai să te faci, Heracles ?“ Aceste gînduri nu-i dădeau linişte. Şi într-o noapte a avut un vis răscolitor. Se afla, chipurile, la o răscruce şi acolo două femei îl trăgeau una spre dreapta şi cealaltă spre stînga.

— Vino cu mine, Heracles, spunea cea mai frumoasă din ele. Îţi făgăduiesc o viaţă regească, odihnă, trîndăvie, desfrîuri, cîntece şi ospeţe. Vino !

— Nu. Cu mine vino ! îi spunea cealaltă. Nu asculta de ea. O cheamă *Kakia* * şi te tîrăşte la pierzanie.

— Şi pe tine cum te cheamă ? a întrebat Heracles.

— *Areti* **.

— Ce-mi făgăduieşti tu, Areti, dacă te voi urma ?

— Lucruri foarte grele, bunul meu Heracles. Greutăţi, pericole, lupte . . .

— Şi n-ai un pic de ruşine, de-mi propui aşa ceva ?

— Nu ! Eu îţi spun adevărul. Să le fie ruşine celor care-ţi spun minciuni.

---

* *Kakia — Răutate (n. a.)*

** *Areti — Virtute (n. a.)*

Heracles a cumpănit cele auzite și apoi s-a întors spre Areti.

— Areti, îi spuse. Îmi place adevărul. Dar mai mult decît adevărul îmi plac greutățile, luptele și osteneala. Te urmez pe tine.

Tocmai atunci l-a trezit un cîntec de fluier. A deschis ochii și i s-a părut că a văzut cele două femei. Pe Areti care zîmbea frumos, prietenos și pe Kakia care fugea spre pădure supărată. A compătimit-o, dar alesese deja. Și dacă a ales, trebuia să-și pună în aplicare planurile.

În această dimineață ciobanii discutau aprinși despre un taur sălbatic care a furat cirezile regelui Tespius. Nu lăsase, spunea, nici un fel de urmă. Ciobanii îi povesteau și tremurau. „Vai de capul nostru, spunea, n-avem scăpare. Mîine, poimîine o să le șterpelească și pe-ale noastre."

— Hm . . . vom vedea, a spus Heracles.

— Ce să vedem, l-am văzut.

— L-ați văzut aseară. N-o să-l mai vedeți, însă, a doua oară.

— Zeii să ne ajute ! Dar noi nu credem.

— Ce vreți, ca să credeți ?

— Taurul mort.

— O să-l aveți ! a spus Heracles. Și s-a pregătit să plece. Aveți grijă numai de turma mea.

— Și tu unde te duci ?

— La Tespius, ca să-i cer voie.

Ciobanii au izbucnit în hohote. „Ce-ar zice, dacă o face ?" au spus unii. „Eu zic să aprindem focul pentru frigări", a spus cel mai vîrstnic.

— Nu e rea ideea ta, răspunse Heracles și a luat măciuca. Peste cîteva clipe se pierduse în pădure.

— Cît despre voinicie, nu zic, are destulă. Dacă ar fi avut și puțină minte . . . gîndi unul dintre păstori.

— Nu te necăji. O are și pe asta, a spus cel vîrstnic. Un singur lucru îi lipsește. Răbdarea. Dar pe aceasta o capătă omul cu timpul. Fie. Eu zic să aprindem focul.

— Chiar l-ai crezut ?

— Da.

*
* *

A doua zi, o mare hărmălaie a răscolit pădurea : clinchet de tălăngi, behăituri, mugete, o vălmășeală nemaipomenită. Ciobanii s-au speriat și s-au ascuns în văgăuni. „Se pare că apucatul ăsta

a făcut după cum a zis. S-a dus încăpățînatul să se lupte. Cu cine ? Chiar cu taurul Citeronului. Țărîna să-i fie ușoară. S-a zis cu el."

Spre prînz, toate zgomotele s-au potolit brusc. După cum se vede, două lucruri se puteau petrece : ori taurul nu mai trăiește, ori l-a înghițit pe Heracles și acum îl digeră.

— Stingeți focul, a spus bătrînul. Veșnica pomenire. Sau nu vreți ?

— Ba, cum să nu ! Am vrea, dar ne-a stricat planurile Heracles, care . . .

— Ce e cu el ?

— Vine !

Era adevărat. Fiul lui Amfitrion ieși din pădure scăldat de sudoare, dar bucuros și ușurat.

— A plecat ? l-au întrebat. A plecat taurul ?

— Vreți să spuneți dacă a plecat din această lume ? Da. De aceea duceți-vă cîțiva voinici să-l aduceți. Ceilalți, aprindeți focul !

— E gata !

Vestea s-a răspîndit repede ca lumina focului. S-au zguduit plaiurile și satele de pe cîmpii. Faima a ajuns și la Teba, pînă la urechile lui Creon, care în această vreme era foarte supărat, pentru că într-o bătălie cu Erginus, regele din Orhomenos, a fost învins și obligat să plătească cu tribut rușinos. Firește că acest tribut, de fapt, îl plătea poporul. De aceea începuse să vorbească urît la adresa regelui care a lăsat un oraș glorios ca „Eptapylos Teba" * să fie înjosit de un orășel ca Orhomenos. Tebanii au fost învinși pentru că aveau un rege crud și autoritar. Istoria ne învață că nici un rege n-a învins niciodată dacă n-a fost iubit de popor.

Amfitrion s-a gîndit că a sosit clipa ca fiul său să părăsească muntele și să coboare în Teba. Orașul aștepta zile grele. Creon pregătea încă un război disperat împotriva lui Erginus, hotărît să scape Teba de acest tribut odios.

Ca un bărbat cumpătat ce era, Amfitrion a presimțit că și această luptă o să aibă aceeași soartă tristă. Tebanii doreau desigur să-i înfrîngă pe Orhomenieni, dar totodată doreau să scape și de regele lor. Cum era și firesc, niciodată, nimeni nu se sacrifică pentru un om pe care nu-l iubește. Creon știa acest lucru, nu era prost. De aceea și-a pus toate speranțele în Heracles. După ultima sa ispravă, a trimis pe Citeron un mesager ca să-l aducă în cetate.

— Eu, porunci, primesc numai de la tatăl meu.

— Regele poruncește.

---

* *Eptapylos — oraș cu șapte porți (n. t.)*

— Atunci spune regelui să se adreseze tatălui meu. Din altă parte porunci nu primesc.

Creon, fără îndoială, nu-l iubea deloc pe Heracles. Dimpotrivă. Dar acum se simţi lovit în demnitatea sa regală şi firea sa ranchiunoasă ieşi la iveală. De aceea îşi plecă urechea la rugămintea lui Stenelos ca să-l ucidă. Găsise deja doi vlăjgani şi-i instruia cum să-l omoare pe Heracles în timp ce dormea, cu un bolovan care, chipurile, s-ar fi rostogolit singur.

Vlăjganii porniseră deja spre Citeron, dar au găsit muntele răscolit. Era ziua cînd Heracles săvîrşise isprava cu taurul. Au fost nevoiţi să se întoarcă la Teba ca să primească noi instrucţiuni. Creon, în loc să se supere, s-a bucurat. I-a trimis acasă şi a spus că nu va mai avea nevoie de ei. Era mai bine aşa. Mai preţioasă decît prietenia lui Stenelos, era vitejia lui Heracles. Cu ajutorul lui putea să învingă, în sfîrşit, pe Orhomenieni. Şi de aceea a trimis din nou solie la Heracles. Răspunsul lui Heracles îl cunoaştem.

A spumegat Creon. „Acest îngîmfat, a spus, trebuie nimicit. Dar am nevoie de el.“ Însă, lucru ciudat ! După cum ştia el, toţi oamenii voinici erau adormiţi şi leneşi la minte. Cum a ajuns Heracles un învăţat ? Şi odată ce era învăţat, de ce s-a făcut cioban ? E de mirare. Totuşi bine a făcut că nu a respectat rugămintea prietenului său Stenelos şi nu l-a omorît. Cu un asemenea războinic lîngă el triumful îi era asigurat.

Creon începuse să plănuiască şi alte fapte mai îndrăzneţe. De ce să caute alt soţ pentru fiica sa, Megara ? Acest înţelept şi viteaz flăcău era tot ce trebuia pentru fiica sa. Dar mai ales pentru tronul lui, căci Creon se gîndea mai mult la tron decît la fiica sa. Cu un asemenea viteaz ca Heracles, va tăia pofta tuturor adversarilor, mai ales pofta lui Lycus care de mult îşi îndreptase ochiul viclean spre tron. Desigur, ca şi Creon, nici Lycus nu avea prieteni adevăraţi. Prieteni adevăraţi n-a avut nici unul dintre regi. Avea însă Lycus destui linguşitori şi mercenari bine plătiţi. Cu aceste două forţe credea că pînă la urmă va reuşi să urce pe tronul Tebei. Şi nu s-a înşelat. Dar să nu anticipăm.

Cînd Creon a primit răspunsul lui Heracles l-a chemat la el pe bătrînul Amfitrion. Peste un anumit timp, slujitorul trimis a băgat capul pe uşă :

— Amfitrion, fiul lui Alceu şi tatăl lui Heracles, cere voie să-ţi prezinte respectele sale.

— Să intre ! . . . a spus Creon.

Amfitrion a intrat. Era calm, mîndru, plin de demnitate.

— Ce se aude, spuse Creon ironic. Fiul tău se pregătește să se instaleze pe Olimp ?

— Nu înțeleg nici întrebarea și nici mînia ta, rege, i-a spus Amfitrion.

— Numai zeii din Olimp au o asemenea aroganță. Și sînt convins că nici ei. Ce răspuns este acela pe care l-a dat Heracles trimișilor mei ? Așa se răspunde unui rege ?

— Rege ? Slăvite Creon, acolo unde trăiește fiul meu, singurul lui rege este soarele. Pășunile lui sînt în afara regatului tău.

— Ce aud ? Nu cumva nu este nici teban ?

— Este. De aceea își folosește puterea și mintea ca să-i scape pe tebani de tributul rușinos.

— Hm . . . Pe tebani ? Așa ai spus ? Nu pentru rege o face ?

— Nu cumva regele tebanilor nu este teban ?

— Fie. Să lăsăm cearta. Ce veste ți-a trimis Heracles ?

— Această veste mi-a trimis : că războiul poate să înceapă. Sau nu ?

— De data aceasta, fiu al lui Alceu și tată al lui Heracles, îți dau deplină dreptate.

CAPITOLUL IV

Războiul dintre Teba și Orhomenos s-a sfîrșit pentru Heracles cu un triumf, dar și cu un doliu. Triumf pentru că Teba a învins. Doliu pentru că Amfitrion a murit.

Tatăl lui Heracles a căzut luptînd alături de fiul său. Creon însă s-a ținut de cuvînt. A dat-o pe fiica sa, Megara, de soție lui Heracles. Dar această căsătorie a fost nenorocoasă căci i-a adus lui Heracles cele mai mari nenorociri.

La început totul a mers bine. Heracles trăia fericit lîngă nevastă și copii, iar Teba nu mai avea nici un dușman de care să se teamă.

Tocmai în vremea aceea un tînăr din Iolcos, Iason, hotărîse cea mai mare expediție pe care o văzuse lumea pînă atunci : „expediția argonauților", numită așa după corabia „Argo", pe care s-au îmbarcat călătorii.

Iason, știind de la bun început ce greutăți și pericole va întîmpina în drumul său lung spre ținuturi necunoscute, a cerut ajutorul tuturor eroilor epocii. Desigur, nu a fost uitat nici Heracles,

care a acceptat bucuros și a pornit spre Iolcos. Acolo, Heracles a legat o prietenie nemuritoare cu tînărul rege al cetății Pherae, Admetus. Acest Admetus era cunoscut nu numai pentru înțelepciunea, modestia și vitejia sa, ci și pentru neîntrecuta sa frumusețe. Într-o zi, puțin înainte de plecarea triremei * „Argo", regele Pelias coborîse cu fiica sa, prea frumoasa Alcestis, ca să urmărească pregătirile de plecare. Acolo s-au văzut pentru prima oară Admetus cu Alcestis și s-au îndrăgostit dintr-odată unul de celălalt. S-au mai văzut apoi de cîteva ori. În ajunul plecării, Admetus și-a luat inima în dinți și s-a dus la palatul lui Pelias pentru a cere mîna fiicei sale.

— Dar ce-i oferi tu în schimb ? îl întrebă Pelias.

— Regatul și inima mea.

— Regatul tău este mic, iar mîna nesigură, pentru că nimeni nu știe ce o să aducă Argo din Colhida. Poate lînă de aur, dar se prea poate ca, împreună cu ea, să aducă și pielea unor argonauți. Sciții sînt sălbatici, iar Pontus Euxinus mînios. Mergi sănătos. Și dacă din Colhida te vei întoarce cu mîna sănătoasă, o oferi fiicei mele din nou.

Admetus a plecat bolnav de mîhnire. Prietenul său Heracles l-a încurajat și l-a ajutat să înfrunte toate încercările. Au suportat, într-adevăr, greutăți cumplite. Și într-o zi au călcat din nou sănătoși pe pămîntul din Iolcos.

— Poftim, rege, i-a spus Admetus lui Pelias, ți-am adus înapoi mîna mea care nu numai că este sănătoasă, dar este chiar mai puternică.

— Hm . . . Vom vedea. Nu zic, ai ținut tare vîsla. La fel și sabia. Dar nu-i de-ajuns. Acum vreau să ții tot așa de tare și frîul. Dar nu orice frîu.

— Poate să fie și al celui mai nărăvaș cal. Am îmblînzit pînă acum herghelii întregi.

— Nu e de ajuns, chiar dacă îmblînzeai mii de armăsari nărăvași. Ți-am mai spus că ești repezit. Ascultă acum porunca mea. Du-te la Pherae, înhamă cel mai frumos car și vino să mi-o ceri pe Alcestis de soție.

— Îndată !

— Așteaptă ! Nu te grăbi iar. La car n-ai să înhami cai oricît de nărăvași ar fi ei. Dacă vii așa, nu ți-o dau pe Alcestis.

— Dar atunci ce voi înhăma la car ?

— Ai să înhami fiare neîmblînzite. Un leu și un mistreț.

---

* *triremă — corabie antică cu trei rînduri de rame.*

Admetus şi-a plecat capul disperat.

— Vezi dacă te grăbeşti ? Bucuria ţi-a fost prea scurtă. La fel făcea şi tatăl tău şi . . .

— Nu-ţi dau voie să întinezi cu vorbele tale memoria tatălui meu, s-a repezit Admetus. Tatăl meu n-a luat tronul cu violenţă, ci cu voinţa poporului.

Pelias s-a întunecat brusc la chip. Admetus l-a atins acolo unde-l durea. Cu aceste vorbe Admetus a făcut aluzie la felul în care Pelias a răpit tronul nepotului său, Iason.

— Acest tată, a continuat Admetus, m-a învăţat să iubesc lucrurile curate şi să spun cinstit ceea ce gîndesc.

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Vreau să spun că am fost cinstit faţă de tine şi de aceea meritam un răspuns la fel de cinstit. N-am luat-o pe Alcestis, însă o voi lua !

Apoi, hotărît şi cu capul sus, a ieşit din palat.

Afară din oraş, lîngă un rîu, îşi instalase cortul Heracles. Admetus s-a dus direct la el.

— Heracles, îi spuse. Prietene credincios, gata ! Consideră-mă ca şi mort.

— Admetus ! a strigat Heracles şi s-a ridicat repede în picioare.

— Am pierdut-o pe Alcestis.

— Cum, Alcestis a murit ?

— Nu !

— Atunci de ce spui „am pierdut-o“ ?

— Nu mi-o dă Pelias.

— O să ne-o dea cu ajutorul săbiilor noastre. Te-a refuzat în mod cinstit ?

— Dimpotrivă, a fost necinstit şi foarte viclean. Mi-a pus condiţii ce nu pot fi îndeplinite de nici un muritor. Astfel mi-am pierdut fericirea pentru totdeauna.

— Stai, înainte de a începe să te tînguieşti, spune-mi mai bine care sînt condiţiile ?

— M-a obligat să-ncerc a cere mîna lui Alcestis venind într-un car tras de două fiare : un leu şi un mistreţ.

— Şi asta te necăjeşte ?

— Dar cum să înham animalele acestea sălbatice ?

— Le vom îmblînzi cu ajutorul lui Apollon. Hai, acum vino să mîncăm şi să ne culcăm, ca să avem mîine putere.

Istoria spune că după o săptămînă, într-o dimineaţă însorită, oraşul Iolcos a fost răscolit de la un capăt la celălalt de-o privelişte

nemaivăzută. La poarta de răsărit, se zice, apăruse un car ce avea înhămate, în locul cailor, două fiare sălbatice. Pînă cînd să iasă Pelias să vadă despre ce-i vorba, carul deja intrase în curtea palatului.

— Iată, ţi-am îndeplinit condiţiile. Am venit să-ţi cer fata. Vreau un răspuns clar : „da" sau „nu" !

— Ah ! spuse Pelias. Şi unul şi altul sînt cuţite otrăvitoare pentru inima mea părintească. Molima neagră să te lovească, Admetus ! Ia-o şi pleacă ! Şi să nu te mai văd. Blestematule !

Admetus nu-l mai auzea. Cu Alcestis lîngă el, ca o prea frumoasă zeiţă, a traversat oraşul Iolcos şi a intrat în regatul său.

În aceeaşi zi, pe alt drum, a ajuns la Teba şi Heracles. Ce situaţie jalnică a găsit însă acolo. Creon fusese detronat şi pe tronul lui se afla Lycus. Creon, cu toată cruzimea lui, respecta legile şi zeii. Pe deasupra, ştia să deosebească prietenii de duşmani. Ştia, de exemplu, că tronul lui nu era primejduit de Heracles. El numai regele lumii întregi putea să fie. De aceea nu se temea de Heracles. Lycus era fricos şi viclean. De aceea, primul său gînd era să scape de Heracles. Cît timp Heracles era departe, putea fi liniştit. Credea că toţi cei care au luat parte la căutarea lînei de aur erau condamnaţi la moarte. Cînd l-a văzut însă pe Heracles întorcîndu-se din Colhida, a fost copleşit de gînduri negre. Se şi vedea fără tron şi izgonit din cetate. De aceea a plătit nişte oameni ca să-l urmărească zi şi noapte. Viaţa lui Heracles devenise un infern. Se consola numai cu gîndul că prietenul său Admetus trăia fericit alături de frumoasa sa nevastă. Dar în curînd îşi va pierde şi această mîngîiere, căci blestemul lui Pelias s-a împlinit. Desigur, nu numai datorită rugilor acestuia, ci şi cu ajutorul sucului otrăvitor al unor ierburi strecurat în băutură. Într-o zi, Admetus a căzut pe patul morţii. Alcestis, în afară de a-l stropi cu lacrimile ei fierbinţi, n-avea nici un alt leac. Lacrimile nevinovaţilor sînt un leac fără folos. Cînd a văzut că soţul ei, din zi în zi, se apropia de moarte, a cerut ajutorul a doi curteni, s-a urcat într-un car şi a pornit spre Delfi. Imediat după ce a sosit, a căzut la picioarele preotesei.

— Divină Pitia, a strigat. S-au terminat toate lacrimile. Izvorul lor a secat de atîta durere. Nu mi-a rămas decît fărîma asta de voce. De aceea te implor să ai milă.

— Te compătimesc, fiică a lui Pelias, răspunse preoteasa. Dar puterea ca să-ţi readuc soţul la viaţă nu am. Din păcate, nu există leac care să vindece morţii.

— De ce s-au purtat aşa de crud zeii cu mine ? spuse Alcestis. De ce au hotărît pierzania lui ?

— Alcestis ! Hotărîrea n-au luat-o zeii, ci oamenii. Zeii numai un singur lucru fac : schimbă soarta oamenilor.

— Deci soţul meu o să moară ? Nu se poate face nimic ? Nimic ?

— Moartea lui e hotărîtă. Această moarte numai cu viaţa altcuiva poate fi schimbată.

— A mea !

— Moira nu ţine cont . . .

Dar Alcestis nu mai auzea. Era deja în car.

— Repede ! Spre Pherae ! a poruncit.

— De ce atîta grabă, fiică a lui Pelias, au întrebat curtenii.

— Mergem să salvăm viaţa lui Admetus.

*

* *

Ceea ce a urmat a fost plin de amărăciune, nedreptate . . . dar şi neîntrecut în noblețe, dragoste, mărinimie şi spirit de sacrificiu. Alcestis, după ce a ajuns acasă, a căutat-o în grabă pe bătrîna ei dădacă şi, cu lacrimi în ochi, i-a cerut o licoare otrăvitoare păstrată pentru clipe de deznădejde. A băut-o şi a căzut pe patul morţii.

Lucrurile, de acum încolo, şi-au urmat mersul lor inevitabil. Admetus se apropia de viaţă, iar Alcestis de moarte.

Măreţia sacrificiului Alcestei a provocat o impresie atît de puternică încît n-a rămas om fără să fie emoţionat. Aşa că, într-o zi, a aflat de aceasta scumpul lor prieten, Heracles.

— Admetus moare ! a strigat el. Alerg să-l salvez.

— Acum nu moare Admetus, ci Alcestis, i-a spus mama.

— Am s-o salvez şi pe ea ! Aşa cum am smuls-o din mîinile lui Pelias, aşa am s-o smulg acum din mîinile lui Caron ! * La nevoie voi coborî şi în lumea morţilor.

Într-un ungher al camerei avea ascunse nişte licori preparate din ierburi pe care le ţinea de cînd fusese bolnav. I le dăruise cel mai mare doctor al lumii, Asclepius, care îl învăţase puţin şi tainele tămăduirii. La aceasta se referea Heracles cînd i-a spus mamei sale că o va salva pe preafrumoasa Alcestis.

*

* *

Era în amurg. Deodată, pe poarta palatului lui Admetus a apărut silueta impunătoare a lui Heracles. L-a primit chiar regele,

---

* *Caron = personaj mitologic care trecea cu luntrea sa sufletele morţilor pe celălalt mal al Acheronului, în împărăţia lui Hades.*

care se mai înzdrăvenise şi începuse să-şi poarte paşii încă şovăielnici prin sălile palatului.

— Heracles ! a strigat el cînd şi-a zărit prietenul şi a căzut în braţele sale. O pierd pe Alcestis. De ce zeii i-au luat viaţa şi mi-au oferit-o mie ? N-o vreau. S-o ia zeii pe a mea şi să i-o lase lui Alcestis.

— Prietenul meu credincios, a spus Heracles, ai o fărîmă de curaj. Am venit aici nu ca să fac schimb cu vieţile voastre, ci ca să le salvez pe amîndouă.

— Bine, dar Alcestis a murit deja. Acum o poartă Caron spre lumea cealaltă.

— Am s-o smulg din mîinile lui. Duceţi-mă imediat la Alcestis !

— Odihneşte-te oleacă, i-a spus doica plîngînd. Oricum, înapoi nu vine. Doreşti ceva ?

— Puţină apă.

Doica a adus o mică amforă pe care Heracles a golit-o pe nerăsuflate. Apoi, cu paşi repezi, s-a îndreptat spre camera unde era moarta.

Lucrurile s-au petrecut aşa cum le prevăzuse Heracles. Alcestis nu se sfîrşise cu totul, căci luase o otravă foarte lentă care, la început, te îngheaţă, ca apoi să-ţi dai sufletul încetul cu încetul. Îi vorbise de asemenea cazuri Asclepius.

Heracles, mai întîi, a pus mîna pe fruntea ei. Da, Alcestis era rece. Poate că aceasta este moartea, dar poate că e numai semnul care o vesteşte.

Putea să încerce. A ales din cele aduse un arivalus *. Îşi amintise că în aceste mici vase Asclepius îşi păstra antidoturile. Heracles a mirosit lichidul şi apoi a încercat să deschidă gura Alcestei. În zadar. Era aproape încleştată. Moartea îi cususe buzele. Dar nu ca să lupte cu moartea a venit el aici ?

Cu multă grijă a reuşit să-i întredeschidă puţin buzele şi a vărsat picătură cu picătură tot lichidul. De încordare, o sudoare rece îi acoperise tot trupul. S-a aşezat pe o laviţă de alături şi somnul l-a cuprins imediat. Dealtfel, pe Alcestis n-avea cum s-o mai ajute. Sau era moartă şi nu mai avea nevoie de el, sau, dacă nu murise încă, aceasta se va vedea abia spre dimineaţă. Trebuia să aştepte ca medicamentul să-şi facă efectul.

Heracles a avut un vis. Ciudat ! Pentru că de fapt nu era un vis, ci o repetare a unei scene din viaţa lui din copilărie. Era, parcă,

* *Arivalus — mic vas de lut în formă de sticlă în care grecii antici puneau lichide, de obicei untdelemn, cu care-şi frecau trupurile înainte de întrecerile atletice. (n. tr.).*

culcat pe leagănul lui. Deodată se trezește la auzul unui șuierat subțire. Deschise ochii, și ce să vadă ? Doi șerpi cu limbile tremurînde veneau spre el. Heracles a crescut imediat. Întinde mîinile și-i sugrumă. În clipa aceea s-a auzit un plîns. S-a trezit. Cineva de afară plîngea sfîșietor. Heracles și-a frecat ochii. A încercat să-și amintească. În acel moment a sfîrîit opaițul. Se terminase uleiul. Prin urmare, trecuse destul timp de cînd ațipise. S-a aplecat imediat asupra Alcestei. Trupul i se mai încălzise. A încercat să-i deschidă gura și a reușit. Un oftat slab a ieșit deodată din pieptul ei. S-a repezit afară ca un nebun. Pe pragul ușii era ghemuit Admetus, învăluit în durerea sa nealinată.

— Aer ! a strigat Heracles. Deschide-ți ușile ca să intre aerul.

— Ce să facă cu aerul o moartă, a spus dădaca Alcestei răsărită și ea dintr-o încăpere alăturată.

— O să fie moartă dacă nu deschideți toate ușile.

— Heracles, îi spuse Admetus, mi-ai pregătit lichidul care te-am rugat, ca să mă pot întîlni cu Alcestis în împărăția subpămînteană a lui Hades ?

— De ce să te duci atît de departe, Admetus. Vino ca să te întîlnești cu ea, aici.

— Heracles !!!

— Da, bunul meu prieten. Du-te repede lîngă scumpa ta soție. Și pe mine pregătiți-mă de plecare. Presimțiri negre mă cheamă la Teba. Se întîmplă ceva în casa mea.

Femeile au adus apă. A băut, s-a răcorit și a luat desaga. Atunci a apărut lîngă el Admetus.

— Ce face ? a întrebat Heracles.

— Pe buzele ei a apărut un zîmbet slab.

— Întoarce-te imediat acolo ca să nu se stingă această solie a vieții.

— Și tu, scumpul meu frate ?

— Eu . . . Mă duc să întîlnesc întunericul, ca să lupt cu el. Și a pornit neliniștit pe calea întoarcerii.

CAPITOLUL V

Din păcate, presimțirile lui Heracles s-au adeverit. Într-adevăr, multe nenorociri s-au abătut asupra familiei sale. Lycus tocmai această absență a lui Heracles o aștepta, ca să-și pună în apli-

care planul său. Imediat după ce oamenii săi, care îl urmăreau pas cu pas pe Heracles, i-au adus vestea că acesta a plecat într-o direcție necunoscută, Lycus și-a dat seama că a sosit clipa prea dorită. La miezul nopții a trimis oameni înarmați care au arestat-o pe soția și copiii lui Heracles și i-au închis în palat. Credea prin asta că îl va înfuria atît de mult pe Heracles, încît ar fi fost în stare să facă vreo nebunie. De pildă să atace palatul și așa să-i dea lui Lycus prilejul să-l ucidă.

Cînd spuneam că o să-l ucidă, nu înțelegeam că aceasta o s-o facă tocmai Lycus. El singur nu va îndrăzni. Era laș ca toți ucigașii. De aceea, treaba aceasta o vor face ostașii lui. Astfel, moartea lui Heracles va fi asigurată, pentru că este imposibil ca unul să înfrunte o mie.

Intrînd în oraș, Heracles a observat uimit că ceva ciudat se întîmplă cu locuitorii săi. În loc să se ducă să-l întîmpine, așa cum făceau înainte, de data asta ei se fereau de el și cînd îl vedeau, se grăbeau să se ascundă în casele lor. Heracles s-a neliniștit și mai mult și a grăbit pașii. Cînd a ajuns acasă, a găsit toate ușile deschise, iar pe mama sa văitîndu-se și bocind.

— Ce s-a petrecut aici ? a strigat încă înainte de a intra.

— Scrumul s-a ales de casa noastră !

— Nu văd nici un foc.

— E aici, a spus Alcmena și a arătat către pieptul ei.

— Unde e Megara, copiii ?

— Tocmai asta vroiam să-ți spun.

— Unde sînt ?

— I-a luat, la miezul nopții, Lycus.

— Unde i-a dus ?

— Nu știu. Unii spun că i-a aruncat într-o fîntînă . . . Alții că i-a zvîrlit de pe stînca Sfinxului *. Nimeni nu știe nimic precis. Numai criminalul știe . . .

Alcmena s-a oprit brusc, căci a înțeles cît de nesăbuite i-au fost vorbele. A văzut cum fiul său devine un alt om, de nerecunoscut. Străin de cel pe care ea l-a născut și crescut.

— Lycus !!! a strigat Heracles plin de o furie cumplită. Am să te spînzur, spurcătură. Ai să mori ! Nici tu și nici palatul tău nu va rămîne sub soare !

---

* *Sfinx — monstru cu chip de femeie, aripi de pasăre, trup de cîine, coadă de șarpe și gheare de leu, trimis de zeița Hera să-i pedepsească pe tebani. S-a sinucis aruncîndu-se de pe o stîncă atunci cînd Oedip a reușit să-i dea răspunsul cuvenit la ghicitoarea pe care i-o pusese.*

Atîta a spus și fără să-și scuture măcar praful de pe el, și-a luat ghioaga și arcul și s-a repezit afară. Văzîndu-l așa mînios, tebanii au înghețat de groază. Cine e oare acest om ? Semăna parcă cu Heracles. Dar foarte puțin. Heracles n-a fost niciodată atît de sălbatic și vijelios.

— Tebani, strigau ca și nebuni. Bărbați, femei, copii, fugiți, ascundeți-vă ! În orașul nostru aleargă Heracles plin de mînie. Salvați-vă viața ! Salvați-vă casele, averile voastre ! Heracles a înnebunit și acum, luînd înfățișarea lui Haron, umblă prin oraș și seceră vieți.

Într-adevăr, orașul s-a golit repede. Parcă suflase un vînt de moarte și-i măturase pe toți. Heracles a intrat ca un vîrtej în palat. Nimic n-a putut să-l oprească. Porțile parcă au căzut singure. Heracles sfărîma tot ce îi stătea în cale, ființă sau lucru. Dărîma, tăia, spărgea pînă cînd n-a rămas în palat nimic în picioare. Printre morți se deosebea cadavrul lui Lycus. După ce și-a potolit mînia și nu a mai rămas nimic viu în jurul lui, Heracles, mort de oboseală, a căzut pe treptele tronului și a adormit. Somnul îi era greu din cauza fumului și a mirosului de sînge vărsat. S-a trezit abia dimineața. Dar cum ? L-au trezit niște bocete, care nu erau pentru dușmanii săi. Pe ei n-a venit nimeni să-i plîngă. Aceste lacrimi se vărsau pentru ai lui. Aceste bocete erau ale mamei lui Heracles. Odată ce s-a luminat de ziuă, Alcmena a ieșit pe drum căutîndu-și fiul. Întreba pe ici, pe colo. Dar oamenii o ocoleau. Numai unul i-a arătat palatul.

— Acolo a intrat, i-a spus. Dacă îți vrei binele, te sfătuiesc să nu te duci. Acolo mor oameni, se arde . . . sînt uciși . . .

— Cine ?

— Curteni și . . .

— Cine face toate astea ?

— Nu-ți spun.

Alcmena, îngrozită de ceea ce auzea, și-a astupat urechile și a alergat spre palat. Cînd, însă, a ajuns acolo, a găsit curtea plină de cadavre. „Cine oare a fost acela care a împrăștiat peste tot moartea ?“ Intrînd în palat, primul pe care l-a zărit a fost fiul său care dormea cu arcul în mînă. A intrat într-o cameră alăturată ca să-i aducă o blană pentru a-l înveli. Dar acolo a scos un țipăt îngrozit.

— Ce s-a întîmplat ? a întrebat Heracles trezindu-se din somn și văzînd-o pe mama-sa smulgîndu-și părul din cap.

— Nenorocitule ! îi spuse. Ce-ai făcut ?

— M-am răzbunat !

— Pe cine ? Păcatele mele !

— Pe dușmanii mei.

Alcmena și-a condus fiul în încăperea alăturată ținîndu-l de mînă.

— Uite ce dușmani ai omorît ! i-a spus și a arătat către soția și copiii lui morți, cu cîte o săgeată înfiptă în piept.

Vai . . . Furia sa oarbă i-a tulburat atît de mult ochii, încît n-a observat că Lycus, în disperarea sa, ca să scape, s-a folosit ca de niște paveze de soția și copiii lui Heracles.

Spectacolul era atît de zguduitor încît Heracles nu a rezistat și s-a prăbușit pe podea.

*

* *

A doua zi dimineața, Alcmena, intrînd în camera lui Heracles, și-a găsit fiul cu ochii umflați și fața galbenă, asemenea unui om mort.

— Scoală-te, fiul meu, îi spuse cu vocea îndurerată. Scoală-te, să mergem.

Heracles nu înțelegea nimic. I-a aruncat o privire stranie, pierdută. Alcmena s-a cutremurat. Mintea fiului său era zdrobită. Unde să-l ducă acum ? La început s-a gîndit să-l ducă la Epidaur, acolo unde și-a avut spitalul Asclepius. Auzise că în ultimul timp marele tămăduitor vindeca nu numai corpurile oamenilor, ci și mintea lor. Se spune că săpase sub pămînt un tunel * lung unde îi ducea pe suferinzi și-i obliga să meargă singuri pe întuneric fără să știe unde se duc. Acolo, în singurătatea aceea întunecoasă, sufletul bolnavului era atît de răscolit, încît atunci cînd acesta ajungea la capătul celălalt al tunelului, era aproape mort. Acolo se culcau și erau lăsați să doarmă trei zile și trei nopți în continuare. A patra zi, se zicea, se sculau sănătoși și se duceau acasă.

Acolo a hotărît la început Alcmena să-l ducă pe Heracles. Dar mai tîrziu s-a gîndit că era foarte greu ca Heracles, cu statura sa uriașă, să încapă în acest tunel și a părăsit planul. Nu rămînea, deci, decît să-l ducă la Oracolul din Delfi.

Dar se pare că a fost scris ca Heracles să nu mai aibă zile bune. Înainte de a ajunge el la Delfi, veniseră alți oameni, încărcați cu aur pe care l-au vărsat la picioarele preoților : „Este din partea

---

* *Acest „tunel al lui Asclepius" există și astăzi la Epidaur vis-à-vis de teatrul antic (n. tr.).*

regelui Euristeus, fiul lui Stenelos, le-au spus. Îl trimite spre binele vostru, nădăjduind că o să vă gîndiți și voi puțin la binele lui. Știe că aveți puterea să porunciți ca fiecare om să facă ce voi doriți. În curînd va sosi aici Heracles. E lovit de soartă și o să facă tot ceea ce o să-i porunciți. Faceți-l, deci, robul voinței lui Euristeus. Porunciți-i să-l slujească timp de 12 ani. Să execute 12 ani de muncă și după aceea să aibă dreptul să se întoarcă acasă." Preoții au rămas tăcuți o clipă, apoi au luat aurul.

— Puneți condiții foarte grele.

— Dar parcă aurul pe care l-ați primit este mai ușor ?

— Și dacă n-o să acceptăm ?

— Dacă credeți că asta vă este datoria, treaba voastră. Dar atunci e liber și stăpînul nostru să-și facă datoria.

— Anume ?

— Să spună în fața oamenilor și zeilor că aici, în Delfi, se fac proorocirile cu plată.

— Bine, spuseră preoții mîhniți. Duceți-vă acum. Ne vom gîndi. Vom discuta și cu Pitia. Vom vedea. Cu bine !

*

* *

Alcmena a ajuns cu Heracles la Delfi într-o după-masă. Bine că în această călătorie au fost însoțiți de nepotul lui Heracles, Iolaus. Au înnoptat pe un deal, pentru că toate colibele și corturile erau ocupate. În ultimul timp crescuse foarte mult numărul vizitatorilor. Începuseră să vină și barbarii : din Persia, din Nubia, din Babilonia . . .

— Dar credeți și voi în Apollon ? au fost întrebați. El e un zeu grec.

— Hm . . . Dacă vindecă și un persan poate fi și zeul persanilor.

Era adevărat. Cînd călcau pe pămîntul grecesc, barbarii își părăseau zeii lor de acasă. La început preoții s-au gîndit să nu-i primească. Cînd au văzut însă pungile lor pline cu aur, au spus :

— Fie ! Dacă Apollon nu vă dorește, îl doriți voi pe Apollon. Poftiți !

Cînd Heracles s-a prezentat în fața Marii Preotese, totul era aranjat dinainte. Și porunca era gata.

— De ce ai făcut aceste crime, Heracles ? l-a întrebat Pitia.

— Furia mi-a tulburat mințile, slujitoare a lui Apollon.

— Era dreaptă furia ta ?

— Da !

— Asta așa e. De aceea n-ai să plătești viețile pe care le-ai luat cu viața ta. Ai să plătești prin muncă. Ai să-ți închini puterea ta, voința și spiritul vărului tău, regele Euristeus. Ai să împlinești 12 munci. Și apoi ai să fii liber. Numai dacă le sfîrșești cu bine, ai să poți să te întorci acasă ispășit. Du-te acum, Heracles. Este cea mai ușoară pedeapsă pe care ți-o oferim. Poate pentru că întreaga viață ai rămas un om drept și toți te cunosc că ai făcut mult bine oamenilor. Păzește-te numai de propria ta „mînie". Ascunzi în adîncul ființei tale puteri mari și primejdioase. Pune-le frîu, căci altfel ești pierdut. De fiecare dată cînd simți că începe să fiarbă furia în sufletul tău, pleacă, îndepărtează-te de cei care te-au înfuriat.

— Bine, a zis Heracles. Am să fac ceea ce mi-ai poruncit.

— Te du cu bine !

Pitia a rămas îngîndurată privind în urma lui. „E un martir a șoptit. Păcat. Și este cel mai puternic, cel mai nobil, dar și cel mai nenorocit bărbat care a călcat vreodată acest pămînt sacru."

Heracles s-a dus să o întîlnească pe mama sa și pe Iolaus care-l așteptau la umbra unui copac și apoi au pornit cu toții spre Teba. Sufletul lor era plin de tristețe. Heracles le-a povestit discuția sa cu Pitia.

— Și eu de ce trăiesc, spuse Alcmena frîngîndu-și degetele.

— Poți să mori. Dar atunci am să rămîn singur pe lume.

— Ai dreptate. De aceea am să încerc să trăiesc ca să ai și tu unde să-ți pleci capul tău chinuit !

— Și să mă ajuți să-mi pun frîu furiei.

— Am să am grijă și eu, a spus Iolaus.

Au străbătut pe jos străvechea țară a Pelasgilor, au coborît la mare, s-au urcat într-un vas ce l-a adus Iolaus și de acolo s-au dus la Admetus, prietenul lui Heracles. L-au găsit sănătos alături de soția lui. Dar erau și ei îngrijorați de soarta care se abătuse asupra prietenului lor și l-au întîmpinat cu ochii înlăcrimați.

— Rămîneți cu noi, au spus amîndoi. Dragostea noastră o să vă aline durerea.

— Oracolul îmi poruncește să plec chiar mîine.

— Odihniți-vă cîteva zile și la plecare o să vă dăruim un car.

Heracles și-a amintit de carul cu care au răpit-o pe Alcestis și a încercat să zîmbească. În zadar... Peste trei zile l-au condus cu lacrimi pînă la ieșirea din oraș. Și peste alte patru zile carul l-a dus la destinație.

S-a umflat în pene Euristeus, văzîndu-l pe eroul Heracles umilit în fața lui.

— Cînd începem ? a întrebat Heracles ca să-i mai taie din îngîmfare.

— Mîine !

— Unde ?

— Știi unde se află orașul Nemea ?

— Am să aflu.

— Acolo, în văgăunile din codri, umblă un leu care sfîșie turme întregi odată cu dulăii și ciobanii. De teamă, locuitorii se închid în casele lor de îndată ce soarele apune.

— Și ce vrei ? Să-ți omor acest leu ?

— Nu numai atît. Nu știi ? Podeaua palatului meu e prea răcoroasă și îngheață picioarele femeilor.

— Și ? Vrei leul ?

— Nu. Blana lui. Ca s-o aștern în loc de covor.

— Ei, atunci am să ți-o aduc . . .

— Bine ai să faci, pentru că dacă nu aduci blana leului, oamenii mei o vor aduce pe a ta.

— Vei avea blana, spuse Heracles rece și s-a retras.

Vroia ca dimineață să fie odihnit.

CAPITOLUL VI

Nemea era un oraș înconjurat de vii și livezi de măslini. Aici se făcea renumitul vin de Nemea, iar locuitorii erau oameni harnici și primitori. Din păcate trăiau cam izolați de celelalte orașe. Corinthienii erau prea îngîmfați, cît despre spartani un singur sentiment aveau față de ceilalți : sentimentul uliului. Iată de ce Sparta n-avea niciodată prieteni. Avea ori dușmani, ori supuși. Ei, atunci oricine se poate întreba cum a putut să dăinuiască Sparta atîtea mii de ani fără prieteni. Cred că darul unei vieți îndelungate n-o au ființele blînde, ci cele rele și hrăpărețe, cum sînt uliul, hiena, corbul și așa mai departe.

Așadar, Sparta, hotărîtă să cîștige viață nu prin muncă, ci prin putere, a căutat de la început să fie puternică. Și așa a trăit.

Dar mi se pare că nu de Sparta, ci de Nemea era vorba, cu toate că amîndouă sînt orașe vecine.

Nemea, văzînd încă de la început ochii Spartei îndreptaţi spre ea, a fost nevoită să se pregătească şi ea pentru apărare. Aşa a reuşit să se apere într-o oarecare măsură. Şi totuşi... Această Nemea, care nu s-a temut de Sparta, a fost înspăimîntată de un leu. Altfel, nu erau prea mulţi lei care trăiau atunci pe pămîntul Eladei. Astăzi nu mai trăieşte nici unul. Decît numai în grădinile zoologice.

Se pare că acest leu coborîse din munţii abruptţi ai Arcadiei, găsind la Nemea hrană din abundenţă. De aceea s-a cuibărit într-o văgăună şi de acolo pornea la vînătoare. Devenise spaima ciobanilor şi ţăranilor, căci leul nu-i ca lupul, care iese la vînătoare numai noaptea. El iese cînd îi vine pofta. De-aceea, bătrînii îi sfătuiau pe cei tineri să nu iasă niciodată afară fără să fie însoţiţi de un animal. „Leul preferă, desigur, calul. Dar dacă nu găseşte calul, îl mănîncă pe călăreţ".

Totuşi acest leu avea şi un obicei bun. De fiecare dată cînd simţea că foamea îi înţeapă măruntaiele, urla. Şi aşa îi anunţa pe toţi că se află undeva pe aproape. Răgea, însă, atît de tare, încît se prăbuşeau pînă şi căsuţele ciobanilor pe care le construiseră tocmai ca să se ascundă. Cînd răgetul îl apuca în timpul culesului viilor sau măslinilor, ţăranii lăsau toate baltă şi alergau spre aceste căsuţe. Totuşi, orice s-ar zice, aceasta nu era viaţă. Să-ţi tremure sufletul şi zi şi noapte, să nu poţi ieşi afară din casă.

Iată de ce atunci cînd nemeenii au aflat că soseşte Heracles, au prins curaj şi au ieşit chiar să-l întîmpine.

La început au crezut că se vor afla în faţa unui om sălbatic, un uriaş cu blană în loc de piele şi cu colţi de mistreţ. Şi s-au găsit în faţa unui om, bineînţeles, destul de voinic, dar blînd şi cu ochii întristaţi. Era însoţit de un flăcăiaş de optsprezece ani care îi semăna leit şi care a spus că îl cheamă Iolaus şi că-i este nepot.

— Unde putem înnopta ? a întrebat băiatul.

— La noi, s-au repezit toţi. Veţi găsi şi pîine şi aşternut şi renumitul nostru vin.

— Da, e renumit, spuse Heracles.

— Şi orice ajutor doreşti.

— Nu voi avea nevoie. Îmi este de ajuns bunăvoinţa voastră.

Terminînd ce avea de spus, acest bărbat tăcut a cerut să i se arate casa. Şi el, şi nepotul său erau plini de praf şi aveau nevoie de spălat şi de odihnă.

— Cît despre plată... încercase să spună Heracles.

— Nu obișnuim ... au răspuns nemeenii cam supărați. Dacă din întîmplare ați greșit orașul, să-ți amintim. Te afli la Nemea și nu la Sparta.

— Mă bucur ...

„Ce om ciudat, au gîndit ei, a spus *mă bucur* deși buzele lui erau amare, parcă otrăvite."

A doua zi Heracles a rugat gazda să aibă grijă de nepotul său și a pornit la vînat. L-au condus toți pînă la marginea orașului rugîndu-se de zei să-l apere, pentru că singur n-ar fi putut. Parcă duceau un mort spre ultimul său loc. Oare era călătorie, sau înmormîntare ? Putea să o numească Heracles cum vroia ... „Pornire la luptă", sau „vînătoare" și așa mai departe. Dar părea un adevărat cortegiu funebru.

La ieșirea din oraș, Heracles și-a luat rămas bun de la oameni și a pornit.

— Să-ți fie mîna puternică ! i-au spus nemeenii. Dar parcă se gîndeau : „Să-ți fie țărîna ușoară !"

— Ce nenorocire, să se piardă un asemenea bărbat ! E drept, pe de altă parte, e drept să piară un întreg oraș ?

— Ce tot miorlăiți acolo ? a întrebat unul dintre privitori. Dacă a dorit-o chiar el ?

Atunci a luat cuvîntul cel care l-a găzduit.

— Nu. Nu a dorit el. Regele Micenei i-a poruncit.

— Bravo ! Iată un bun rege care s-a interesat de soarta unui alt oraș.

— Nu de orașul nostru s-a interesat.

— Cum nu, odată ce vrea să omoare leul.

— Nu leul, ci pe Heracles vrea să-l omoare. Pe Euristeus nu-l îngrijorează dacă trăiește leul, ci dacă trăiește Heracles.

— Da ? Și de ce îi poartă o asemenea dușmănie ?

— Cum să nu-i poarte ? Dacă tronul pe care e așezat aparține lui Heracles ?

— Lasă-l să stea. Cine îl deranjează ?

— Faptul că cel în drept mai trăiește. Tronul furat e plin de cuie.

— Ia te uită cîtă mîrșăvie și cîte crime pentru un tron. Și cîte altele ...

*

* *

Afară din Nemea, undeva departe, se aflau niște păduri vechi unde, cică, leul își avea văgăuna. Unde, însă ? Nimeni nu știa precis. Unul zicea „aici", altul „încolo". Nimeni nu era în stare să-ți

spună : „Uite, aici !“ Multe mai vrem. Cine s-ar băga în gura leului ca să-ţi spună „aici este !“

Heracles a întrebat nişte ciobani.

— Nu cumva l-aţi văzut în ultimele zile undeva, pe aici ?

— L-am văzut . . . au spus ei. Dar a fost sătul. Să ştii, ăsta ori e sătul, ori e bolnav. Noi aşa ştim.

— De unde ştiţi ? a întrebat Heracles.

— Mergea liniştit, tăcut şi nu adulmeca deloc aerul.

— A atacat vreo turmă ?

— Nu. El atacă turmele numai cînd i-e lene să vîneze. Leneveşte, leneveşte . . . şi într-o zi urlă de parcă l-au ars cu un tăciune şi năvăleşte împotriva oricărui îi iese în cale.

— Heracles eşti. Nu ?

— Cum ai ghicit ?

— Ei, dacă ai pornit la vînătoare de lei ! Un asemenea lucru nu îndrăzneşte alt muritor să facă. Ce zici ? Ai să reuşeşti ?

— Aşa cred.

— Ascultă, îi spuse unul dintre ei. Dacă îl vei ucide, îmi dai un dinte ?

— Ce să faci cu el ?

— Am să-l fac talisman ca să nu mă atingă frica. Tu cîţi dinţi de leu ai ?

— Nici unul.

— Nu se poate. Atunci unde ai găsit atîta bărbăţie ? Tu, după cum se spune, n-ai simţit niciodată frica.

— De unde ştii ?

— Ai simţit ?

— De multe ori.

— M i n c i u n ă. Atunci de ce nu tremuri . . .

— Îmi e ruşine.

Celălalt l-a privit cu admiraţie.

— Atunci, gata ! Tu eşti Heracles.

— Da. Şi acum, după ce aţi aflat, lăsaţi-mă să plec.

— Să te duci prin luminiş. Auzi ? i-a spus cel mai bătrîn. Leul nu umblă prin luminiş.

— Şi atunci unde să-l întîlnesc, ca să-l omor ?

— Hm . . . Vezi, e şi asta . . . Atunci du-te sănătos. Mă mir însă cum ai să nimereşti urmele lui.

— După miros.

*

* *

N-a glumit Heracles zicînd „după miros". Așa a fost. Deosebea mirosul leilor ? Da de unde ! Lei, pînă acum, nu omorîse. Atunci de unde știa mirosul lor ? Și totuși Heracles știa bine ceea ce spunea. Nu înțelegea prin asta mirosul leului ci mirosul victimelor sale, adică animalele pe care le înfulecase.

Desigur, leul, ca rege al animalelor ce e, avea și el un loc unde se ospăta. Și este cunoscut că mesele tuturor regilor put a grăsime. Heracles a pierdut toată dimineața umblînd după leu. N-a dat, însă, nici măcar de vreuna din victimele lui. Numai un șarpe mort a găsit. Mirosea atît de urît încît era cît p-aci să leșine. Tocmai în clipa aceea a auzit un croncănit. Probabil era un uliu care venea după șarpe. Ciudat, însă. De ce nu cobora și se tot rotea pe sus ?

Heracles a bănuit imediat. Probabil că uliul se temea. Undeva, pe acolo, dădea tîrcoale leul. Era șiret și se ascundea. Șiretenia însă, cînd depășește măsura, seamănă a lașitate. Una la mînă. Deci „regele" nostru era laș. Mai laș și decît cel care l-a trimis pe Heracles ca să-l omoare. „Euristeus" cu patru picioare, te am în mînă !

De aici în colo, Heracles privea în toate părțile. Nu poți să știi de unde te atacă un laș. Toate vicleniile poate să le folosească un animal fricos. Vai și amar cînd se întîmplă să fie și regele animalelor. Pentru că acest fel de regi nu obișnuiesc să scape cu fuga. Te atacă cu disperare. Cui nu i s-a întîmplat să vadă o pisică aflată la strîmtoare ? Poate speria și pe cel mai voinic om. Înmulțește acum pe pisică cu o mie și ai să găsești leul. Dar există oare un animal de care să se sperie leul ? Sînt chiar două : puricele și omul. Puricele pentru că-l necăjește și-l chinuie fără ca leul să-l găsească și să se răzbune și omul pentru că . . . Pentru că omul este singura ființă pe lume care este capabilă să înmulțească puterea pe care i-a dat-o natura.

Acum Heracles era mai mult decît sigur că leul se afla pe undeva în apropiere și-l pîndea, dar nu ca să-l mănînce. Leul nu-și mănîncă dușmanii. Îi sfîșie ca să scape. Mănîncă numai victimele sale.

Heracles știa că omul trebuie să-și păzească spatele. Dar pentru că la spate nu avea nici un mijloc de apărare, mîini, dinți sau ochi, Heracles și-a asigurat spatele rezemîndu-se de un copac.

Acum dușmanul putea să vină. Acum lupta se va da față în față. Corp la corp. De la egal la egal. Om și leu ! Ce punea în luptă fiecare din ei ? De o parte gheare ca niște cîngi capabile să sfîșie dintr-odată un taur. Picioare mai tari decît zece sulițe, dinți mai puternici decît zece săbii și o gură care putea să-l înghită dintr-o singură îmbucătură. Și de partea cealaltă *o m u l*. Dar să nu uităm

cine a fost acest om. Heracles știa că cel mai mare pericol cînd ai de-a face cu animale de pradă e primul salt. De aceea, cînd leul s-a repezit spre el, cu o mișcare fulgerătoare s-a ferit în lături și capul leului a nimerit copacul. Asta a fost. Leul și-a pierdut echilibrul, s-a clătinat și așa i-a dat prilejul lui Heracles să-l apuce de cap și să-i întindă fălcile pînă cînd acestea au pîrîit. Astfel, una din cele mai periculoase arme ale leului a fost distrusă. Dar au mai rămas ghearele. Spre norocul lui Heracles, leul s-a ridicat în două picioare. De unde să-și dea seama că acest lucru îl dezavantajează. Omul folosește această poziție întreaga viață, iar leul numai în ocazii rare. Heracles reușise, înainte de a se ridica leul, să pună mîna pe ghioagă. Și așa, cînd fiara a atacat din nou, Heracles a lovit-o în cap. Leul a scos un răcnet înfiorător, s-a prăbușit și a rămas nemișcat. Lupta a luat sfîrșit. Heracles a scos cuțitul, a jupuit cu atenție leul și apoi a întins pielea la soare ca să se usuce.

Ciobanii din depărtare, auzind răcnetul, și-au dat seama că ceva neobișnuit se întîmplă. Niciodată pînă atunci leul nu răcnise cu o asemenea disperare.

— Bătrîne, l-au întrebat pe cel mai vîrstnic, ce fel de răcnet a fost ăsta ? Al unui leu flămînd, sau al unuia sătul.

— Hm . . . spuse acesta. După atîtea arșițe și viscole cît au bătut această spinare, am căpătat și eu nițică experiență. Zic, deci, că acest răcnet nu era nici al unui leu sătul, nici al unui flămînd. Era al unui leu disperat sau muribund.

— Nu ne-ai spus nimic.

— Atîta știu. Dacă vreți să aflați mai multe, întrebați leul care vine. Și a arătat spre pădure.

— Zei ! . . . au strigat ciobanii. E cu două picioare.

— Cam așa e, a spus bătrînul. Se pare că pe celelalte i le-a rupt Heracles.

— Fugiți ! . . . strigară ciobanii și o luară la fugă.

— Stați ! . . . Opriți-vă ! . . . Nu vedeți ? Acest leu ține în mînă măciuca lui Heracles.

— Așa e ? ! . . . Dar atunci trebuie să fie chiar Heracles.

— Da, prietenii mei buni . . . spuse „leul". Eu sînt. Și vă mulțumesc că, luîndu-mă drept leu, mi-ați dat o idee strașnică.

— Care, viteazule ?

— Să intru în Micene ca leu. Vreau să încerc vitejia cuiva care ne-a spart timpanele strigînd că e viteaz. Există aici vreunul iute de picior ?

— De acest soi sîntem toți. Dar avem și unul care ne întrece. Acela.

Heracles s-a apropiat şi a mîngîiat părul băiatului pe care i l-au arătat.

— Ascultă aici, fecior al lui Hermes *. Vrei să faci ostenitului Heracles un mic serviciu ?

— Sînt gata.

— La Nemea mă aşteaptă un tînăr care-ţi seamănă. Îl cheamă Iolaus. Poţi să-l aduci ?

— Am şi plecat !

— Mulţumesc. Te aştept sub platanul acela.

În spatele ciobanului s-a ridicat un mic nor de praf. Cînd s-a potolit, ciobanul nu mai era acolo.

CAPITOLUL VII

Ideea lui Heracles de a intra în Micene purtînd pielea leului i-a plăcut foarte mult lui Iolaus.

— Am să ţin eu măciuca ta, îi spuse acesta unchiului său. Ca să nu te recunoască.

— Propunerea ta nu e rea. Ia-o ! Şi dacă te întreabă cineva cine eşti, să spui că eşti un ursar oarecare din Arcadia . . . Şi pentru că în ultimul timp nu mai au trecere urşii, ţi-ai vîndut ursul şi ai cumpărat un leu.

— Dar leii se vînd ?

— Întreabă mai bine dacă se cumpără. Da de unde ! Cine a înnebunit să-şi cumpere fiara care să-l mănînce ?

Aşa, discutînd încet, încet, înaintau spre Micene. Drumul pînă acolo era lung. Erau obligaţi să-şi petreacă nopţile acoperiţi cu pielea leului, ca să nu-i pătrundă răcoarea. În sfîrşit, au ajuns la Micene. Oamenii s-au speriat şi au luat-o la fugă văzînd un leu pătrunzînd în oraşul lor. Nici nu au încercat măcar să vadă mai bine înfăţişarea acestui „leu". Au fugit . . . Cea mai mare spaimă însă a simţit-o regele Euristeus. În timp ce Heracles cu nepotul său intrau în palat, regele se afla în grădină aşteptînd să se pregătească carul ca să meargă la vînătoare. Dintr-odată vede apărînd în faţa sa un leu uriaş. Cuprins de groază, s-a căţărat în cel mai apropiat copac. Heracles a izbucnit în hohote.

— Vino, îi spuse. Coboară. Ţi-am îndeplinit dorinţa.

---

* *Hermes = zeul comerţului şi al călătorilor, mesager al zeilor.*

— Nu aceasta mi-a fost dorința.

— Știu. Dorința ta arzătoare era să fiu înghițit de leu ! Iată că am fost înghițit.

— Ciudat ! a spus Euristeus. E vocea lui Heracles. Acest leu vorbește cu vocea lui Heracles.

— Chiar așa e. Îți vorbesc din burta leului. Nu a avut putere să mă mestece și m-a înghițit întreg. Hai, vino să mă scoți de aici pentru că e mare căldură și pe deasupra put leșurile pe care le-a mîncat înaintea mea.

Pînă cînd să-și revină din spaimă Euristeus și să-și dea seama de farsa care i s-a jucat, s-au adunat în jurul său toți curtenii. Atunci „leul" s-a dezbrăcat de pielea sa și a apărut Heracles. Toți au izbucnit în rîs.

Numai Euristeus nu rîdea. A coborît mînios din copac și s-a îndreptat spre sala tronului, iar de acolo a poruncit să vină în fața sa Heracles.

— Nu e permis, îi spuse, să-l batjocorești pe regele tău ! Și nu trebuie să uiți, Heracles, că ai fost trimis ca să mă slujești, pentru a-ți plăti datoria față de Apollon. Ești plin de păcate. Nu te-ai purificat. Ai scăpat abia de unul dintre ele. Mai rămîn încă unsprezece. Deci ești robul voinței mele. Eu poruncesc, iar tu trebuie să asculți.

— Ce anume ?

— Acolo, spre răsăritul soarelui, pe drumul spre Corint se află un lac. Lacul Lerna, dacă ai auzit de el.

— Nu.

— Ai să afli. Deci, pe malurile acestui lac își are văgăuna renumita Hidra. Nici de ea n-ai auzit ?

— Nici.

— O să afli și de ea.

— Bine. Vreau să știu ce vrei.

— Hidra nu trebuie să mai existe. Este un balaur fioros, cu nouă capete, dintre care unul este nemuritor. Nu lasă să trăiască în jurul ei nici animal, nici pește, nici pasăre. Omoară numai cu răsuflarea. Este spaima tuturor pescarilor, plugarilor și vînătorilor. Într-o zi a mîncat și copilul unei mame care s-a dus să spele acolo rufele. Fă în așa fel încît să dispară de pe fața pămîntului, ca să scape lumea de ea.

— De ea o să scape. De tine, mă întreb, cînd o să scape ?

— Nimeni nu a dorit să scape pînă acum de binefăcătorul său.

— Cum ? Ai și o asemenea faimă aici ? Pînă acum toți te știau ca uzurpator.

Euristeus a spumegat. Limba care să grăiască astfel regelui său şi să nu fie tăiată, nu există !

— Ei, ce aştepţi ? îl întrebă Heracles.

— Rabd pentru că prefer să salvez viaţa supuşilor mei. Te cruţ din mărinimie... Păstrează-ţi poveştile pentru întoarcere.

— Acum spune-mi cînd trebuie să pornesc.

— Mîine. În afară doar dacă eşti foarte obosit.

— Chiar sînt.

— Atunci pleacă imediat.

— Îţi mulţumesc pentru mărinimie !

Euristeus a făcut semn gărzilor să-l dea afară. Începuse să tremure şi de teamă şi de furie. Heracles l-a luat pe Iolaus şi au plecat. Nu vroia să mai rămînă aici nici o clipă, ca să vadă aşezat pe tronul său uzurpat un tîlhar !

*

* *

Noaptea i-a apucat pe drum, şi au înnoptat sub un măslin. Acolo au mîncat şi apoi şi-au făcut planul pentru lupta cu Hidra. Pînă la urmă s-au culcat.

Dimineaţa au fost treziţi de o pasăre. S-au spălat şi au pornit din nou la drum.

Lacul Lernei, de fapt, nu era un lac, ci o baltă unde trăia un talmeş-balmeş de broaşte, vidre, şerpi şi păsări, care se mîncau unele pe altele, ca apoi să fie mîncate toate de Hidra.

Zile întregi colindară în mlaştină pînă cînd să descopere văgăuna unde se ascunde Hidra. Într-o zi au găsit trunchiul unei sălcii gîrbovite şi au hotărît să-şi instaleze acolo locul de pîndă. De acolo urmăreau apa în ce parte e tulbure sau unde spumegă. S-au înşelat de mai multe ori, dar aceasta nu i-a descurajat. Pînă cînd, într-o zi, pe partea răsăriteană a lacului s-a făcut o zarvă aşa de mare încît aşteptau din moment în moment să apară Hidra. Şi ce decepţie au încercat cînd au descoperit că nu erau decît două vidre care se hîrjoneau.

Zilele treceau monoton. Într-o amiază însă, cînd de strajă se afla Iolaus, apele s-au tulburat atît de tare încît spuma s-a răspîndit zeci de metri în jur. Era deci clar.

— Hidra ! a strigat Iolaus spre unchiul său.

Heracles s-a trezit imediat şi a alergat spre partea unde arăta Iolaus. Într-adevăr, clocotul apelor era atît de mare încît Heracles s-a gîndit că dacă nu era Hidra, atunci era vorba de ceva şi mai groaznic. Dar era Hidra. În curînd a ieşit la suprafaţă şi au văzut-o.

În loc de o broască țestoasă uriașă cum așteptau să vadă, s-au aflat în fața unui monstru care nu semăna cu nici unul văzut de ochii oamenilor. Avea un corp uriaș și solzos. Înfățișarea sa însă nu se observa prea clar. Avea picioare sau numai niște gheare. Dar nu ăsta a fost lucrul cel mai cumplit. În realitate, ceea ce îi dădea o înfățișare atît de groaznică nu era corpul, ci capul . . . Adică, capetele. Pentru că nu avea numai unul, ci nouă. Și toate erau agățate de gîturi lungi și încîrligate. Cît despre ochii ei, erau atît de fioroși că puteau să înghețe sîngele omului numai privindu-l.

Heracles a poruncit lui Iolaus să nu părăsească postul nici o clipă, iar el a tras spada și s-a îndreptat spre fiară. Hidra, văzîndu-l că se apropie, a întins unul din capete ca să-l înghită. Dar Heracles, cu o iuțeală fulgerătoare, i l-a retezat.

— Victorie ! a strigat bucuros Iolaus din copacul unde se afla. Dar vocea i s-a stins deodată căci în locul capului tăiat au apărut două.

Atunci Heracles și-a dat seama că mergea spre pieirea sa sigură. Dacă va continua lupta în felul acesta, nu numai că nu învingea Hidra, ci o făcea și mai periculoasă. A plecat de acolo și s-a dus la Iolaus. Băiatul era neliniștit și tulburat.

— Se va umple lacul cu capete, a spus.

— Nu te neliniști. Pentru moment avem numai unul singur în plus.

— Și dacă ai să mai tai ?

— Nu mai ating nici unul. Tocmai aceasta am venit să-ți spun. Coboară. Hai să căutăm un loc uscat, ca să ne sfătuim. Acum m-am convins încă o dată **că Euristeus m-a trimis la pieire.** Poate să spună el că m-a trimis să ucid. Aici nimeni nu ucide. Toți sînt uciși.

Au plecat de acolo, au lăsat în urmă malul cu sălciile și au ajuns într-o pădure de stejari unde s-au așezat pe iarbă.

— Acum, a spus Heracles, după ce s-au așezat la umbră, acum totul e clar. Nici spada, nici ghioaga nu sînt potrivite pentru o asemenea luptă. Tocmai mi-a venit în minte o zicală pe care o spunea destul de des bunicul meu Alceus : „Ceea ce nu rezolvă spada, rezolvă focul".

— Se vede că străbunicul meu era deștept.

— Întocmai. De aceea au și avut grijă cu toții să-l trimită cît mai repede pe lumea cealaltă.

— La ce ne poate fi însă de folos focul ? Noi luptăm pe apă.

— Ai dreptate. De aceea mă gîndesc că ar trebui să facem tot posibilul ca să păcălim Hidra să iasă pe uscat.

— Nu cred că va ieși.

— Așa e. Pentru că ea nu trăiește pe uscat. E un monstru acvatic. Deci nu rămîne decît să aducem focul pe apă.

— O să se stingă.

— Nu și dacă cineva îl ține în aer.

— Eu ! Dar . . . vom reuși ?

— Să încercăm. Nu trebuie să renunțăm înainte de a încerca. Adună vreascuri !

Încet, încet, focul a început să trosnească. Atunci Heracles a ales un trunchi aprins, l-a dat lui Iolaus și i-a spus să-l urmeze. Au ajuns iarăși la salcia gîrbovită unde au avut instalat postul de veghe. Ciudat. Hidra nu plecase. Stătea la suprafață, rotindu-și capetele în toate direcțiile.

— O vezi ? a spus Heracles. S-a neliniștit pentru că a mirosit focul. Urmează-mă. Și ține flacăra sus.

Au înaintat. Primul Heracles și, în urma lui, Iolaus.

Deodată, dinspre Hidră s-a auzit un fluierat plin de turbare și amenințare. Și toate capetele ei s-au îndreptat împotriva celor doi bărbați.

— O vezi ? A turbat, spuse Heracles. Atenție ! Și fără să aștepte atacul, a atacat el primul. Cu o lovitură care putea să taie pînă și fierul, a aruncat departe capul care se repezise să-l sfîșie.

— Arde-l ! strigă spre Iolaus.

— Unde ?

— Pe gîtul tăiat.

S-a auzit un sfîrîit și gîtul, picurînd un sînge negru, s-a îndoit și a rămas nemișcat. Era mort.

— Atenție, păzește-te ! a strigat Heracles.

Hidra, nebună de durere, își îndrepta un alt cap spre ei. Heracles, fără întîrziere, l-a tăiat și pe ăsta.

Iolaus nu a mai așteptat porunca unchiului său ca să ardă și acest gît. Însă puterea capetelor moarte trecea la cele vii. Și așa se făceau și mai periculoase.

— Iolaus, striga Heracles, fii cu ochii în patru ! Acum e pericolul cel mare. Dacă o singură dată vor da greș, spada mea sau tăciunele tău, sîntem amîndoi pierduți.

Hidra a început acum să se învîrtească ca un titirez. Apa din jurul ei fierbea. În realitate nu era apă ci un noroi spumegat care treptat căpăta culoarea neagră a sîngelui care curgea din gîturile tăiate.

De data aceasta Heracles trebuia să nimerească următorul cap care se învîrtea turbat. Țintă foarte grea. Pentru că Hidra acum nu se mai repezea direct asupra lor. Turbarea și durerea o făceau să nu

mai vadă dușmanul în fața ochilor. Acum, pentru ea, totul era dușman. Sfîșia orice îi stătea în cale. Spre norocul lor, ura o orbise și nu-l mai dibuia pe Heracles.

Alt cap fioros a trecut fulgerător pe lîngă ei. Cei doi viteji au simțit răsuflarea morții.

— Lovește !... Arde !... Acum !... Fără milă ! Ca să terminăm !

Pînă acum căzuseră opt capete. Rămăsese numai unul. Despre el Heracles auzise că este nemuritor. De aceea, Heracles, după ce l-a tăiat, l-a îngropat și l-a acoperit cu o stîncă uriașă. Apoi și-a înmuiat săgețile în sîngele Hidrei și le-a făcut otrăvitoare.

— Gata, a strigat Iolaus. N-am ce să mai ard. Am terminat.

Heracles și-a șters sudoarea și s-au îndepărtat de mlaștină.

Ceva mai încolo, unde se afla salcia aceea aplecată, apele erau mai limpezi. S-au spălat și apoi s-au întins pe trunchiul ei ca să se usuce.

Încetul cu încetul, soarele se retrăgea și întunericul, care pîndea de sus de pe deal, era gata să se lase în vale.

Au luat traista cu merinde și s-au așezat să mănînce. Dar n-au apucat nici măcar s-o desfacă. Osteneala le-a închis ochii și i-a predat somnului.

S-au trezit într-o gălăgie asurzitoare care venea dispre lac. Răsunau apele de la un capăt la altul.

— Plîng, a spus Iolaus. Broaștele, păsările, vidrele, șerpii au izbucnit în bocete.

— Nu, răspunse Heracles. Nu plîng, ci cîntă. Cîntă eliberarea lor și mulțumesc binefăcătorilor. Noi însă, Iolaus, am uitat un lucru. Cum o să ne creadă Euristeus că am omorît hidra ? Pentru leu ai văzut, i-am adus pielea. Pentru Hidră ce vom face ?

— Am găsit ! O să ducem capetele tăiate.

— Așa ? Atunci haide, la treabă ! O să le legăm cu o frînghie și o să le ducem. Ca „dar".

— Dar n-o să mîncăm mai întîi ? Eu de foame văd soarele ca o plăcintă.

— Tocmai plăcintă avem în traistă.

— Atunci haide s-o mîncăm. O să prindem putere și o să putem cără „cadourile" regelui pînă la Micene.

După ce au mîncat, și-au dezmorțit puțin mușchii, apoi au adunat capetele tăiate și au pornit la drum.

Euristeus i-a primit cu mîhnire. Nutrea speranța că de data aceasta Heracles, dacă nu se întorcea în sicriu, va veni măcar pe targă.

— De ce mi-ați adus aceste leșuri ? a spus cu silă arătînd capetele.

— Le-am adus drept dovadă, spuse Heracles.

— Nu era cazul. Faptul că te-ai întors viu, înseamnă că ai învins. Aruncă-le.

— Unde ?

— Afară, la gunoi.

— Or să le mănînce cîinii și or să turbeze.

— Dar tu de ce te sperii ? Pe tine nu pot să te muște.

— Mintea mea se duce acolo unde nu ajunge a ta.

— Hm . . . răspunse Euristeus, strîmbîndu-se. Unde mă rog ?

— La oameni.

Euristeus s-a răsucit mînios pe tronul său aurit.

— Fie, atunci îngropați-le ! Săpați însă gropi adînci.

— Săpatul nu face parte din „isprăvile" poruncite de Oracol. Dar dacă tu vrei să înlocuiești una din ele . . .

— Heracles !! a urlat Euristeus mînios. Oracolul nu te-a trimis aicea pentru taclale, ci pentru a mă sluji !

— Eu nu sînt slujitor, ci luptător !

— În orice caz, nu ești oaspete. Poți pleca. Cînd voi dori să discut cu cineva, pe acest cineva am să-l aleg *eu*. Convorbirea s-a terminat !

Și a ieșit bătînd înfuriat cu sceptrul în podea.

CAPITOLUL VIII

Frica și lașitatea sînt surori nedespărțite. În imensul său palat, Euristeus trăia zile de turbare, văzînd că Heracles învingea, trecînd peste toate obstacolele. Se temea de clipa cînd eroul, după ce va trece cu bine și peste ultima încercare, își va cere tronul.

Așa cum s-a dovedit, pe Heracles nu îl speriau nici fiarele, nici monștrii și nici păsările de pradă cu gheare de aramă care trăiau pe malul lacului Stymfalis din Arcadia. Cu toate că îl trimisese să ucidă și aceste păsări mîncătoare de carne de om, Euristeus se gîndea că trebuie să găsească o fiară mult mai nimicitoare care, pe lîngă gheare sau coarne, să aibă și o altă armă — mintea. Regele știa că Heracles, după fiecare izbîndă, se ducea să se odihnească și să petreacă în casa unui prieten, centaurul Folus. Întotdeauna afla acolo odihna, un vin bun și o tovărășie plăcută. De aceea, prin

Locuitorii oraşului, aflînd de isprăvile lui Heracles, trimiseseră o solie la Micene ca să-l roage pe erou să vină pe meleagurile lor ca să-i salveze de o asemenea năpastă.

— Sînt multe, păsările astea de pradă ? a întrebat Euristeus.

— Nenumărate.

— Şi sînt sălbatice, sălbatice de tot ?

— Neîmblînzite şi de neînvins.

— Atunci duceţi-vă ! Heracles o să vină.

Stymfalioţii s-au oprit nehotărîţi.

— Ne e teamă . . . au îngăimat.

— Ce vă sperie ? i-a întrebat Euristeus.

— Tremurăm pentru viaţa lui Heracles.

— Nu vă speriaţi. N-o să păţească nimeni nimic.

— Nu pentru noi ne temem, ci pentru Heracles.

— Dacă va păţi ceva, înseamnă că e vinovat şi nu trebuie să vă fie milă de el. Duceţi-vă acum !

Solii au plecat posomorîţi. Nu le plăcuseră vorbele lui Euristeus. De aceea s-au sfătuit şi au trimis pe unul din ei să-i spună regelui că s-au răzgîndit şi nu mai doreau ca Heracles să vină pe meleagurile lor.

— Acum e prea tîrziu, a răspuns zîmbind Euristeus. A pornit deja.

— A ! . . . Păcat . . .

Regele nu minţise. Într-adevăr, Heracles pornise la drum de cum se lăsase noaptea ca să poată ajunge la lacul Stymfalis în zori de zi.

Odată ajuns, ceea ce i-a fost dat să vadă, l-a descurajat.

Pădurea vuia de un croncănit ce-ţi îngheţa sîngele în vine, dar păsările nu se vedeau nicăieri. Heracles a aşteptat toată ziua ca vreuna din croncănitoare să se înalţe, ca s-o poată săgeta. Dar nimic. Degeaba cărase două tolbe cu săgeţi otrăvite în sîngele Hidrei. Păsările stăteau ascunse prin văgăuni şi în copacii cei mai stufoşi. Cum soarele nu răsărise încă, s-a întins la rădăcina unui copac scorburos ca să se odihnească după drumul lung. Dar somnul nu venea, fiind alungat de gînduri. Oare va putea să înfăptuiască şi această ispravă ?

Cînd soarele a răsărit, a pornit către cetate.

— Există vreun fierar aici ? l-a întrebat pe primul om întîlnit în cale, după ce i-a dat bineţe.

— Cum să nu, i-a răspuns omul binevoitor. Nu auzi cum îi răsună nicovala ?

Heracles s-a îndreptat spre locul de unde se auzeau loviturile de baros și, la capătul uliței, a dat de covălie. Un bărbat murdar de funingine i-a zîmbit, lăsînd să i se vadă dinții albi.

— Te-ai sculat la primul cîntat al cocoșului, îi spuse. Ce necaz te aduce la mine ?

Heracles s-a așezat pe un butuc și i-a spus ce l-a făcut să vină atît de dimineață la fierăria lui.

— Hm . . . Pentru aceste blestemate de păsări. Din două una : ori ți-ai pierdut mințile, ori ești Heracles.

— Da, sînt Heracles, i-a răspuns. Dacă mi-am pierdut mințile, se va vedea chiar astăzi. Vreau să-ți cer ceva.

— Poruncește.

— Poți să-mi faci două talgere de aramă ?

Fierarul căscă ochii mari de uimire.

— De ce le vrei ? i-a spus. Ca să arăți că ești nebun ? Mai bine să-ți fac niște clopoței.

— Îmi trebuiesc pentru păsările de pradă. Sunetul talgerelor le va stîrni din ascunzători și voi putea să le săgetez.

Omul a început să se scarpine pe creștetul său murdar de funingine.

— Și dacă, atunci cînd or să zboare, vor năvăli peste tine ?

— Asta și aștept. Sînt un bun țintaș și am încredere în ochiul meu. Apoi zeii . . .

— Să te ajute ! Dar la grea muncă te-ai înhămat. Cît despre mine, am să-ți meșteresc ceea ce mi-ai cerut. Voi începe chiar acum.

Fierarul a luat două bucăți de metal și le-a aruncat pe cărbunii încinși din vatră.

— Dacă nu-ți cer prea mult, a spus către Heracles, poți să mă ajuți și să mînuiești foalele ?

N-a apucat fierarul să-și termine bine vorba că Heracles și pusese mîna pe foale. Peste puțin timp metalul s-a înroșit ca cireașa. Meșterul l-a apucat cu un clește și a început să-l bată cu ciocanul. Apoi a luat și bucata cealaltă și a modelat-o de parcă era de cocă.

Pînă cînd soarele să se înalțe către mijlocul bolții cerești, talgerele erau gata.

— Nu cumva să te gîndești la plată ! i-a spus fierarul. Ceea ce am făcut, am făcut pentru binele acestor meleaguri. Dar mai mult, am făcut-o pentru tine. Drum bun și ochi ager !

Heracles a luat talgerele și a urcat din nou dealul împădurit. Din nou l-a asurzit croncănitul păsărilor de pradă. Și-a rezemat

la picioare arcul şi tolba cu săgeţi, a apucat talgerele şi a început să le lovească cu putere, chiuind.

Dintr-odată cerul s-a acoperit cu păsări care se roteau furioase, scoţînd ţipete puternice.

Heracles a lăsat talgerele şi a apucat arcul. Răpitoarele au început să cadă una cîte una. Dar stolul rotitor era atît de mare, încît nu putea fi doborît chiar dacă îl săgeta Heracles pînă se însera. Şi unde să găsească el atîtea săgeţi ! Dar nu era nevoie. Văzînd păsările că moartea le secera fără a putea fi oprită, şi-au căutat scăparea înălţîndu-se dincolo de nori şi nu s-au oprit decît atunci cînd au ajuns în Sciţia, ascunzîndu-se în pădurile de la miazănoapte de Pontul Euxin.

Heracles nu avea de ce să mai rămînă în Stymfalis. A adunat din trupurile păsărilor moarte cîte săgeţi a mai găsit şi a pornit către casa prietenului său Folus, ca să cinstească din vinul său tămîios.

Folus îl aştepta cu uşa larg deschisă şi cu ulcioarele pline de vin. Tăiase în cinstea oaspetelui drag un ied şi împletise două coroniţe din iederă.

— Te aşteptam, i-a spus văzîndu-l intrînd. Drumurile te-au obosit iar părul tău e plin de colbul lor. La marginea grădinii, acolo, sub platan, curge un izvor. Spală-te, răcoreşte-te şi apoi vino să gustăm din friptura care s-a uscat aşteptîndu-te şi să golim un urcior de vin. Aşteaptă numai o clipă, ca să închid porţile şi să trag obloanele, înainte ca centaurii să adulmece aceste miresme şi să vină să ne strice ospăţul.

Degeaba a luat însă Folus toate aceste măsuri. Ceilalţi centauri, atraşi de mirosul vinului dar şi stîrniţi de oamenii lui Euristeus, s-au adunat în faţa locuinţei lui Folus şi au început să-l batjocorească, numindu-l hoţ şi hrăpăreţ.

— Petreci, da ? îi strigau. O, Folus, ce gustos e vinul furat ! Folus nu le răspunse.

— Mănînci şi bei, iar pe noi nu ne inviţi. Noi nu sîntem de rangul tău, preaînţeleptule, ca să-ţi stăm alături la ospăţ. Cheamă-ne măcar să-ţi turnăm vin în cupă, nesătulule !

Înăuntru, gazda se simţea stînjenită. Voia bună îi dispăruse. Din cînd în cînd privea întrebător către prietenul său. Să iasă afară şi să se măsoare cu nepoftiţii aceia obraznici ? Era imposibil. Se adunaseră afară cîteva zeci de centauri, puşi pe harţă. Folus îşi frîngea mîinile descurajat. Îl făcuseră de rîs în faţa curajosului său prieten, fără ca el să poată să-i pedepsească.

— Heracles, îndrăzni el într-un tîrziu, şi-au pierdut minţile. Nu-i mai poate opri nimic. Pot să ne şi omoare. Îţi vorbesc aşa nu din teamă, ci pentru că îi cunosc foarte bine. Cu purtarea lor m-au făcut de ruşine.

Heracles era şi el profund jignit.

— Deschide-le, să intre, a spus el încercînd să se stăpînească. Să vedem ce vor. Nu cred că numai vinul i-a făcut să se adune aici.

— Nu, nu e vinul. E invidia. Mă urăsc pentru că sînt prieten cu un bărbat ca tine.

— Deschide-le !

Folus s-a apropiat de uşă tremurînd.

— Faceţi o clipă linişte, a spus crăpînd puţin uşa. Vreau să vă vorbesc . . .

Dar nu a mai apucat să continue pentru că centaurii au năvălit peste el intrînd furioşi în încăperea unde era întinsă masa. Heracles purta pe cap coroana de iederă, iar în mînă ţinea o cupă cu vin.

— Tu eşti Leul din Nemea ? s-au repezit ei fără ca măcar să salute. Zei atotputernici, ai cam năpîrlit ! Du-te în Nemea ta !

Folus, revenindu-şi după năvala centaurilor, a încercat să intervină, trecînd în faţa lui Heracles.

— Sfîşiaţi-l ! a strigat cel mai voinic dintre intruşi. Aruncaţi-l pe jos ! Omorîţi-l !

Centaurii s-au năpustit urlînd spre Folus.

Atunci Heracles s-a ridicat de la masă şi, apucînd din vatră un lemn aprins, a început să-i croiască peste spinările păroase pe toţi cei care-i stăteau în cale. Nu ierta pe nimeni. I-a gonit aşa, lovindu-i şi arzîndu-i pînă la malul mării, unde cei care au scăpat cu viaţă s-au ascuns prin peşteri.

Astfel a pedepsit Heracles neamul centaurilor care devenise o spaimă pentru oamenii paşnici, încît, de atunci înainte, fiecare a putut să-şi vadă în pace de treburile gospodăriei lui.

CAPITOLUL IX

Coborînd de la palat, Heracles a cerut îngăduinţă să înnopteze la o căsuţă de la poalele Acropolei. Gazda era o bătrînă, văduva unui soldat, care a căzut într-o luptă în timpul cînd rege al Micenei era vestitul Alceus, bunicul lui Heracles.

— Trăiesc cu ploile, cu soarele şi cu ierburile. Zeii nu m-au lăsat să mor. Şi asta ca să pot vedea şi această ruşine. Un rege aşezat pe un tron furat. Intră, flăcăule. Ce voinic eşti ! Nu cumva eşti Heracles ? Multe se vorbesc despre el. Cică a venit la Micene ca să-şi ia înapoi tronul furat. Dar Euristeus nu va ceda atît de uşor tronul. Tu eşti Heracles ?

— Da ! Şi acest băiat e nepotul meu.

— Ce fel de nepot ?

— Din partea fratelui meu.

— Ia stai puţin ! Atunci trebuie să fie fiul lui Ificles. Intră, băieţaşule. Aşternut bun n-am, dar voi aveţi tinereţea. Ia spuneţi-mi, sînt adevărate toate ce se spun despre „Balaurul apei", pe care, chipurile, l-aţi omorît ?

— Hm, ceva, ceva tot am făcut.

— Nu eşti lăudăros. Şi cu ce altă „muncă" te-a însărcinat acum regele ?

— Deocamdată cu nici una.

— Nu se poate. El, pînă nu scapă de tine, nu se astîmpără.

— Ne-am despărţit cam certaţi.

— O să aibă nevoie de tine. Aţi mîncat ceva ? Nu ? Dacă vă e foame am o fiertură de urzici şi nişte măsline culese din măslinii sălbatici de lîngă drum.

— Avem plăcintă, mamă, vino s-o guşti şi tu.

— Plăcintă ? Am uitat cum arată ! Ia spuneţi-mi, din ce se face ? Din făină, nu e aşa ?

— De atîta timp n-ai mîncat plăcintă ?

— Da ! Poţi să-mi spui tu de ce nu mor ? Lasă, n-ai să găseşti răspunsul. Eu însă îl ştiu. Pentru că sînt ultimul suflet care l-a văzut şi l-a iubit pe bunicul tău, Alceus. Aştept să se prăbuşească Euristeus de pe tron ca să mă duc la el să-i dau de veste. Hm, tare gustoasă e această plăcintă. Din făină de grîu e făcută ?

— Nu sînt brutar, dar aşa cred.

— Aşa este. E de grîu. O simt la limbă. Ea cere vin şi eu n-am.

— Lasă, avem noi, mamă.

Iolaus s-a dus şi o scos din traista lor plosca. Heracles a scos dopul şi dintr-o dată încăperea s-a umplut de un miros plăcut.

— Ah, din Olimp l-ai adus. Numai zeii nemuritori beau din ăsta. L-ai furat de la ei ? Da ? Bine ai făcut !

— Nu. Plosca ne-au dăruit-o ţăranii din Nemea.

— Pentru că aţi omorît Leul, nu-i aşa ? Bravo ! Totuşi, poţi spune ce vrei ; vin ca acela din Nemea nu se mai găseşte. Toarnă-mi puţin, aici în palmă, voinicule, ca să-l miros.

— De ce numai să-l miroşi ? Îţi dau să bei cît pofteşti.

— Şi dacă am să mor ?

— Acest vin îi învie şi pe morţi.

— Da, dar dacă îi omoară pe cei vii ? Eu nu vreau să mor încă. Nu pentru că viaţa e dulce. Nu. Vreau să trăiesc ca să văd sfîrşitul lui Euristeus. Cînd am să văd şi asta am să chem eu moartea să mă ia.

— Bea. Pînă acum, vinul nu a scurtat zilele nimănui. Dimpotrivă, ţi se pare că se înmulţesc.

— Atunci toarnă ! . . .

Frumos s-a scurs noaptea aceea în căsuţa bătrînei. Cu poveşti, cu glume, cu rîsete.

— Nici n-aţi întrebat care este numele meu, spuse bătrîna înainte de a goli cupa cu vin.

— Vezi ce uituci sîntem ? Care e ?

— Anaxareti *. Ce îmi trebuia mie acest nume regesc ? Mi se pare însă că mi l-a dat tatăl meu pentru că era prietenul bunicului tău. Anaxareti ! Unii, cînd îl aud, rîd, dar cei mai mulţi îl respectă. De aceea m-am hotărît să-l respect şi eu. Ştii care cred că o să fie noua poruncă a lui Euristeus ? Să-i aduci viu mistreţul care trăieşte în munţii Erimantus. Vezi numai să nu-l iei cu tine pe nepot. Va pieri printre zăpezi. Am să-l găzduiesc aici. De tine nu-mi fac griji. Eşti ca un munte.

— Aşa de greu e în munţii aceia ?

— Nespus de greu. Locurile de acolo sînt foarte prăpăstioase şi pline de văgăuni. Numai căprioarele şi mistreţii pot să păşească pe acolo. Cît despre mistreţul pe care o să te trimită să-l aduci, e atît de iute încît nu-l ajunge nici săgeata şi nici suliţa. Ce zici, ai să-l prinzi ?

— Vom vedea.

— Euristeus şi-a pus multe speranţe în această vînătoare. E sigur că acolo or să-ţi rămînă oasele. Tu ce zici, flăcăule ?

— Poate n-am să le las.

— Aşa te vreau. Şi acum, culcă-te. Hai şi tu, băiatule. Cum ai spus că te cheamă ?

— Iolaus.

— Iată un nume demn pentru un nepot al lui Heracles. Şi acum vă zic noapte bună. Mă duc să mă culc şi eu.

*

* *

---

* *Anaxareti = Regina virtuţii (n. tr.).*

Zilele treceau, dar Euristeus nu se hotăra să-l cheme pe Heracles. Ce se ascundea oare în spatele acestei nepăsări ? În orice caz, nu ceva bun.

Bătrîna Anaxareti a găsit însă răspunsul.

— Bănuiesc ce se întîmplă, i-a spus lui Heracles. Acest om așteaptă să se facă o iarnă grea, cu zăpadă multă ca să te afunzi în ea cînd vei căuta mistrețul și să pieri. Și astfel să se bucure niței sufletul său negru. Eu nu cred că Oracolul a dat o asemenea poruncă.

— A auzit-o cu urechile ei însăși mama mea.

— Așa ? Atunci e clar. Prin gura Pitiei a vorbit argintul.

— Nu cred.

— Cred eu. Dacă Pitia nu te punea în slujba lui Euristeus, atunci credeam și eu că această poruncă este cinstită.

Heracles însă nu o mai asculta. Se gîndea la „munca" ce-l aștepta. Pînă acum luptase numai cu făpturile naturii și niciodată cu natura însăși. Natura este oarbă, neînfricată. Nu poți nici s-o sperii și nici s-o omori. Șirul gîndurilor i-a fost întrerupt dintr-odată de un ciocănit puternic în ușă. Anaxareti s-a dus să deschidă. Un om i-a spus că Euristeus îl caută pe Heracles peste tot. Și cu toate că toți știau unde a tras, nimeni n-a spus „știu".

Cînd a auzit, Heracles n-a mai stat pe gînduri. S-a îmbrăcat și a ieșit. Peste puțin timp urca spre Acropole. Acolo l-a întîlnit pe vărul său care pășea nervos.

— M-ai chemat ? l-a întrebat Heracles rece.

— Ascultă, vreau să știu în fiecare clipă unde se află slugile mele. Adică vreau să spun că, de acum înainte, trebuie să-ți petreci nopțile aici. Și tot aici va trebui să mănînci.

— Ce ? Tărîță ? Apollon nu m-a trimis aicea ca servitor ci ca eliberator al supușilor tăi. Am să mănînc și am să dorm acolo unde vreau eu.

— Ai să faci ceea ce îți poruncesc.

— Dacă este porunca Oracolului, atunci te ascult.

— Este !

— Aștept porunca.

— Du-te și adu-mi viu mistrețul din Erimantus.

— Tocmai acum, în toiul iernii ?

— Acum este mai gustos.

— Unde am să-l găsesc ? Zăpada i-a șters urmele.

— N-ai spus că ai venit să înfăptuiești lucruri deosebite ? Eu o asemenea ispravă îți propun. Altfel îi trimiteam pe vînătorii mei.

— Și de ce nu m-ai trimis mai devreme, cînd zăpezile erau mai puține ?

— N-ai să-mi porunceşti tu cînd şi ce să fac !

— Nu-ți poruncesc. Te întreb.

— Nici să mă întrebi nu-ți permit. Nu te afli aici ca să întrebi, ci ca să execuți.

— Vrei să-ți răspund eu de ce mă trimiți în toiul iernii ? Pentru că dacă mă trimiteai toamna sau vara, existau speranțe să scap.

— Heracles ! Vara vînătoarea este o joacă. Puteai să prinzi mistreţul şi dormind. Am aşteptat să vină iarna ca să faci o adevărată ispravă.

— Și pentru ce această joacă nu ai păstrat-o pentru tine ?

— Asta e treaba mea. Tu un singur lucru ai voie să întrebi : Cînd vei pleca !

— Bine, te întreb. Cînd ?

— Acum.

Heracles n-a spus nimic. De la palat s-a îndreptat drept spre muntele Erimantus. Era însă atît de înfuriat încît, dacă găsea atunci mistreţul, îl omora şi aşa putea strica această „ispravă", pentru că ordinul era să-l aducă viu.

Erimantus nu era un munte oarecare. Era un munte înalt, abrupt, plin de prăpăstii şi văi periculoase, fără drumuri şi trecători. Nu se găsea aici nici măcar o potecuță, în afară de cele făcute de căprioare. Dar şi ele erau acoperite repede de iarbă sau de zăpadă.

Heracles a lăsat în urma lui Helmosul, un alt munte al Peloponesului, cu coaste domoale şi acoperit de copaci, pe care foarte rar se aşternea zăpada. Ce uşor ar fi fost dacă mistreţul se afla aici ! Dar sălbăticiunile, de obicei, nu trăiesc în locuri uşor accesibile pentru că le prăpădesc vînătorii.

Numai cînd a ajuns Heracles pe muntele Erimantus şi a început să urce, numai atunci şi-a dat seama că Euristeus l-a trimis la o încercare foarte grea. Nu se temea de mistreţ. Mistreţul era o ființă vie, adică se *t e m e a* şi el de moarte. Aşadar, dacă luptă, nu luptă din ură, ci de frică. Adică nu ca să ia cuiva viața, ci ca să şi-o salveze pe a lui.

Zăpada, însă . . . Prăpăstiile ? Văgăunile ? Ele nu se tem de moarte. Sînt indiferente la viața altora pentru că ele n-au aşa ceva.

În sfîrşit, a treia zi a reuşit să dea de urma mistreţului. Şi la acest lucru l-a ajutat însuşi mistreţul. Pînă atunci stătuse pitit în

ascunzătoarea sa. Cînd a auzit însă paşi, a sărit afară, nesăbuinţă pe care a plătit-o scump. De ce să-şi fi părăsit văgăuna ? Acolo era ferit şi de frig şi de duşmani. Oare la ce s-o fi gîndit ? La nimic. Animalele nu gîndesc. Au însă, în locul minţii, altceva, care se numeşte „instinct" şi care dă de veste animalelor despre pericolul care le paşte. Acest instinct l-a îndemnat şi pe mistreţ să părăsească văgăuna. S-a temut ca nu cumva să se aprindă vreun foc la intrare ca să-l sufoce sau să-l ardă. Pentru că, vezi, animalele se tem pentru blana lor.

Mistreţul alerga prin zăpadă gîfîind. La fel alerga în urma lui şi Heracles. Mistreţul se străduia să scape, iar Heracles ca să-l prindă. Cine va fi pînă la urmă învingătorul ? Mistreţul era obişnuit cu greutăţile muntelui. Întreaga sa viaţă era o luptă împotriva greutăţilor naturii. Apoi blana şi stratul de grăsime care îi acopereau corpul îl apărau de frig şi de foame.

În schimb, Heracles ce avea ? Nici blană, nici grăsime şi nici o altă armă ca să înfrunte vitregia naturii. Desigur, putea să aprindă foc. Iată ceva pe care nu putea să-l facă mistreţul. De asemenea, putea înjgheba o colibă unde să înnopteze. Mistreţul nu putea să facă aşa ceva. Toate acestea, însă, n-aveau nici un rost acum. De aceea alerga, alerga mereu, fără răgaz, în urma animalului sălbatic, pe care teama îl sălbăticise şi mai mult.

Aşa cum alergau amîndoi, au ajuns la marginea unei prăpăstii. Aici, dilema pentru mistreţ era cruntă. Ce să aleagă ? Moartea, sau captivitatea ? Multe fiinţe preferă moartea. Altele însă se lasă capturate. Dar mistreţul a ales a treia cale. S-a întors cu spatele către prăpastie şi a năvălit ca turbat către duşmanul lui, crezînd că-l va speria sau că-l va doborî. De unde să ştie că Heracles nu era din aceia care să se sperie atît de uşor. Viteazul şi-a înfipt bine picioarele în pămînt şi a aşteptat neclintit atacul. Animalul nu se aştepta la o asemenea tactică şi a şovăit o clipă. Era ceea ce urmărea Heracles. Cu o mişcare rapidă i-a aruncat laţul după gît, sugrumîndu-l. Apoi, cu două frînghii i-a legat picioarele şi, ostenit, a luat calea întorsă, tîrînd în urma lui mistreţul capturat.

Ceea ce s-a petrecut la palat este de nedescris. Numai că Euristeus nu s-a mai mirat. S-a închis în cea mai îndepărtată cameră şi-şi muşca pumnii de turbare. Şi cînd un slujitor s-a dus să-i ofere pe tavă cea mai aleasă bucată din mistreţ, l-a alungat cu mîncare cu tot.

CAPITOLUL X

Vecin cu regatul Micene se găsea regatul bogat în cirezi al Elidei. Aici domnea Augias, un rege avut şi lăudăros care îşi luase singur numele de „Fiul soarelui".

În acele timpuri, bogat era acela care avea arme mai mîndre, dar mai ales turme mai numeroase. Doreai să măsori avuţiile unui rege ? Nu aveai decît să măsori gunoiul din curtea sa... Elida avea destui munţi înalţi. Dar cel mai înalt era cel de gunoi de lîngă grajdurile lui Augias. Acoperea, pe zi ce trecea, alte ogoare şi grădini, încît regele şi supuşii săi nu ştiau ce să mai facă.

Augias a strîns toţi oamenii şi i-a pus să care gunoiul. Însă degeaba, muntele de gunoi nu scădea. Aici era nevoie de foarte mulţi oameni, dar unde să găseşti atîţia ? În vremea aceea regatele nu aveau o populaţie numeroasă. Augias, disperat, a cerut ajutorul vecinului său, Euristeus : să-i împrumute, dacă avea, cîţiva lucrători voinici ca să-l ajute la împrăştierea gunoiului.

Gîndul lui Euristeus s-a îndreptat deodată către Heracles.

— Fii liniştit, i-a spus lui Augias. Îmi ceri cîţiva lucrători ? Nu am. Am însă un „pierde vară" care nu ştie cum să-şi folosească puterea pe care i-au dat-o zeii. Dacă doreşti, ţi-l trimit.

— N-o să-mi fie de mare folos. Am nevoie de mai mulţi oameni.

— El valorează cît o mie de oameni la un loc.

— Poate să dărîme munţii ?

— Nu numai atît, dar poate să-i şi care pînă la mare.

— Îl lauzi peste măsură, ceea ce înseamnă că îl urăşti mult. Nu ştiu ce plănuieşti, dar dacă îi doreşti pieirea, poţi să mi-l trimiţi.

— Chiar aşa voi face.

— Primesc cu plăcere. Dar ai un asemenea om trimis de zei şi îl ţii ascuns ?

— Trimis de zei ? Ai ghicit ! Acesta e adevărul.

— Ia stai puţin ! După spusele tale, acest om nu poate fi altul decît Heracles.

— El e.

— Trimite-l ! Trimite-l cît mai repede ca să-l distrug. Nu pot să-i sufăr pe cei trimişi de zei, pentru că şi eu sînt un ales al zei-

lor. Iar pentru doi nu este loc pe pămînt. O să-i găsesc o groapă pe măsura trupului său.

— Zeii să te ajute !

*

A doua zi dimineaţă, Euristeus l-a chemat pe Heracles.

— Te-ai învăţat cu lenea, i-a spus grăbit regele fără să răspundă la salutul eroului care se oprise în prag.

— Nu sînt eu cel ce leneveşte. Tu nu te grăbeşti să-mi găseşti o altă „muncă". Dar ştiu ce urmăreşti. Vrei să îmbătrînesc în slujba ta.

— Nu spera aşa ceva, Heracles. Oracolul a prezis că ai să mori tînăr, după ce vei termina toate „muncile". Şi acum, ascultă-mi porunca. Ai auzit de gunoiul lui Augias ?

— Toate curţile regeşti au gunoi. Şi mai mult are a ta. Mă mir că nu-ţi miroase, pentru că este chiar sub nasul tău. De ce te supără gunoiul lui Augias ?

— Pe mine nu mă deranjează. Pe el îl necăjeşte foarte mult şi doreşte să i-l cureţi.

— Cînd ?

— Chiar mîine. Du-te şi pregăteşte-ţi uneltele.

— Nu am nevoie de ele. Am plecat.

— Stai ! Va trebui ca această treabă să o sfîrşeşti în patru zile.

— În patru zile ? Să fac să dispară munţi de gunoi numai în patru zile ? E cu neputinţă.

— Dacă era uşor, nu se mai chema că este o „ispravă". Acum du-te !

Heracles a plecat fierbînd de mînie. Pînă cînd să-l slugărească pe acest rege ? Cînd îi vor permite zeii s-o lovească pe această fiară peste bot, aşa cum merita ?

„Zei ! a strigat în sinea sa. De ce mi-aţi dat atîta putere dacă mi-aţi luat dreptul ca s-o folosesc pentru a mă răzbuna ?"

Cu acest chin în suflet a ajuns la curtea lui Augias.

El l-a privit cu dispreţ din măreţia bogăţiei sale.

„Măreţia ta e clădită pe gunoaie" a gîndit Heracles. Dar nu a dat glas gîndului său.

— Măria ta, a spus, ştiu ce am de făcut.

— Nu ştii însă care e bogăţia mea.

— Mi-o închipui.

— Nu eşti în stare. Ea depăşeşte fantezia ta. Vezi aceste construcţii care par nişte palate ? Să ştii că nu sînt nişte palate.

Acolo adăposteam animalele. Într-unul, de douăzeci de ori cîte zece tauri roşii ca zorile. În celălalt, de douăzeci de ori cîte zece tauri cu picioarele ca zăpada. În al treilea palat, adăposteam cel mai frumos animal din lume : un taur cu o stea în frunte.

Dar vai, nu mai pot spune *adăpostesc* pentru că frumuseţea şi bogăţiile se pierd în spatele grămezilor de gunoi. S-au umplut grajdurile şi împrejurimile. Ai patru zile de lucru.

— De ce atîtea zile ? E de ajuns numai una.

— Una ? Ce poţi curăţa într-o zi ?

— Totul. Însă vreau drept plată jumătate din animale.

— E mult, dar fie. Cînd vrei să începi ?

— Mîine dis-de-dimineaţă.

Heracles nu era un lăudăros necugetat. Îşi avea el planurile sale. Seara, cînd venea către palatul lui Augias, a trecut pe lîngă două rîuri, Pinios şi Alfios. „Aici sînteţi ? a spus văzîndu-le. Minunat. Mîine îmi veţi da o mînă de ajutor ca să ies cu faţa curată şi din această încercare."

A doua zi s-a pus pe treabă. A zăgăzuit rîurile şi le-a întors apele către grajduri. Pînă seara totul era curat.

— Dă-mi răsplata, i-a spus lui Augias. Mi-am respectat cuvîntul. Respectă-ţi-l şi tu.

— Răsplată ? a rînjit Augias. Nu-ţi ajunge că trăieşti ? Ai fost trimis aici ca să mori, aşa că mulţumeşte-le zeilor că mai eşti în viaţă şi pleacă.

Adevărata izbîndă a lui Heracles a urmat abia acum, cînd a reuşit să-şi stăpînească mînia.

— Prea bine, rege, i-a spus lui Augias. N-am să te pedepsesc acum. Mîinile îmi sînt legate prin porunca zeilor. Dar cînd voi fi dezlegat de jurămînt, te voi spinteca. Rămîi cu bine.

*

Mai tîrziu, Heracles şi-a respectat promisiunea. După ce a îndeplinit cele poruncite de oracol a venit cu o mie de călăreţi ca să-l pedepsească pe ticălosul de rege. Dar nu s-a folosit de minciună ca acesta, ci i-a declarat războiul cinstit, amintindu-i şi motivul.

Dar un rege bogat rar dă dovadă şi de vitejie. Augias, cînd a auzit că Heracles cu călăreţii lui se apropie de regatul său, a cerut ajutor regelui Neleus din Pylos. Heracles nu avea de gînd să se poarte prea aspru cu acest aliat neaşteptat al lui Augias. Dar Neleus s-a purtat cu viclenie şi l-a atacat pe la spate. Această faptă mişelească l-a supărat atît de mult pe Heracles, încît l-a ucis îm-

Acolo adăposteam animalele. Într-unul, de douăzeci de ori cîte zece tauri roşii ca zorile. În celălalt, de douăzeci de ori cîte zece tauri cu picioarele ca zăpada. În al treilea palat, adăposteam cel mai frumos animal din lume : un taur cu o stea în frunte.

Dar vai, nu mai pot spune *adăpostesc* pentru că frumuseţea şi bogăţiile se pierd în spatele grămezilor de gunoi. S-au umplut grajdurile şi împrejurimile. Ai patru zile de lucru.

— De ce atîtea zile ? E de ajuns numai una.

— Una ? Ce poţi curăţa într-o zi ?

— Totul. Însă vreau drept plată jumătate din animale.

— E mult, dar fie. Cînd vrei să începi ?

— Mîine dis-de-dimineaţă.

Heracles nu era un lăudăros necugetat. Îşi avea el planurile sale. Seara, cînd venea către palatul lui Augias, a trecut pe lîngă două rîuri, Pinios şi Alfios. „Aici sînteţi ? a spus văzîndu-le. Minunat. Mîine îmi veţi da o mînă de ajutor ca să ies cu faţa curată şi din această încercare."

A doua zi s-a pus pe treabă. A zăgăzuit rîurile şi le-a întors apele către grajduri. Pînă seara totul era curat.

— Dă-mi răsplata, i-a spus lui Augias. Mi-am respectat cuvîntul. Respectă-ţi-l şi tu.

— Răsplată ? a rînjit Augias. Nu-ţi ajunge că trăieşti ? Ai fost trimis aici ca să mori, aşa că mulţumeşte-le zeilor că mai eşti în viaţă şi pleacă.

Adevărata izbîndă a lui Heracles a urmat abia acum, cînd a reuşit să-şi stăpînească mînia.

— Prea bine, rege, i-a spus lui Augias. N-am să te pedepsesc acum. Mîinile îmi sînt legate prin porunca zeilor. Dar cînd voi fi dezlegat de jurămînt, te voi spinteca. Rămîi cu bine.

*

Mai tîrziu, Heracles şi-a respectat promisiunea. După ce a îndeplinit cele poruncite de oracol a venit cu o mie de călăreţi ca să-l pedepsească pe ticălosul de rege. Dar nu s-a folosit de minciună ca acesta, ci i-a declarat războiul cinstit, amintindu-i şi motivul.

Dar un rege bogat rar dă dovadă şi de vitejie. Augias, cînd a auzit că Heracles cu călăreţii lui se apropie de regatul său, a cerut ajutor regelui Neleus din Pylos. Heracles nu avea de gînd să se poarte prea aspru cu acest aliat neaşteptat al lui Augias. Dar Neleus s-a purtat cu viclenie şi l-a atacat pe la spate. Această faptă mişelească l-a supărat atît de mult pe Heracles, încît l-a ucis îm-

preună cu cei unsprezece fii ai săi. Numai unuia dintre ei, lui Nestor, i-a dăruit viaţa, pentru că se vorbea în toată Elada despre învăţătura şi înţelepciunea sa. Mai tîrziu, ajuns rege al Pylosului, Nestor a dus faima Eladei pînă sub zidurile Troiei.

Augias a plătit cu vîrf şi îndesat jignirea adusă eroului. Într-o singură zi vanitosul rege a pierdut şi tronul şi bogăţiile.

— Aceasta va fi o pildă pentru toţi regii lacomi din lume, a spus Heracles tovarăşilor săi. De azi înainte toţi cei necinstiţi şi neîndurători vor avea aceeaşi soartă. Acum spălaţi-vă spadele şi urmaţi-mă !

— Încotro, neînfricatule Heracles ? l-au întrebat ei.

— Să aducem jertfe zeilor din Olimp care ne-au purtat armele către victorie.

— Şi apoi ?

— Datoria unui învingător cinstit nu se termină odată cu victoria şi nici cu sărbătorirea ei. Lumea în care trăim este plină de fiare şi de oameni răi. Atîta vreme cît vor fi pe lume oameni care fac rău şi nevinovaţi care vor suferi, pleoapele noastre nu trebuie să cunoască somnul şi nici săbiile rugina. Lupte grele ne aşteaptă. Dar mai întîi să aducem jertfe zeilor.

Au mers într-un oraş care se afla undeva în centrul Peloponezului, într-o vale înconjurată de coline verzi.

În zilele noastre el nu mai există. Numele lui s-a şters din istorie iar locul i-a fost luat din ziua aceea de un alt oraş, mult mai vestit, Olimpia.

Acolo, viteazul Heracles a înfiinţat primele întreceri sportive din întreaga Eladă.

Din modestie, eroul nu le-a dat numele său, aşa cum fac alţii. Le-a închinat zeilor din Olimp. Întrecerile au fost denumite Olimpice iar oraşul, Olimpia.

CAPITOLUL XI

Departe, pe ţărmurile mării, în Tracia, se afla regatul unde stăpînea Diomede. Acestui rege îi plăcea să-şi chinuie semenii chiar înainte de a se urca pe tron. Închipuiţi-vă însă ce au avut de îndurat locuitorii acelor ţinuturi din clipa în care Diomede a luat în mîna sa sceptrul regal. Obişnuit să bată şi să asuprească, el şi-a transformat sceptrul în ciomag. Într-o zi, în grajdurile regale, o

iapă, dintre cele mai frumoase, a fătat un mînz. Dar ce mînz ! Un monstru cu trei capete. Grăjdarii s-au speriat şi au vrut să-l omoare. Dar regele a poruncit ca nimeni să nu se atingă nici măcar de un fir din coama sa, sub pedeapsa cu moartea.

— Să-l îngrijiţi ca ochii din cap ! a urlat el. Am de gînd să-mi prăsesc o herghelie numai cu astfel de cai.

— O să-şi omoare mama, au răspuns speriaţi grăjdarii. Sau cele trei capete se vor sfîşia între ele, care să sugă mai întîi ? Ugerul iepei are doar două ţîţe, iar capetele sînt trei.

— Nu-mi pasă cîte iepe va omorî. Lăsaţi-l să sugă !

— Dar, slăvite . . . a îndrăznit să spună tremurînd un grăjdar, dacă doreşti şi alţi cai asemenea lui, nu trebuie să-l lăsăm să-şi omoare mama.

— Pe tine, care ai vorbit aşa, te fac mai mare peste grajduri, a spus regele. Daţi-l să sugă la alte iepe. Mama lui trebuie să trăiască. Închideţi-o în alt grajd !

Grăjdarii au făcut după cum a poruncit regele. Mînzul cu trei capete a omorît, pînă a mai crescut, trei iepe. Mai tîrziu nu păştea pe izlazuri ca toţi ceilalţi cai. Căuta hoituri de animale pe care le devora ca o fiară hămesită. Ba chiar s-a învăţat să mănînce şi carne de om.

Răul a devenit şi mai mare cînd iapa a mai născut un mînz aidoma celuilalt. Şi peste un an, pe al treilea. Un rău mai mare nici că se putea. Oamenii nu mai aveau unde să-şi îngroape morţii, de teamă ca mînjii să nu sfîşie cadavrele. Diomede începuse chiar să-i hrănească şi cu oameni vii.

Dacă vreun corăbier era aruncat de furtună pe ţărmurile sale, regele, în loc să-i ofere adăpost şi o îmbucătură de pîine, îl dădea cailor să-l mănînce.

Faima isprăvilor lui Heracles ajunsese şi în acele ţinuturi îndepărtate. Atunci oamenii oropsiţi de acei armăsari fioroşi au trimis pe ascuns trei bătrîni la Micene. Heracles lipsea din oraş şi de aceea au trebuit să-l aştepte. Cutreierau disperaţi uliţele cetăţii, întrebînd la tot pasul dacă nu cumva eroul se întorsese. În ziua cînd l-au văzut, s-au aruncat la picioarele sale.

— Mărite Heracles ! au strigat cu frunţile în pulberea drumului.

— Ridicaţi-vă ! le-a poruncit eroul. Nu-mi plac oamenii căzuţi în genunchi.

— Ne închinăm ţie şi ne ridicăm, au răspuns ei şi s-au sculat în picioare.

— Acum spuneţi-mi ce aveţi pe suflet, dar fără bocete. Vorbiţi-mi curajos ! Ce s-a întîmplat ?

— Heracles ! au strigat bătrînii. Morţii noştri, sacrii noştri morţi . . .

— Ei, ce au păţit ?

— Îi dezgroapă şi îi sfîşie caii lui Diomede.

— Am auzit eu cîte ceva despre aceşti cai mîncători de carne omenească, a spus Heracles. Dar nimeni nu a venit pînă acum să mi se plîngă.

— Ne plîngem noi şi ne închinăm în faţa ta.

— Lăsaţi acum plecăciunile, că nu-mi plac şi spuneţi-mi clar ce se întîmplă şi ce doriţi.

— Te rugăm să ne scapi de aceşti cai fioroşi.

— Bine. Vă voi ajuta. Ce mai doriţi, căci văd că vreţi să mai spuneţi ceva.

— Viteazule Heracles, noi sîntem oameni săraci !

— Şi ce-i cu asta ? Nu are de ce să vă fie ruşine.

— Ba da, ne ruşinăm, căci răsplata o să fie mică.

Heracles s-a ridicat încruntat.

— Vedeţi această măciucă ? Nu o folosesc numai pentru fiare, ci şi pentru oamenii săraci la minte. Afară ! Ieşiţi din casa mea !

Tracii au ieşit valvîrtej, înspăimîntaţi de glasul şi privirea lui Heracles pe care-l necăjiseră cu vorbele lor nechibzuite.

Heracles s-a mai învîrtit cît s-a mai învîrtit prin casă ca să-şi domolească furia, apoi a cinat şi s-a întins pe pat.

A doua zi dimineaţa, deschizînd uşa ca să se ducă la izvor să se spele, i-a găsit pe cei trei bătrîni moţăind pe pragul său.

— Ei, voi, le strigă, ce mai doriţi ? Nu cumva aţi înnoptat aici ?

— Ba da, au răspuns ei. Şi o să mai înnoptăm pînă cînd ne vei ierta. Dacă ţi-am greşit cu ceva, am vrea să ştim cu ce. Mărinimosule Heracles, spune-ne cu ce te-am supărat ! Sîntem gata să îngenunchem şi în faţa ta, dar tu nu ne laşi. Cum să-ţi cerem îndurare atunci ?

— Aţi vorbit despre plată, nu-i aşa ?

— Da. Dar ai refuzat-o pentru că era prea mică.

Heracles s-a încruntat din nou.

— Mi se pare că vă mănîncă din nou spinarea !

Oamenii şi-au împreunat mîinile.

— Ce să facem acum . . . Acest om nu acceptă nici plată şi nici plecăciuni. Cum să-l răsplătim ? Heracles, spune-ne cum să procedăm ? Ce vrei ?

— Să-mi arătaţi drumul. Mai întîi doresc să ajung pe meleagurile voastre. Apoi vreau să-mi arătaţi păşunea unde pasc armăsarii cu trei capete.

— Cimitirele vrei să zici.

— Cum ? Acolo pasc ?

— Da.

— Bine. Să mergem atunci.

— Te rugăm numai, iscusitule şi viteazule, să ne urmezi de la distanţă. Dacă află Diomede că noi te-am adus, atunci o să ne dea drept hrană la caii săi.

— Nu vă necăjiţi. Îl voi da pe el hrană la fiarele pe care le iubeşte atît.

— Numai să vrea zeii.

Au pornit la drum a doua zi. Soarele lucea pe boltă prevestind o zi frumoasă. Tracii au vrut să-i dea calul lor. O să-l deşale, dar merită ! şi-au spus în sinea lor.

— Nu am nevoie, le-a răspuns Heracles. Dacă va obosi ducîndu-vă pe voi, am să-l iau în spinare.

L-au mai privit o dată cu ochii holbaţi de mirare. Braţele vînjoase ale lui Heracles le dovedea însă că nu se laudă şi nu numai o biată mîrţoagă putea să ridice, ci chiar un taur sălbatic. S-au convins că, în sfîrşit, Diomede va plăti toate crimele săvîrşite, iar ei vor scăpa de fiarele cu trei capete care le profanau mormintele strămoşilor.

Dar Tracia era încă departe şi pînă să ajungă ei acolo, mulţi oameni vor mai cădea victime sîngeroşilor armăsari.

Se mai liniştea privindu-l pe Heracles cum călca voinicește. „El ne va scăpa, îşi spuneau. Parcă-i un zeu. Atît de puternic şi atît de binevoitor. Nu se poate să nu fie zeu".

Unul dintre ei a îndrăznit să-l întrebe.

— Unde-ţi este templul, mărite Heracles ?

Sprîncenele lui Heracles au dat semn de mînie.

— V-am mai spus să nu mai vorbiţi fără să vă gîndiţi bine. Locuinţa ştiţi unde mi se află.

— Hm, locuinţa . . . Să zicem şi aşa. O casă este un lucru prea neînsemnat pentru tine. Dar dacă aşa doreşti tu . . . Un palat trebuie să-ţi găsim. Noi nu locuim în palate, dar pentru tine se va găsi. Poate o să-ţi ridicăm unul, căci mult bine ne faci. De aceea va veni şi rîndul nostru ca să-ţi mulţumim.

Drumul spre Tracia era lung şi obositor. Aşa că bătrînii au hotărît ca unul să meargă mai departe cu calul, iar ceilalţi doi, împreună cu Heracles, să călătorească pe mare.

În această călătorie Heracles a cunoscut un tînăr însetat de fapte vitejeşti, pe nume Avdiros. Cînd a aflat el că bărbatul puternic care privea gînditor marea este Heracles, l-a rugat să-l ia tovarăş de drum. Şi s-a rugat atît de mult încît, în cele din urmă, Heracles a acceptat. Cît a durat călătoria pe mare, cei doi bărbaţi au devenit prieteni.

Fiind vară, marea era liniştită. De aceea au ajuns în regatul lui Diomede înaintea călăreţului. Au avut grijă însă să debarce noaptea, ca să nu-i zărească vreun oştean de pază.

Dimineaţa, Heracles, proaspăt spălat, odihnit şi fără arme, a pornit spre palatul lui Diomede. Înainte de a se apropia însă de palat, doi bărbaţi înarmaţi, păroşi ca doi cîini ciobăneşti, i-au ţinut calea.

— Ei, i-au spus, încotro, cu voia zeilor ?

— La regele vostru.

— Ca să-l jefuieşti ? Spune ! Ca să-l jefuieşti te duci sau ca să-l omori ? Dacă ăsta ţi-e gîndul, îţi vom lua pielea şi-o vom duce în dar regelui nostru.

— Niciodată nu m-am speriat de vreun lăudăros, pentru că lăudăroşii sînt cei mai mari laşi de pe lume. Daţi-vă la o parte din calea mea !

— Hm . . . Se pare că nu ne-ai văzut bine braţele. De aceea, înainte de a muri, priveşte-le !

— Le-am văzut.

— Şi nu te-ai speriat ?

— Mi-a fost milă de voi. Altfel vă suceam gîtul. De aceea, dacă mai aveţi puţină minte, duceţi-vă la regele vostru şi spuneţi-i că un străin venit de departe doreşte să-l vadă. Dar se grăbeşte şi nu are timp să aştepte.

— Pentru ce ai veni ?

— Asta i-o voi spune regelui. Sau poate că unul dintre voi este regele ?

— Noi sîntem dintre cei care îl slujesc.

— Atunci, cu atît mai mult trebuie să vă grăbiţi ca să-i daţi de ştire regelui.

Paznicii s-au privit între ei. „Ce spui, să ne ducem ?“ „Eu zic să ne ducem“. „Atunci, hai să mergem !“

Au pornit sprijinindu-se unul de celălalt. După o vreme s-au întors veseli.

— Regele te aşteaptă, i-au spus. Dar spune-ne şi nouă ce dar i-ai adus.

— Dar ? a spus Heracles. Daruri aduc numai cei speriaţi sau cei învinşi. Eu nu sînt nici speriat şi nici învins.

Cei doi paznici s-au privit din nou : „E un ghimpe prea supărător. Ce zici, îl lăsăm să treacă ?“ „Părerea mea este să-l lăsăm“.

— Străine, poţi trece !

Heracles s-a îndreptat către palatul construit fără nici un gust al lui Diomede.

Regele l-a primit zîmbitor.

— Naufragiat ? l-a întrebat frecîndu-şi mîinile.

— Călător.

— Încotro ?

— Aici.

— Cu ce gînduri ?

— Bune.

— Hm . . . Mai bune sînt ale mele. Dar şi mai bune sînt ale cailor mei.

Heracles l-a privit cu scîrbă.

— Ce gînduri au caii tăi ? îl întrebă.

— Se gîndesc cum să te mănînce.

— Aşa ? Atunci spune-le să se pregătească.

— Încet, nu te grăbi, a spus Diomede ştergîndu-şi saliva care i se scursese peste bărbia păroasă. Caii se pregătesc să te mănînce, iar tu te grăbeşti ? Ai puţină răbdare. Trebuie să-mi alerg caii, ca să le crească pofta de mîncare. Căci văd că hrana pare gustoasă.

— Diomede ! Dacă vei face o mişcare am să te fac bucăţi şi am să te zvîrl în ieslea cailor tăi.

— Nerecunoscătorule ! Ai curajul să ameninţi un rege ? a urlat Diomede şi s-a aruncat cu capul înainte spre Heracles.

Însă eroul l-a apucat de părul său lung şi încîlcit şi i-a înnodat pletele în jurul unui stîlp.

— Rămîi acolo ca să-ţi păzeşti palatul. Cînd voi ajunge pe corabie, voi trimite un om ca să-ţi aducă veşti şi să te dezlege. Pînă atunci să stai liniştit, căci altfel vei ajunge hrană cailor tăi.

Diomede îşi muşca cu turbare mustăţile, scoţînd nişte gemete de fiară rănită. Cînd Heracles s-a îndepărtat, a început să strige :

— Salvaţi-mă ! Slujitori, unde sînteţi !

Slugile şi oştenii au dat fuga şi l-au dezlegat. Apoi, cu toţii, s-au năpustit spre ţărm.

— Iată hoţul ! a strigat Diomede. Puneţi mîna pe el ! Omorîţi-l !

Cu toate că Heracles se grăbea, l-au ajuns pentru că a trebuit să ducă pe corabie caii regelui. Atunci, pe țărm a avut loc o luptă sîngeroasă care a înroșit nisipul plajei.

Slujitorii lui Diomede erau cu toții puternici și bine înarmați.

Dar cu puterea lui Heracles nu se puteau măsura. Pînă la urmă, pe plajă nu au mai rămas decît trupurile lor neînsuflețite. Ultimul care s-a prăbușit mușcînd nisipul a fost Diomede. Heracles l-a apucat de păr și l-a tîrît pe corabie ca să-l dea hrană cailor sălbatici. Dar acolo îi fu dat să vadă un tablou înfiorător. Caii îi sfîșiaseră prietenul.

Heracles i-a adunat rămășițele și, stropindu-le cu lacrimi, le-a îngropat pe țărm, nu departe de malul mării.

Mai tîrziu, în acest loc a ridicat o cetate care a devenit cunoscută prin învățații ei. Orașul a dăinuit mai multe secole pînă cînd năvălirile barbarilor i-au spulberat zidurile și amintirea.

CAPITOLUL XII

După ce Heracles a dus la bun sfîrșit și această încercare grea, care, după dorința lui Euristeus, ar fi trebuit să însemne și pieirea lui, a lăsat pe acele locuri un semn care să dăinuiască sute de ani : un oraș care s-a numit Avdira. Atît de frumos era orașul pentru a cărui temelie Heracles cărase blocuri de granit din munții din jur, încît locuitorii săi au devenit foarte îngîmfați și s-au apucat de lucruri la care cei cu mintea întreagă nu s-ar fi gîndit. De pildă, neavînd nici rîu în împrejurimi, au săpat ei albia unui rîu.

Cînd a aflat Euristeus că sălbaticii cai ai lui Diomede nu numai că nu l-au sfîșiat pe Heracles, dar acesta l-a și ucis pe stăpînul lor, a căzut la pat de furie.

— Ascultați, zei ! se văita el. Ce încercare să mai născocesc ? Ce puteri de neînvins au mai rămas pe lume de care să se teamă dușmanul care mă îngrozește atîta ? Și mai rîvnește și la tronul meu.

Mult s-a mai întristat Euristeus de această dată. Era atît de bucuros și atît de sigur că Heracles va pieri în această încercare încît poruncise să se pregătească o petrecere care să țină toată noaptea. Și uite ce a fost în stare să-i facă neisprăvitul ! Nu numai că a învins, dar mai construiește și un oraș care să-i ducă faima peste veacuri.

Din această încurcătură l-a scos fiica sa, pe care o făcuse slujitoarea zeiței Iris. În acea vreme multe se mai povesteau pe seama centurii brodată cu fire de aur a reginei Hippolita, o centură atît de măiestru țesută, cum nu mai văzuse încă vreun ochi omenesc. Fata sa i-a cerut această centură, căci nu se găsea fiică de rege sau de arhonte care să nu și-o dorească și să nu încerce orice ca s-o capete. Dar cine avea puterea să i-o ia Hippolitei, regina celor mai războinice femei din lume, amazoanele ? Ele își aveau regatul pe malurile rîului Termodon, iar capitala le era vestita cetate Temischira. Desigur, în clipa cînd vorbim, nu se mai păstrează nimic din regatul acesta vestit. Un singur lucru e cunoscut : acolo nu călcase picior de bărbat niciodată. Dacă se năștea vreun băiat, îl omorau și îl aruncau în apele rîului. Amazoanele erau niște femei voinice și iuți în mișcări. Jumătate din viață și-o petreceau călare, gata să se năpustească asupra primului bărbat care le-ar fi încălcat hotarele.

Aici s-a gîndit Euristeus să-l trimită pe Heracles. Cum era cu putință ca un singur om să înfrunte un regat de care tremurau toți ?

Cînd a aflat Heracles unde dorește să-l trimită Euristeus, s-a întors furios la Micene și a mers la rege :

— Ce-ai mai născocit ? îl întrebă.

— Ai adus cingătoarea ? îi răspunse Euristeus, de parcă îi ceruse un serviciu neînsemnat.

— Minos . . . încercă să spună Heracles.

— Nu mă interesează ce face Minos, i-o tăie regele. Și apoi, zeii pe tine te-au trimis să mă slujești și nu pe Minos.

— Minos, continuă Heracles, care este cel mai puternic rege din lume, nu s-a gîndit să se măsoare cu amazoanele. Iar tu vrei să mă trimiți pe mine singur ?

— Nu te trimit eu. Oracolul te trimite.

— Atunci să-mi dea Oracolul oșteni. Iar tu, dă-mi-i pe ai tăi !

— Dar mie cine o să-mi păzească palatul ?

— Îți înțeleg gîndul. Vrei să mă trimiți la pieire.

— E adevărat ceea ce spui, zîmbi răutăcios regele. Dar nu ai cum să te împotrivești.

*

Heracles a plecat fierbînd de o furie nepotolită, și s-a dus să se liniștească la cocioaba lui Anaxareti. Acolo l-a găsit pe Iolaus, slăbit de tristețe. Îl chinuia gîndul că Heracles nu o să se mai întoarcă și își va lăsa oasele undeva, prin munții Traciei.

— Voinicule ! a strigat cînd l-a văzut baba Anaxareti. Te-ai întors întreg ? Nu ai păţit nimic ? Ei, atunci e scris să nu mai mori niciodată, da, niciodată. Nepotul tău s-a topit pe picioare. Da nu de foame. Zeii au fost îndurători şi au hotărît ca păsările cerului să hrănească babele neputincioase. Iar o mînă de buruieni şi cîteva măsline sălbatice se vor găsi oriunde. La fel şi puţină zeamă de struguri. Acum am avut şi făină. Iolaus s-a băgat argat la morar şi seara aducea cîte un pumn de făină. Să-ţi pregătesc cina ?

Heracles însă n-a pus nimic în gură. Şi nici somnul nu s-a lipit de pleoapele sale. Toată noaptea s-a gîndit cui să ceară ajutorul.

O ceată de oşteni nu avea şi nici aur cu care să-şi încropească una. Dar puteau să-i vină în ajutor bărbaţi destoinici care valorează fiecare cît un pîlc de soldaţi. Şi primul dintre viteji era iscusitul Teseu, care mai fusese prin acele locuri cînd îşi luase de soţie pe regina Antiopa. Putea să-l roage ca să-şi cheme şi credinciosul prieten şi tovarăş de lupte, Piritous. Mai era apoi şi Admetus căruia Heracles îi salvase soţia, pe credincioasa Alcestis.

Uite de ce nu trebuia să-şi piardă curajul. Avea prieteni. Şi încă ce prieteni ! Cei mai neînfricaţi bărbaţi de pe pămîntul Eladei.

Mai tîrziu a pornit către curtea lui Admetus, care l-a primit cu lacrimi de bucurie în ochi. De acolo au trimis mesaje către ceilalţi, dîndu-le întîlnire la Iolcos. Apoi, cu o corabie vrednică să facă faţă valurilor, dar şi duşmanilor, au pornit pe mare către ţara amazoanelor. Heracles, însă, nu se ducea în ţara acestora bucuros. Această expediţie nu-i putea aduce nici o faimă. Dar ştia că timp de doisprezece ani el nu avea libertatea de a lua vreo hotărîre. El trebuia să trăiască ca slujitorul supus al unui nemernic care cumpărase cu aur Oracolul din Delfi şi îi dictase hotărîrea.

Heracles era convins că această nouă încercare va fi foarte primejdioasă. Dar erau toate isprăvile lui, altceva decît un joc cu moartea ? Numai că Euristeus, cu ajutorul Oracolului, le spunea „fapte bune".

Într-o zi senină de vară cei patru prieteni uniţi la bine şi la rău au ieşit din golful Pagasitikos şi au îndreptat corabia către miazănoapte. Vîntul era bun, aşa că nu peste mult timp au ajuns în ţinuturile regelui Lihias care i-a primit cu toată cinstea cuvenită şi i-a invitat la o petrecere.

Cînd voioşia era în toi, a sosit un bărbat plin de năduşală şi praf care a anunţat cu vocea întretăiată de răsuflarea gîfîită că vicleanul rege din Vervricon, ştiind că vecinul său Lihias era ocupat cu oaspeţi, a pornit pe neaşteptate cu război împotriva sa.

Lihias a început să-şi smulgă părul de disperare :

— Îmi făgăduise pace şi uite că şi-a călcat jurămîntul.

— Lihias, a spus Heracles, pînă acum zeii m-au obligat să înfăptuiesc isprăvi pe care nu le-am dorit. Dar iată că acum mă ajută să fac un lucru pe care îl doresc şi eu. Duşmanul tău va plăti pentru încălcarea făgăduielii. Va fi ultima oară cînd va mai porni un război, căci va pieri.

Aşa s-a şi întîmplat. De atunci Lihias, ca să-l cinstească pe erou, şi-a numit ţara Heracleea şi aşa s-a numit pînă cînd otomanii au ocupat Constantinopolul.

De acolo Heracles şi-a continuat drumul spre Temischira. Dar i-a luat-o înainte faima şi vestea ultimei izbînzi. Aşa că amazoanele, împreună cu regina lor, au coborît pe ţărm ca să-l primească.

— Bine ai sosit pe meleagurile noastre, i-a spus regina. Nu ştiu însă ce te aduce la noi. Dacă ai venit cu gînduri de pace, atunci te rog să-mi fii oaspete şi să ne jurăm prietenie. Dacă ai venit cu gîndul la război, îl vei avea. În regatul meu trăiesc cele mai viteze femei din lume. Niciodată însă nu am ridicat primele sabia, dar totdeauna am învins. Să-ţi prezint însoţitoarele mele. Ea este Aella. Nu are aripi, dar atunci cînd luptă, parcă zboară. Alături e Protoi ; luptă cîntînd, ca şi cum războiul ar fi o petrecere. La stînga se află Melanippe, conducătoarea cavaleriei. Dar noi nu dorim să ne luptăm cu voi. Vă rugăm să rămîneţi la noi cît doriţi. Plecînd, veţi lua darurile pe care o să vi le pregătesc.

Heracles i-a răspuns :

— Vitează regină. Un singur dar îţi cer. Dar nu e pentru mine. Eu nici n-am cerut şi nici n-am primit vreodată daruri. Darul îl cere regele din Micene, la care eu, din porunca Oracolului din Delfi, am intrat în grea slujbă.

— Nu-l stimez deloc pe regele tău, Heracles.

— Nici eu, dar nu pot să mă împotrivesc voinţei sale.

— Şi care este darul pe care îl cere, Heracles ?

— Brîul tău de aur, mîndră regină.

— Nu cumva aceea care-l doreşte este o femeie ?

— Fata lui.

— N-am să te refuz. O fac pentru tine, Heracles, şi pentru nimeni altcineva, fie el rege sau arhonte.

La aceste vorbe, glasuri furioase s-au ridicat din mulţime. Au răsunat strigăte, blesteme şi ameninţări.

— Nu, strigau amazoanele. Nu dăm brîul reginei noastre. Chiar dacă ea doreşte şi va porunci.

Apoi, spunînd acestea, au tras săbiile şi s-au năpustit spre Heracles. Tovarăşii lui, văzîndu-l în pericol, au scos şi ei săbiile din teacă. Lupta a început sîngeroasă, căci vitejia nu lipsea nici de o parte, nici de alta.

Printre amazoanele care au pierit se aflau Aella şi Protoi. Melanippe a căzut prizonieră.

Hippolita, ca să pună capăt vărsării de sînge, a predat cingătoarea în schimbul eliberării Melanippei. Heracles a luat fără prea mare bucurie ceea ce îi dăruia regina şi a poruncit însoţitorilor săi să se îmbarce, ca să nu mai zărească trupurile neînsufleţite ale frumoaselor amazoane. Cînd au ajuns pe ţărmurile Bitiniei, s-au oprit în cetatea lui Lihias, care acum se numea Heracleea. Regele l-a primit cu bucurie şi l-a copleşit cu daruri. Dar inima lui Heracles era grea de supărare. Privea cu ură la brîul de aur care fusese cauza pieirii atîtor vieţi nevinovate. Războiul pentru cîştigarea brîului era o faptă nedemnă, iar el se purtase ca cel din urmă jefuitor. Să porneşti la luptă împotriva cuiva care îţi cotropeşte pămîntul natal şi îţi răpeşte libertatea, este o faptă de laudă. Dar să te războieşti pentru capriciul unei fete de rege care a dorit lucrurile altei femei, acesta este un jaf ruşinos. Lui Heracles îi va fi ruşine de această faptă toată viaţa. Cu inima rănită a părăsit Heracleea — care mai tîrziu, pentru a se deosebi de alte cetăţi cu acelaşi nume, s-a numit Pontoheracleea — şi trecînd Hellespontul * a ajuns cu corabia la Troia. Dar cînd s-a apropiat de ţărm, ce i-a fost dat să vadă ? Pe o stîncă era înlănţuită o fată frumoasă care plîngea de ţi se rupea sufletul de milă.

— Cine eşti tu, a întrebat-o Heracles, şi cine te-a legat aşa ?

— Sînt Hesione, fiica regelui Laomedon, şi cel care m-a legat este chiar tatăl meu.

— De ce a făcut asta ?

— Ca să mă sfîşie monstrul mării.

Heracles a scos sabia ca să sfărîme lanţurile.

— Nu ! a strigat speriată fata. Fie-ţi milă de bietul meu popor. Dacă eu voi fi salvată, va pieri el. O mare nenorocire pluteşte peste cetatea noastră. Oracolul cere ca să pier eu pentru a o salva. Nu trebuie să mă salvezi, milostivule străin.

— Pot însă să omor fiara ?

— Poţi să încerci, dar n-ai să reuşeşti. De ce să pierim amîndoi ? Mai bine lasă-mă să-mi urmez cruda soartă, ca să pot salva oraşul.

---

* *Vechea denumire a Dardanelelor.*

— Te voi salva şi pe tine, şi oraşul.

— Nu vei putea, străine, chiar dacă ai fi Heracles.

— Chiar el este, a spus Piritous.

— Atunci e mai bine să plece cît mai repede. Oamenii vor avea încă nevoie de puterea sa.

— Şi tu eşti un om, Hesione, a spus Heracles. Curînd te voi conduce liberă în cetate.

Atunci fata şi-a plecat frumoşii săi ochi umeziţi de lacrimi şi i-a mulţumit.

Heracles a poruncit tovarăşilor săi să ducă la adăpost corabia în golful alăturat, iar el s-a ascuns după stîncă, stînd de veghe. După un timp apele au clocotit şi a apărut o dihanie cu o gură uriaşă, care s-a năpustit spre locul unde era legată fata.

Dar nu a apucat să ajungă la ea, căci Heracles, cu două lovituri năpraznice de spadă, l-a doborît la picioarele Hesionei. Valurile s-au colorat în roşu. Fata însă leşinase de spaimă. La cîţiva paşi mai încolo, pe ţărmul abrupt se afla un copac pipernicit, sub care era o fărîmă de umbră. Heracles, luînd-o cu grijă în braţe, a dus-o pînă sub copac. Hesione nu a întîrziat să-şi revină. Cînd a deschis ochii, a crezut că se isprăvise cu ea şi a căutat să vadă în cîte bucăţi o sfîşiase fiara. Heracles a zîmbit şi i-a arătat apa mării care lovea stînca de care fusese legată. Era roşie de sîngele fiarei.

Hesione a zîmbit şi ea şi a privit cu dragoste soarele. Trăia ! Iar monstrul era mort.

— Viteazule Heracles ! a vorbit ea. Spune-mi, cu ce poate fi răsplătită fapta ta ?

— Cu nimic, a răspuns eroul. Pentru că viaţa nu se cumpără şi nici nu se vinde. Mă bucur că te văd în viaţă. Asta este cea mai bună răsplată.

— Tatăl meu a făgăduit doi cai celui care va omorî fiara. A jurat pe zei.

— Îi primesc, dar nu ca răsplată.

— Atunci, hai să pornim spre Troia.

Pe drum, fata a obosit şi Heracles a trebuit să o poarte în braţe. Vestea salvării ei ajunsese în cetate şi toţi locuitorii ieşiseră s-o întîmpine şi să mulţumească salvatorului ei. Cu toţii s-au îndreptat apoi spre palat. Regele Troiei era un om rău la inimă. Troienii nu-l iubeau. Credeau însă că, după pericolele prin care trecuse fata sa, inima lui se va mai îmblînzi. Dar se înşelau. Laomedon nu avea suflet de rege, ci de porcar. Îşi conducea poporul cu ciomagul. În palatul său nu se auzise niciodată sunet de flaut sau de liră.

Puterea şi singurătatea îi ajungeau. Cînd a auzit afară atîta larmă, a poruncit slujitorilor să-i gonească pe guralivii din faţa palatului.

— Nu sînt guralivi, a îndrăznit să spună un slujitor. E poporul tău care îţi aduce fata.

— Atunci să vină fata mea încoace, iar mulţimea să plece !

— Şi salvatorul ei ?

— Să aştepte afară.

— Şi caii ?

— Care cai ?

— Armăsarii pe care i-ai promis celui care va omorî monstrul.

— M-am răzgîndit. Acei cai nu pot fi călăriţi de nimeni.

În clipa aceea a intrat Hesione împreună cu Heracles.

— Tată ! a strigat fata plină de bucurie. Iată-l pe salvatorul meu ! Nu care cumva să nu-ţi respecţi promisiunea. El e Heracles.

— Poate fi şi Zeus ! Să meargă pe jos. O să i se întărească muşchii. Daţi-l afară !

Dintr-o dată, Heracles s-a întunecat la faţă şi a început să tremure de furie.

— Să nu mişte nimeni ! a strigat el. Îl voi strivi ca pe un purice pe cel care va încerca să se mişte. Iar tu, nerecunoscătorule Laomedon, află că atunci cînd îţi salvam fata, nici nu ştiam ce ai făgăduit, iar acum ai uitat. Am acceptat să vin pînă aici numai la rugăminţile acestei fete orfane.

— Orfană ? ! a urlat Laomedon. Mă faci să spumeg de mînie.

— Ai auzit bine. Orfană, pentru că tu nu meriţi să fii nici tată unor lupi. Ţi-ai călcat jurămîntul făcut zeilor. De acuma, pedeapsa o las în seama lor. Cît mă priveşte, nu o să mai calc niciodată pe acest pămînt cîtă vreme tu te vei afla pe el. Rămîi cu bine, Troie ! Cu bine prea frumoasă şi nenorocoasă Hesione !

Spunînd aceste cuvinte s-a îndreptat spre ţărm cu paşi repezi, s-a urcat pe corabie şi a poruncit ridicarea pînzei. După o călătorie obositoare au ajuns la Iolcos.

Acolo Heracles s-a despărţit de Piritous şi şi-a continuat drumul pînă la portul Faliros, unde a coborît Teseu.

Ajuns în locurile natale, a lăsat corabia în grija credincioşilor săi vîslaşi şi a pornit către casa sa, unde s-a odihnit cîteva zile. Apoi a pornit către Micene. Euristeus l-a primit cu sufletul înnegurat.

— Ai adus-o ? a întrebat gîndindu-se la cingătoare.

— Da, dar e mînjită cu sînge. Mai doreşti să o vezi ?

— Acum îmi place şi mai mult. Dă-o încoace !

— Ştiam eu că laşilor le place să privească sîngele !

— Ştii cine o să-ţi smulgă această limbă, Heracles ? Gerion. La el te vei duce acum. A aflat de faptele tale şi doreşte să te „admire". Pînă acum doar unul a scăpat din ghearele lui. Ştii cine ? Zeul soarelui. Multe grumazuri a „mîngîiat" pînă acum. Numai grumazul tău de „erou" nu l-a încercat încă. De aceea te aşteaptă cu nerăbdare. Pleacă repede şi zeii să te miluiască. Ştii unde trăieşte acest uriaş care le vine de hac tuturor „eroilor". Pe insula Eritia, dincolo de lăcaşul vînturilor, numai la o palmă de capătul pămîntului. Am să-ţi dau un sfat, ca rudă ce-ţi sînt. Acolo soarele arde atît de tare încît roade carnea. Ai grijă să nu te roadă şi pe tine, pentru că vreau să-ţi vină de hac Gerion.

Frumos, ca o rudă „iubitoare", i-a vorbit Euristeus şi apoi întorcîndu-i spatele, a intrat în iatacul său.

Heracles s-a gîndit să înnopteze în casa bătrînei Anaxareti, iar la plecare să-l ia cu el şi pe Iolaus. Euristeus devenise tot mai înverşunat şi el se temea ca nu cumva să pună la cale pieirea băiatului. Tatăl lui murise în lupta cu uriaşul Hippocoon şi el nu mai avea altă rudă decît pe Heracles.

Cînd l-a văzut Anaxareti, a început să-l pipăie peste tot, ca nu cumva să aibă vreo rană.

— Durerea nu-i pe trup, i-a spus Heracles. Ea este undeva mai adînc şi mă chinuie în fiecare zi.

— Nu ţi-e foame ? întrebă bătrîna.

— Mi-e somn.

S-a întors apoi către Iolaus.

— Eşti gata să mă urmezi ?

— Acum ?

— Nu acum, mîine în zori.

— Şi eu ce voi face singură aici ? s-a tînguit Anaxareti. Mă vor mînca şoarecii.

— Casa şi ogorul nostru din Tirint au rămas pustii. Ce ai spune dacă ai lăsa căsuţa ta şoarecilor şi te-ai muta acolo ?

— Dar acolo găsesc măslini sălbatici şi struguri ?

— Vei găsi dintre cei mai de soi în grădina noastră.

— M-am obişnuit cu cei sălbatici.

— Te vei dezobişnui. O să găsim pe cineva care să te conducă. Voi vorbi cu fratele meu vitreg ca să aibă grijă de tine, ca de o mamă.

— Ca voi nu cred că se mai află alţii.

— El este şi mai bun decît noi.

— Zeii să-i dea sănătate !

Dimineaţa au pornit toţi trei spre Tirint, unde au lăsat-o pe Anaxareti. Apoi şi-au continuat drumul către portul Navplion unde îi aştepta corabia. Cît timp lipsise Heracles, vîslaşii se odihniseră iar marinarii înlocuiseră scîndurile putrede şi smoliseră din nou toată coca triremei. Terminînd toate pregătirile, marinarii se întinseseră pe ţărm şi îl aşteptau pe Heracles.

Ceea ce spusese Euristeus, era adevărat. Eritia se găsea la capătul lumii. Pe vremea aceea lumea părea mică pentru că era puţin cunoscută. În realitate uscatul era mic, căci marea nu avea sfîrşit. Marea şi nisipul. Cînd au debarcat pe coasta Libiei, şi au văzut că nisipul nu se mai sfîrşeşte, s-au întors pe corabie şi au hotărît să nu-l părăsească pînă cînd nu va ajunge pe ţărmul Eritiei. Pe această insulă domnea înainte Crisaor, care se însoţise cu o oceanidă * pe nume Calliroe. Turmele lui Crisaor erau vestite în întreaga lume pentru laptele pe care îl dădeau şi pentru coarnele frumos răsucite.

Cei doi trăiau în bogăţie şi fericire. Nimeni nu se putea apropia de frumoasele turme care erau păzite de Eurition, un uriaş care putea ridica un bou într-o mînă, şi de un dulău cum nu se mai văzuse altul mai sălbatic pe lume, numit Ortrus. Dar, după un an de căsnicie, o mare nenorocire s-a abătut peste casa lor, aducîndu-le prea devreme moartea.

Iată ce s-a întîmplat.

Primul copil născut de Calliroe a fost un monstru. Mama, de disperare, s-a aruncat în mare şi a pierit. După o vreme a urmat-o şi soţul său, căci nu mai putea să trăiască după moartea fiinţei iubite. Copilul a fost crescut de Eurition care îl punea să sugă la ugerul vacilor. Dar era atît de urît şi fioros încît oricine s-ar fi înspăimîntat văzîndu-l. Numai pe Eurition nu îl speria. Se juca cu el, cu toate că pocitania îi umplea trupul de muşcături. Dar Eurition era cît un munte şi îi păsa prea puţin de muşcăturile lui Gerion, căci aşa îl botezase pe copil.

Gerion, cu cît creştea, cu atît se făcea mai urît şi mai puternic. Cînd se juca, apuca taurii de coarne şi le sucea gîtul.

— Paguba este a ta, i-a spus într-o bună zi Eurition.

— Dar ai cui sînt boii ? a întrebat Gerion.

— Ai casei părinteşti.

— Şi eu cine sînt ?

— Regele acestei insule.

— Ţi-a trebuit cam mult timp ca să-mi spui !

---

* *oceanidă — nimfă a apelor, fiică a lui Oceanus şi a lui Tetys.*

— Aşteptam ca să ţi se mai coacă mintea.

— Şi acum s-a copt ?

— Nu, dar ţi s-au întărit braţele. Pentru un rege este de ajuns.

— Dar mintea ?

— Nu-i nevoie de ea. Ciţi regi au pierit pînă acum, au pierit de prea multă minte. Tu ai putere. Am să-ţi fac şi o ghioagă. Îţi ajunge.

— Cum am să judec fără minte ?

— Unde s-a mai văzut aşa ceva ? De ce să judeci tu ? Va judeca ciomagul.

— Bună treabă mai este şi asta.

— Cum să nu ! Altfel, cu atîţia mintoşi, s-ar fi întrecut oamenii care să se facă mai întîi rege.

— Ascultă, Eurition ! Vreau să mă ajuţi să mai înţeleg un singur lucru : cum voi dovedi că sînt bun de a deveni rege ?

Eurition i-a arătat un animal care păştea. Era un catîr sălbatic.

— Îl vezi ? îl întrebă.

— Îl văd.

— Poţi să-l dai gata cu o lovitură ?

— Pot, a răspuns Gerion şi i-a sfărîmat ţeasta cu o lovitură de pumn.

— Ajunge ! a strigat Eurition. Te-ai născut pentru a deveni rege. Guvernează !

Nimeni nu se gîndea că o să se găsească un om pe lume care să se poată măsura cu Gerion. Veştile despre puterea şi cruzimea sa străbătuseră mările şi ajunseseră peste tot unde ajunsese şi soarele. Cine încerca să pună piciorul pe insula lui, nu se mai întorcea acasă. Pierea, iar oasele lui erau îngropate de nisipurile fierbinţi şi care le aduceau vînturile turbate de la sfîrşitul verii.

Înainte de a ieşi în largul oceanului, care i se întindea fără sfîrşit în faţă, Heracles s-a oprit pe un promontoriu. Dincolo de el începea necunoscutul. Două stînci imense se ridicau din apele verzui şi se pierdeau în nori. Ca să rămînă un semn al locurilor pe unde a trecut, Heracles a ridicat două coloane de marmură care au primit numele său. Astăzi ele se numesc Gibraltar. Dar au păstrat şi numele vechi. De acolo, Heracles, a trecut în Africa. Căldura de la amiază a făcut ca doi dintre tovarăşii de arme ai lui Heracles să-şi piardă minţile. Şi erau cei mai buni vîslaşi.

Atunci eroul a hotărît să se refugieze la umbra unui pîlc de palmieri şi să aştepte acolo să treacă valul de căldură.

Sfatul i l-a dat căpitanul vasului, care, orice s-ar spune, știa mai multe decît el despre aceste ținuturi. Peste cîteva zile arșița s-a mai domolit. Un vînt binefăcător a început să sufle dinspre mare. Heracles a poruncit să pornească imediat. Peste o săptămînă, corabia a ancorat la țărmul nisipos al unei insule. Era Eritia.

Nimeni nu mai știe azi unde se află această insulă. Învățații acelei vremi nu pomenesc nimic despre locul ei, pentru că știau prea puține lucruri despre forma pămîntului, despre mări și oceane. Pentru ei lumea se sfîrșea la coloanele lui Heracles. Poate că era insula Madera, lucru puțin probabil, sau o altă insulă care a fost acoperită mai tîrziu de nisip.

N-au apucat bine să acosteze, că a și năvălit peste ei cîinele lui Gerion. Cînd i-a auzit lătratul furios, Eurition a înțeles că pe insulă a călcat picior străin și s-a repezit ca o furtună către țărm. Acolo și-a găsit dulăul zăcînd cu capul sfărîmat la picioarele lui Heracles.

— Cine a îndrăznit să se atingă de cîinele meu ? a urlat uriașul. Tu, neisprăvitule ?

— Întreabă mai întîi care a fost cauza faptei și apoi ocărăște, i-a spus Heracles.

— Nu întreb pe nimeni nimic. Eu mai întîi sfărîm capetele și apoi mă întreb cu ce s-au făcut vinovate. Pentru că mi-ai omorît cîinele, te voi lua pe tine în schimb. Iar dacă nu vrei, va trebui să-mi dai doi din însoțitorii tăi.

— Nu-ți dau nici măcar boneta unuia dintre ei.

— Așa ? Atunci ai să mori, a spus Eurition și a ridicat ciomagul zdravăn pe care-l avea în mînă.

Heracles s-a ferit și ciomagul s-a înfipt adînc în nisip. Pînă cînd să-l scoată Eurition, Heracles i-a încleștat grumazul cu brațele sale puternice. Gigantul a înțepenit cu măciuca în mînă. Ochii i-au ieșit din orbite și un șuvoi de sînge negru l-a podidit pe nas.

— Boii ! a poruncit Heracles.

Cu toții, vîslași și luptători, au dat fuga pînă la izlazul din apropiere, unde boii pășteau fără grijă și i-au ales pe cei mai frumoși pe care i-au dus pe corabie. Cînd încercau să-i urce în grabă pe punte, un urlet înspăimîntător a făcut să răsune colinele din jur. Gerion, care dormea pe undeva la umbră, a fost trezit de mugetul boilor. Și-a chemat mai întîi cîinele, dar neprimind nici un răspuns, a strigat după paznic. Iarăși nimic. Atunci s-a urcat pe o culme și ce i-a fost dat să vadă ? Niște străini îi prădau turma. A scos un strigăt de mînie și a alergat spre țărm. N-a mai întrebat ce se întîmplă. A apucat măciuca ce o purta la centura de piele și a ridicat-o deasupra capului lui Heracles. Dar arma s-a oprit în

aer, pentru că Heracles îi apucase mîna. După cîteva clipe, degetele lui Gerion şi-au slăbit strînsoarea şi măciuca a căzut pe nisip.

— Acum vorbeşte, i-a spus Heracles. Avem pe corabie daruri care valorează cît o cireadă de boi. Noi luăm numai zece. Printre daruri consideră că se află şi viaţa ta.

— Viaţa de învins nu-mi trebuie. Ia-o !

— Nu iau niciodată viaţa celor căzuţi. Pleacă, Gerion. Ia-ţi şi măciuca. Dar niciodată să nu mai încerci să loveşti un om înainte de a-l întreba ce doreşte. Ai auzit ?

Gerion s-a aplecat să-şi ia arma.

— Bine, a spus. În afară de unul.

Şi întorcîndu-se fulgerător a încercat să-l lovească pe Heracles. Dar eroul era pregătit să întîmpine orice mişelie din partea lui Gerion. I-a smuls măciuca din mînă şi l-a pocnit în moalele capului spunînd :

— Gerion, n-ai preţuit viaţa pe care ţi-am dăruit-o. De aceea îţi meriţi moartea.

Apoi, întorcîndu-se către corăbieri, a poruncit :

— Treceţi la locurile voastre şi atenţie la animale. Priponiţi-i bine şi puneţi nisip pe punte, ca să nu se strice scîndurile.

— Totul e pregătit, a răspuns căpitanul.

— Atunci ce mai aşteptaţi ? Ridicaţi ancora şi să pornim !

S-a dat semnalul de pornire şi corabia s-a îndreptat către larg.

Ceva mai tîrziu a început să sufle un vînt favorabil care a umflat pînza. Căpitanul, care cunoştea acum drumul, n-a mai luat-o spre Africa ci s-a îndreptat direct către Coloanele lui Heracles.

Se grăbea să ajungă cît mai repede pe uscat pentru că boii erau o încărcătură grea. De două ori s-au speriat şi erau cît pe ce să ajungă cu toţii pe fundul mării, mîncare la peşti.

Cînd s-a luminat de ziuă, undeva, în depărtare, luceau Coloanele lui Heracles. Cînd au ajuns acolo, au debarcat şi s-au odihnit cîteva zile. Apoi au pornit spre casă urmînd ţărmul mării, iar corabia au trimis-o să-i aştepte în portul Navplion.

Aşa a început drumul plin de greutăţi prin pădurile care inundau ţărmul, pînă cînd au ajuns în dreptul Siciliei. Aici, unul dintre boi s-a rătăcit de ceilalţi şi a ajuns înotînd pe pămînturile lacomului rege Ericus. Heracles s-a dus cu o luntre pînă acolo şi i-a vorbit prietenește, cerîndu-i boul rătăcit.

— Boul meu, vrei să spui ? a răspuns regele. Nu ţi-l dau. Este un dar trimis de Poseidon.

— Nu, Ericus. Poseidon nu are boi. Are numai pește. Boul este al meu și s-a rătăcit de cireadă. Răspunde-mi : mi-l înapoiezi de bunăvoie ?

— Dar ce, poți să-l iei și altfel ?

— Desigur.

— Atunci ia-l !

Heracles s-a întors către bou ca să-l ia în spinare, dar regele s-a aruncat asupra sa. Heracles a lăsat totul, l-a apucat pe hrăpăreț de centură ridicîndu-l deasupra capului și l-a trîntit de pămînt. Apoi a legat boul de luntre și a ajuns pe țărm, de unde și-a continuat drumul. Cînd a ajuns însă pe țărmurile mării Ionice, un alt necaz i-a încetinit drumul. Într-o dimineață boii au păscut o iarbă otrăvitoare și au început să mugească și să se împungă unul pe altul de parcă ar fi turbat. Spre norocul lui a întîlnit în apropiere un văcar care păștise și el același lucru cu cireada sa și cunoștea leacul.

— Nu vă apropiați de ei, le spuse ! Stați cît mai departe de acești boi turbați, dacă vreți să mai trăiți. Numai eu știu ce trebuie făcut.

— Ce o să se întîmple ?

— Stați deoparte și veți vedea.

Bătrînul păstor cunoștea multe leacuri, după cum se vede. Coliba sa era plină de ierburi cu care vindeca afta, durerile de burtă sau turbarea. A luat două, trei legături de ierburi, le-a stropit cu apă de mare și le-a răspîndit pe cîmpia unde păștea boii cuprinși de turbare. Boii s-au apropiat de ele adulmecîndu-le, apoi le-au gustat și văzînd că sînt sărate și bune la gust, le-au mîncat pînă la ultimul firișor. Și minunea s-a înfăptuit. Boii s-au vindecat.

— Îți mulțumesc din toată inima, a spus Heracles. Și zeii să te țină sănătos.

— Oh . . . a făcut bătrînul. Chiar dacă vor, zeii nu pot să mă țină sănătos multă vreme. Bătrînețea e grăbită și o să mă doboare. Spune-mi, numai, fiului cărui părinte i-am făcut acest bine ?

— Fiului lui Amfitrion din Micene, și al Alcmenei. Numele meu este Heracles.

Auzind asta, bătrînul a căzut pe gînduri.

— Deci tu ești ? a spus el.

— Te văd prea trist, moșule. Ce gînduri negre te tulbură ?

— Vai, voinice, ce soartă grea te așteaptă ! s-a tînguit bătrînul. Sfîrșitul tău se apropie. Așa este făcută lumea. Cel rău ajunge puternic ca un zeu și toți se închină în fața lui, iar cel bun are o

viață mai rea ca un cîine. Zile și nopți amare te așteaptă. Păzește-te !

— De cine, moșule ? De dușmani ?

— Nu. Tu pe dușmani îi învingi. Nu de dușmani, fiul meu, nu de dușmani.

— Atunci de cine ?

— De o mare *iubire*, fiule, din cauza ei o să pieri. Te du acum și ai grijă de viața ta, pentru că multe fapte bune mai așteaptă oamenii de la tine.

ULTIMA ISPRAVĂ

Această ispravă dinadins o lăsase spre sfîrșit Euristeus, pentru că eroul era obosit și cu mare greutate putea să o ducă la bun sfîrșit. Trebuia, se spune, să se ducă în grădina Hesperidelor, pe care n-o știa nimeni unde se afla și să ia de acolo trei mere de aur. La ce îi trebuiau lui Euristeus merele ? La nimic. Dar i le-a cerut lui Heracles ca să termine odată pentru totdeauna cu el și să-și știe tronul în siguranță. Aceste mere erau ale lui Atlas, care-și pusese fiicele să le păzească, iar el ținea, la poarta grădinii, bolta cerească.

Acest Atlas nu era un titan oarecare, ci era primul și cel mai puternic dintre toți. Zeii i-au pus bolta cerească pe umeri și i-au spus :

— Ai grijă, Atlas, dacă numai o clipă vei lăsa să-ți scape bolta, nu numai că te va strivi și pe tine, dar vor putea să-ți intre în grădină hoții care să-ți fure atît merele de aur, cît și fiicele.

— Nu vă faceți griji, le-a răspuns titanul. Umerii mei sînt mai tari decît fierul, iar cine se va apropia de grădină, va fi strivit ca o gînganie nemernică.

— Atunci îți dorim mult noroc ! Și, cum ți-am mai spus, nici un pic de milă pentru nimeni.

— Milă ? De la mine nu va căpăta nimeni așa ceva. Duceți-vă liniștiți, stăpînii mei.

*

Heracles s-a pregătit pentru călătorie. Dar ce fel de călătorie, căci nimeni nu știa unde se află Atlas.

— Nu cumva ați auzit ?... îi întreba el pe cei mai bătrîni.

— Atlas ! se mirau ei scărpinîndu-se în creștet. Trebuie să locuiască înspre locul unde răsare soarele, sau înspre partea unde apune.

— Ţine pe umerii săi cerul. E adevărat ?

— Lasă să-l ţină ! Cu ce te deranjează ? Ce, tu eşti cel care oboseşte ?

— Are trei fete şi trei mere.

— Şi tu pe care le vrei. Fetele sau merele ?

— Merele.

— Prostule ! Chiar dacă ştiam unde se află, tot nu-ţi spuneam. Auzi, să laşi fetele şi să alergi după mere. Cred că eşti cam scrîntit la cap. Du-te cu bine !

Heracles a început din nou să bată colbul drumurilor. Dar în zadar atîta oboseală şi sudoare. Nimeni nu ştia unde se afla Atlas.

În sfîrşit, tot colindînd aşa, a ajuns într-un loc unde i s-a spus : „Aici se sfîrşeşte pămîntul."

— Şi această apă care curge alături, cum se numeşte ?

— A, ăsta e Iridanos. Rîul cu cele mai frumoase nimfe din lume.

— Nimfe ? Şi ce fac aici ?

— Rîd şi se zbenguiesc. Nu le vezi ?

Heracles s-a mai înseninat puţin. Fiinţa care rîde şi se joacă nu poate face rău.

— Bună dimineaţa, fete cu suflet bun, le spuse. Nu cumva a auzit vreuna din voi unde se află grădina cu mere de aur ?

„Vrea să spună *merele Hesperidelor*" au şuşotit între ele.

— La ce-ţi trebuie ? Sînt atît de vestite, că merită să le ia cineva. Dar sînt de aur şi nu se pot mînca.

— Cel care m-a trimis să i le aduc nu are nevoie de ele. M-a trimis numai ca să mă piardă.

— Dacă vei avea încredere în noi, n-ai să pieri.

— Bucuros. Dar spuneţi-mi unde se află grădina !

— Eşti prea grăbit. Prea bine nu ştim nici noi încotro vine. Dar ştim pe cineva care îţi va spune. Pe bătrînul Nereus îl cunoşti ?

— Ce este, un rege ?

— Ceva mai de soi. Un zeu al mării. Îl vei găsi după-amiaza prăjindu-se la soare, pe nisipul plajei. Spune-i că noi te-am trimis şi te va ajuta.

— Adevărat ?

— Nu-ţi face griji. Te va ajuta dacă îi vei spune cine te-a trimis. Dar dacă ai să-l afli în toane rele, va fi mai greu.

Chiar aşa s-a şi întîmplat. Nereus era cam morocănos, astfel că Heracles a încercat să-l ia cu binişorul :

— Bună să-ţi fie ziua, îi spuse.

— Ce doreşti ?

— Nimic deosebit. Numai să-mi mărturiseşti o mică taină.

— Tainele mele sînt tot atîtea cît şi nisipul mării. Pe care doreşti s-o afli ? Dar nu-mi pasă ! Întreabă-mă despre oricare, în afară de una : grădina cu mere de aur.

— Tocmai despre ea am venit să aflu.

— Bine. Atunci ascultă : Vezi acel loc întunecat din mijlocul mării care se roteşte ca o vijelie ? Acolo e buricul mării.

Chiar acolo am să te azvîrl, ca să nu te mai mîngîie soarele. Dar mai întîi, spune-mi cum te numeşti, ca să ştiu pe cine voi îneca.

— Sînt Heracles !

— Să fie zeii nemuritori, căci te-au adus la mine ! M-am plictisit să tot înec bărbaţi de nimic. De mult aştept un adevărat bărbat. Îţi mulţumesc, Poseidon !

Heracles îl privea şi rîdea cu bunătate.

— Te-ai mai înviorat, după cît se vede, moşule.

— Spune-mi, unde vrei să te înec ? În apele puţin adînci ca să se distreze şi nimfele care s-au adunat aici ?

— Nu e rea ideea ta. Sînt atît de tinere şi vor să rîdă şi să se joace.

— Ei, ce facem ? Să începem !

— Bucuros !

Bătrînul Nereus avea barba de trei ori mai lungă decît înălţimea sa. Pe ea îşi pusese ochii încă de la început Heracles. Apucîndu-l de barbă, Heracles l-a dus pe o stîncă şi l-a legat acolo cu fuioarele ei încîlcite.

— Fie-ţi milă de mine, îl ruga Nereus. Îi voi spune lui Poseidon să nu te înece. Ochii i se holbaseră, căci din barbă Heracles făcuse un laţ care îl strîngea de gît.

— Nu mă tem de Poseidonul tău, îi spuse.

— Atunci, cere-mi ce vrei !

— Puţin, foarte puţin îţi cer. Spune-mi unde se află grădina Hesperidelor.

— Vai mie ! Mă va face bucăţi Atlas de va afla. Nu pot !

— Atunci înseamnă că doreşti să te înec eu pe tine.

— Nu ! Zei, ce să fac acum, ajutaţi-mă !

— Fă ceea ce ţi-am cerut.

— Bine, dar n-ai să spui nimănui, da ?

— Fii liniştit. Numai laşii sînt trădători.

— Ascultă, deci ! Du-te pe lîngă ţărm pînă vei ajunge în nisipurile Libiei. Acolo vei trece peste multe piedici pînă cînd vei ajunge în Egipt. Apoi vei înainta pe un promontoriu. Drumul pînă acolo îţi va părea nesfîrşit. Lung şi greu. Apoi te vei întoarce spre stînga şi vei intra într-o prăpastie. Acesta e regatul lui Anteus. E un bărbat uriaş care ţine un picior pe un perete al trecătoarei, şi altul pe celălalt perete. Ca să treci, va trebui să te prefaci într-o furnică. Dar tu furnică nu poţi să te faci. Dacă vei trece, vei găsi ceea ce cauţi. Acum mă dezlegi ?

— Am să te dezleg.

— Fie anii tăi cît mai mulţi ! Am să-ţi mai spun ceva, căci te văd îndurător. Anteus este de neînvins. Cu forţa nu poate fi răpus, ci numai cu mintea. De aceea, foloseşte-te de minte, dacă o ai.

— Îţi mulţumesc. Am să ţin seama de sfatul tău. Şi acum eşti liber. Rămîi cu bine !

— Mulţi şi frumoşi să fie anii tăi, Heracles ! Drum bun !

Ceea ce i-a spus Nereus, s-a adeverit. Drumul a fost greu, nesfîrşit. A trebuit să treacă prin Libia cu nesfîrşitele ei nisipuri şi secetă îngrozitoare, şi-a însîngerat picioarele, a suferit de sete.

Şi pentru ce. Ca la prima oază să-l aştepte un ucigaş mai rău decît Nereus care nu lasă să treacă pe acolo nici măcar o pasăre zburătoare. Anteus. Un uriaş care de atîta plictiseală îşi găsea distracţia omorîndu-i pe cei care încercau a trece pe acolo.

Despre acest Anteus se spuneau multe lucruri ciudate. Că picioarele lui erau vrăjite şi, cînd atingea pămîntul cu ele, căpăta putere, încît putea să lupte cu o sută de voinici şi să-i învingă fără să se teamă. Bietul Heracles nu cunoştea această taină a lui Anteus şi era cît pe ce s-o păţească.

În timpul luptei a observat că de cîte ori era gata să-l biruiască, Anteu atingea pămîntul şi puterea îi revenea.

„Aici se întîmplă ceva“ a gîndit Heracles. Să mai încerc. Picioarele lui au vreo înţelegere cu pămîntul. Ia să-l salt eu în văzduh“. Zis şi făcut. Cînd l-a ridicat în aer, Anteus s-a înmuiat şi şi-a pierdut toată puterea. „Acum trebuie să-l sugrum“ a spus Heracles. Şi l-a sugrumat. Drumul i-a fost deschis şi a ajuns în Egipt. De aici, regatul lui Atlas era aproape. Într-o zi, în sfîrşit, l-a întîlnit.

— Pace ţie neînvinsule şi plin de faimă în toată lumea ! îi spuse. Eu sînt Heracles cel pus de către zei să-l slujesc pe regele

Micenei, Euristeus, şi să-i împlinesc toate dorinţele. Ultima sa dorinţă a fost să-i aduc merele de aur din bogata ta grădină. Euristeus crede că nu vei refuza să mi le dai, mărite Atlas.

— Să le dau ? Cu mare bucurie. Dar vezi, sînt prizonier şi nu pot mişca un deget. Trebuie să ţin în spinare bolta cerească. Spune-mi şi tu, binevenit călător, cum să merg ca să ţi le aduc ? Dacă s-ar găsi cineva ca mine, sau să zicem ca tine, cu spinarea puternică, să ţină cerul pînă mă duc eu să le aduc, ar fi bine.

Aici eroul nostru s-a purtat fără minte, ca să nu spunem că a făcut de-a dreptul o prostie.

— Numai atîta lucru te frămîntă ? îi spuse lui Atlas. Am să-l ţin eu !

— Dar tu eşti mai mărinimos chiar decît Zeus, voinicul meu flăcău. Vino ! Într-o clipită mă duc şi-ţi aduc merele.

S-a dus Atlas şi nu mai venea. Heracles credea că a păţit-o ca un ţînc fără minte. Cînd era gata să se prăbuşească sub apăsarea cerului, iată că se întoarce şi Atlas cu cele trei mere de aur.

— Ai văzut că mi-am ţinut cuvîntul. Am întîrziat pentru că am avut mult de mers.

— Ai întîrziat atîta, gîndindu-te că voi fi strivit de greutatea de pe umerii mei.

— Nu mă bănui pe nedrept, pentru că-ţi sînt prieten şi-ţi voi dovedi-o. Ştiu că între tine şi Euristeus este o veche ură pentru că ţi-a răpit mişeleşte tronul. De aceea, cel mai nimerit lucru este să-i duc eu merele şi să-l fac să-ţi înapoieze tronul furat.

Heracles, căruia între timp îi venise mintea la cap, a bănuit că e ceva necurat în propunerea lui Atlas.

— Cum ? a zis. Vrei să-mi faci un bine atît de mare ? Să ştii că-mi iei o mare greutate de pe suflet. Mi-e atît de silă de el, încît nu pot să-l mai văd în faţa ochilor.

— Deci eşti de acord ?

— Mai întrebi !

— Atunci pot să pornesc la drum.

— Să mergi cu bine ! Îţi cer numai o favoare înainte de a pleca. Te rog să ţii tu puţin bolta cerului pînă cînd îmi fac o pernă, pentru că a început să mă doară umărul. Sînt pe aici destule ferigi. În cîteva clipe sînt gata şi te poţi duce.

— Eşti un bărbat de ispravă, Heracles, şi îţi voi face această favoare, a spus Atlas punînd iar umărul sub bolta cerului.

Heracles atît a aşteptat. A luat merele şi îi spuse titanului rîzînd :

— Atlas ! Zeii ţi-au dat multă putere, dar prea puţină minte. Ţine bolta cerului pînă cînd n-ai să mai poţi, căci eu mă duc la Micene ca să duc merele de aur şi să scap de legămînt.

Atlas spumega de furie pentru că se lăsase înşelat de Heracles. Blestema, dar Heracles era deja departe şi nu-l mai auzea.

SFÎRŞITUL EROULUI

Scăpînd de îndatoririle de la curtea regelui Euristeus, Heracles putea să trăiască de acum înainte liniştit. Dar firea sa cutezătoare nu îi dădea pace. Căuta alte şi alte fapte deosebite. Altfel ar fi murit.

Pînă acum, da, faima lui crescuse pe zi ce trecea. Pentru semenii săi el era *nebiruitul.* Trebuia să rămînă astfel şi de acum înainte, pînă la moarte. Din cauza aceasta l-a cuprins mînia cînd a auzit zvonul că cel mai bun arcaş nu era el ci un oarecare Eurytus, regele Oicaliei. Se spunea că măiestria lui se apropia de aceea a lui Apollo, al cărui discipol se lăuda că este. Heracles se simţea umilit.

Într-o bună zi, Eurytus a dat de veste în întreaga Grecie că el, cel mai iscusit arcaş, îi cheamă la întrecere pe toţi vitejii, iar dacă se va găsi cineva să-l învingă, i-o va da de nevastă pe Iole, fiica sa, despre care toţi spuneau că este cea mai frumoasă fată.

— Chiar dacă fata sa ar fi cea mai urîtă din lume, tot îl voi învinge pe Eurytus, a spus Heracles pregătindu-se pentru întrecere.

Dar cînd a văzut-o pe fiica lui Eurytus, a rămas fără grai. „Heracles, şi-a spus, aici ori învingi, ori mori. Dar de ruşine nu mă fac". Şi s-a hotărît să învingă sau să piară. Dar nu era singurul care gîndea aşa. În cetate se strînseseră cei mai vestiţi arcaşi ai Greciei pentru că pe toţi îi tulburase frumuseţea Iolei.

Într-o zi, la răsăritul soarelui, au răsunat trompetele de aramă. Apoi Eurytus s-a arătat pe un muşuroi de pămînt ce se afla pe cîmpul de întrecere, ţinînd-o de mînă pe frumoasa Iole.

— Vestiţi arcaşi ai Helladei, a strigat, eu, Eurytus, vă urez bine aţi venit ! Iat-o pe Iole ! Cel care mă va învinge o va lua de soţie. Va fi răsplata străduinţei sale. Mai întîi vă veţi lupta între voi, iar cel care va ieşi învingător . . .

— O va lua pe Iole ?

— Ce bine ar fi fost ! Nu. Învingătorul se va măsura cu mine, care sînt de neînvins.

Arcaşii s-au posomorît. Ştiau ce fiară nebiruită era acest Eurytus. Dar frumuseţea fetei sale era şi ea nebiruită. Le luase la toţi minţile. Ce puteau să facă ? Nu aveau de ales, aşa că au acceptat.

— Mai bine învinşi şi acoperiţi de ruşine, decît fără bucuria de a o vedea pe Iole. La luptă deci !

Primul în întrecere, aşa cum era de aşteptat, a ieşit Heracles.

— Ai învins. Slavă ţie ! i-a strigat Eurytus. Acum pregăteşte-te de înfrîngere. Cel care va fi învins, va muri.

— Nu, a spus Heracles. Nu voi putea să-l omor pe tatăl Iolei. Am să te întrec numai.

— Tu ? . . . Pe mine ? O, zei ! Cum de răbdaţi atîta lăudăroşenie ?

— Te voi înfrînge. Şi nu mai vorbi atîta, căci mă doare capul !

— Şacal din Micene ! Ai să mori ! Eşti mort de pe acum !

— Tu vei fi cel care va muri. Dar, îţi repet, îmi este milă de tatăl Iolei.

— Ha, ha, ha ! . . . Ţi-e milă de tatăl Iolei . . .

— Să nu mai zăbovim.

— Atunci trage tu primul, mortule ! Altfel trag eu.

— Morţii nu trag cu arcul.

— Atunci voi trage eu, a spus, şi a întins coarda atît de mult, încît era s-o rupă. Săgeata a plecat şuierînd ca un şarpe. Toţi au strigat : „S-a dus !"

— A doua mînă omenească în stare să azvîrle săgeata atît de departe nu se mai naşte, a spus Eurytus. Apoi s-a întors către Heracles :

— Haide, mortule ! Ţi-a venit rîndul.

Heracles şi-a încordat braţele puternice. Peste o clipă, toţi şi-au astupat urechile. Arcul său uriaş a zbîrnîit puternic, trimiţînd săgeata dincolo de colină.

— Şi acum, spuse Heracles, dă-mi-o pe Iole.

— Nu te grăbi. Săgeata pe care ai aruncat-o nu a străpuns nici o inimă. Şi află că inima Iolei este de piatră.

Atunci Heracles şi-a aruncat arcul la picioarele Iolei şi a lăsat capul în jos.

Iole a roşit şi a întrebat :

— Ce doreşte de la mine învingătorul ?

— O vreau pe aceea care m-a învins.

— Ia-ţi arcul, Heracles. Eu nu pot urma un învins. Ia-ţi arcul şi să plecăm !

Atunci Eurytus, care ascultase cu mirare vorbele fiicei sale, a intervenit :

— Ascultă, porcare din Tirint ! Nu numai fata, dar nici căţeaua mea nu ţi-o dau ! Pleacă de aici. Îmi vezi feciorii şi slujitorii adunaţi aici ? Te vor rupe în bucăţi cît ai clipi din ochi.

Şi le-a poruncit să-l gonească pe Heracles. Eroul s-a împotrivit, dar duşmanii erau nenumăraţi.

— Bine, i-a spus lui Eurytus. O să-mi plăteşti !

Şi s-a întors plin de tristeţe în Tirint. Era necăjit că o pierduse pe Iole, singura fată care-l orbise cu frumuseţea ei. Nu-şi mai găsea locul şi a început să cutreiere drumurile. Paşii l-au purtat şi în ţinutul Etoliei unde a fost primit cu mari onoruri de către regele Oineus, tatăl Deianirei.

Heracles, ca s-o uite pe Iole şi din respect faţă de Oineus, a luat-o de soţie pe Deianira. Dar cînd s-a aflat de acest lucru, un groaznic război s-a abătut asupra Etoliei. Toţi pretendenţii la mîna fetei, care fuseseră refuzaţi de rege, s-au unit şi au vrut să se răzbune pentru afrontul făcut. Cel mai sălbatic dintre ei era Achelous. Heracles i-a ucis pe toţi. N-a scăpat nici Achelous. A luat-o apoi pe Deianira şi a pornit spre casă. În drum, trebuia să treacă peste rîul Evinos. Apele lui erau umflate de ploile din ultimele zile şi, de aceea, cu greu putea fi trecut. Spre norocul său, acolo locuia un centaur, pe nume Nessus, care îi trecea pe călători apa pentru plată. Heracles a urcat-o pe Deianira în spatele centaurului iar el a trecut rîul înot primul.

Deodată aude în spatele său nişte ţipete. Ticălosul de Nessus fugea spre pădure, voind s-o răpească pe Deianira.

Heracles se aruncă iarăşi în apă, trece rîul şi îl săgetează pe răpitorul care se pierdea cu Deianira în tufişuri.

Nessus a fost greu rănit, înroşind cu sîngele său pietrişul.

— Ascultă-mă, a spus el Deianirei înainte de a-şi da sufletul. Vreau să fac ceva pentru tine, căci eşti cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o. Strînge repede sîngele meu într-un vas şi ascunde-l ! Dacă vei vedea într-o zi că pierzi dragostea soţului tău, vopseşte cu el o tunică şi dă-i-o să o poarte. Astfel îţi vei recăpăta dragostea pierdută. Acum rămîi cu bine . . . Mor . . . Numai atît bine am putut să-ţi fac.

Heracles şi Deianira au ajuns în Tirint unde au început să ducă o viaţă fericită.

Dar nenorocul nu îl slăbea pe Heracles. Într-o bună zi soseşte la el Ifitus, fratele Iolei. Flăcăul avea numai sentimente de admiraţie faţă de erou, şi îi aducea veşti de la Iole. Însă Heracles, crezînd că a fost trimis de Eurytus ca să-l omoare, l-a aruncat de pe zidurile cetăţii Tirint.

Aflînd mai tîrziu adevărul, a regretat amar şi s-a dus la Delfi ca să-şi ispăşească vina. Pentru a-l pedepsi, oracolul l-a trimis s-o slujească timp de trei ani pe regina Lidiei, Omfalia.

Niciodată în viaţa sa nu a fost umilit Heracles ca la curtea acestei regine încrezute. Îl îmbrăca în veşminte femeieşti şi îl punea să toarcă şi să ţească pînză împreună cu slujnicele ei. Şi, de parcă nu ajungeau toate acestea, îşi mai bătea şi joc de el faţă de toată lumea. Dar ce putea să facă eroul ? Era legat de jurămîntul dat Oracolului. De aceea aştepta cu răbdare ca să treacă timpul şi să se poată răzbuna.

În acest timp, Deianira nu ştia ce se întîmplase cu soţul ei. Simţea că se află într-un mare necaz şi de aceea l-a trimis pe Hyllus, fiul său cel mare, ca să-şi caute tatăl.

Hyllus a plecat în grabă ca să-şi afle tatăl, căci se temea ca nu cumva ura sa împotriva regelui Eurytus să-l împingă la o nechibzuinţă.

Într-adevăr, Heracles strînsese o mică ceată de viteji şi pornise împotriva lui Eurytus.

Nu plecase încă Hyllus din Tirint, cînd a sosit un trimis din partea lui Heracles, ca să le dea de veste că l-a înfrînt pe Eurytus şi că se întorcea cu o mulţime de prizonieri.

Într-adevăr, peste puţină vreme au sosit prinşii, care au căzut la picioarele Deianirei. Dar Heracles nu era cu ei. Rămăsese în Etolia ca să înalţe un templu în cinstea victoriei.

Printre cei prinşi, Deianira a văzut o prea frumoasă fată.

— Spune-mi, Lichas, l-a întrebat ea cu un ghimpe în inimă pe trimisul lui Heracles, cine este fata asta ? Nu arată a fi o fiinţă de rînd. Nu cumva e fiica lui Eurytus ?

— Da de unde ! a spus Lichas. E-o sclavă. O sclavă şi nimic mai mult.

Dar cineva i-a spus adevărul.

— Nu este o sclavă, ci fata regelui Eurytus. Şi Heracles nu a adus-o aici ca să-i fie sclavă . . .

Lichas, neavînd încotro, i-a spus adevărul. Ca un cuţit s-au înfipt vorbele în inima Deianirei. Iată că pierdea dragostea lui Heracles. Ce să facă ? Atunci şi-a adus aminte de sîngele lui Nessus. Da, cu asta va putea să-l aducă acasă pe bărbatul său.

A ales cea mai frumoasă tunică a lui Heracles şi a vopsit-o cu sîngele centaurului. Apoi l-a chemat pe Lichas :

— Să te duci ca vîntul în Etolia şi să i-o dai lui Heracles să o îmbrace atunci cînd va aduce jertfa lui Zeus. Aleargă deci ! Caută să fii acolo înainte de a se lumina. Cînd va răsări soarele, să-l lumineze pe Heracles îmbrăcat în această tunică . . .

Lichas a ajuns chiar atunci cînd Heracles se pregătea să aducă jertfă zeilor. I-a mulţumit lui Lichas pentru tunică şi a aşteptat să răsară soarele pentru a începe ceremonia.

Şi soarele a apărut. Dar cum au căzut primele raze pe tunică, aceasta a fost cuprinsă de flăcări.

— Lichas ! a urlat de durere eroul. Cine ţi-a dat această tunică ? Şi înainte ca acesta să-i răspundă „Deianira", Heracles s-a prăbuşit în flăcările care-i mistuiau trupul. Peste o clipă n-a mai rămas din el decît un pumn de cenuşă.

Mulţi vor întreba : „De ce a avut Heracles un asemenea sfîrşit ?"

Cei care stîrnesc ura, ar răspunde : „S-au răzbunat zeii pentru că i-a întrecut în putere şi vitejie."

Dar cînd i-a întîlnit Heracles şi cînd s-a luptat cu ei ca să-i întreacă ?

Adevărul este că în viaţa sa a făcut mult bine şi era greu ca cei mici la suflet să-i ierte aceasta. Au fost, sînt şi vor fi, spre nenorocirea neamului omenesc, mulţi oameni răi şi mici la suflet care nu pot să suporte *bărbăţia* şi *virtutea.*

Şi de aceea caută să-i distrugă pe cei viteji, spre liniştea sufletului lor negru.

Acesta a fost sfîrşitul lui Heracles, fiul lui Amfitrion şi al Alcmenei, cel mai viteaz şi neînvins bărbat al omenirii.

Compoziția copertei
de ROMEO VOINESCU
(imagine după un vas antic)

Lector MIHAI CAZIMIR
Tehnoredactor GOSAV CONSTANTIN

Bun de tipar 13.09.1982
Apărut 1982
Coli de tipar 5,5

Intreprinderea Poligrafică Banat Timișoara

Lei 5,75